

Regional risk- och sårbarhets- analys för Hallands län 2014



LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN



Länsstyrelsen i Hallands län

Meddelandenr: 2014:13

ISSN: 1101-1084

ISRN: LSTY-N-M--2014/13--SE

Illustration: Utblick Media i Halland AB

Regional risk- och sårbarhetsanalys för Hallands län 2014

Upprättad 2007-08-30
Reviderad senast 2014-11-13

Revisioner:

Datum och signaturer:

Arsrevision 2014:

- ✓ Särskild förmågebedömning av scenariot skyfall samt generell förmåga
- ✓ Uppdatering av åtgärder baserat på kommunernas underlag
- ✓ Uppdatering av länsstyrelsens och länets förmåga

Reviderad av:



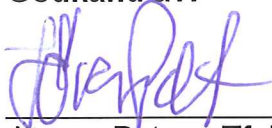
Catrin Källdman

Beredskapshandläggare

Arsrevision 2013:

- ✓ Bedömning av scenariot politiska konflikter med våldsinslag (sociala risker)
- ✓ Bedömning av scenariot störningar i GNSS
- ✓ Bedömning av scenariot värmebölja
- ✓ Uppdatering av resurser och åtgärder baserat på kommunernas underlag
- ✓ Uppdatering av länsstyrelsens och länets förmåga

Godkänd av:



Jörgen Peters, Tf. Länsråd

Arsrevision 2012:

- ✓ Bedömning av scenariot störningar i dricksvattenförsörjningen samt generell förmågebedömning
- ✓ Uppdatering av resurser baserat på kommunernas underlag
- ✓ Uppdatering av flertalet scenarier baserat på ny information och statistik

Arsrevision 2011:

- ✓ Uppdatering av disposition och innehåll enligt MSBFS 2010:7
- ✓ Bedömning av scenarierna kärnteknisk olycka och störningar i elförsörjningen samt generell förmågebedömning
- ✓ Uppdatering av flertalet scenarier baserat på ny information och statistik

Arsrevision 2010:

- ✓ Bedömning av scenariot isstorm
- ✓ Uppdatering av flertalet scenarier baserat på ny information och statistik

Innehållsförteckning

1	LÄNSSTYRELSENS ANSVARSOMRÅDE.....	6
1.1	BAKGRUND.....	6
1.2	LÄNSSTYRELSEN I HALLANDS LÄN.....	6
1.3	HALLANDS LÄN.....	7
2	ARBETSPROCESS OCH METOD.....	9
2.1	AVGRÄNSNINGAR.....	9
2.2	SYFTE OCH MÅL.....	9
2.3	SEKRETESS.....	10
2.4	ARBETSPROCESS.....	10
2.5	METOD.....	10
2.5.1	Riskanalysverktyg.....	11
2.5.2	Sårbarhetsanalysverktyg.....	13
2.5.3	Förmågebedömning.....	13
2.5.4	Identifiering av åtgärdsbehov.....	14
2.5.5	Kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser.....	14
3	IDENTIFIERAD SAMHÄLLSVIKTIG VERKSAMHET.....	15
3.1	SAMHÄLLSVIKTIG VERKSAMHET I HALLANDS LÄN.....	15
3.1.1	Energiförsörjning.....	15
3.1.2	Information och kommunikation.....	16
3.1.3	Finansiella tjänster och socialförsäkringar.....	16
3.1.4	Hälso- och sjukvård samt omsorg.....	16
3.1.5	Skydd och säkerhet.....	16
3.1.6	Transporter.....	16
3.1.7	Kommunalteknisk försörjning.....	17
3.1.8	Livsmedel.....	17
3.1.9	Handel och industri.....	17
3.1.10	Offentlig förvaltning och begravningsverksamhet.....	17
4	HOT, RISKER OCH SÅRBARHETER SAMT KRITISKA BEROENDEN.....	18
4.1	NATUROLYCKOR.....	19
4.1.1	Storm, isstorm, kraftigt snöoväder och extrem kyla.....	20
4.1.2	Översvämningar, höga flöden och dammbrott.....	21
4.1.3	Ras och skred.....	22
4.1.4	Skogsbrand.....	23
4.1.5	Jordbävning.....	24
4.1.6	Värmebölja.....	24
4.1.7	Solstorm.....	25
4.1.8	Angrepp av skadeinsekter (växtskadegörare).....	25
4.1.9	Klimatanpassning.....	26
4.2	OLYCKOR.....	26
4.2.1	Utsläpp av kemikalier – farligt gods och farliga verksamheter.....	26
4.2.2	Utsläpp av kemikalier eller olja till havs.....	27
4.2.3	Utsläpp av radioaktiva ämnen.....	28
4.2.4	Händelser med masskadesituationer.....	29
4.3	TEKNISK INFRASTRUKTUR OCH FÖRSÖRJNINGSSYSTEM.....	30
4.3.1	Störningar i elförsörjningen.....	30
4.3.2	Störningar i dricksvattenförsörjningen.....	31
4.3.3	IT-relaterad störning.....	33
4.3.4	Störningar i de finansiella systemen.....	34
4.3.5	Omfattande störningar i GNSS.....	35
4.3.6	Avbrott i tele- och radiokommunikationerna.....	36
4.3.7	Avbrott i de samhällsviktiga transporterna.....	36
4.4	SJUKDOMAR.....	37
4.4.1	Pandemi.....	37
4.4.2	Epizooti/Zoonos.....	37

4.4.3	Resistenta bakterier och resistens mot antiviraler	39
4.4.4	Störningar i försörjning av läkemedel.....	39
4.5	ANTAGONISTISKA HOT OCH SOCIAL ORO	39
4.5.1	Terrorism	39
4.5.2	Väpnat angrepp.....	40
4.5.3	Sociala risker	41
4.6	HÄNDELSER UTANFÖR HALLAND	43
4.7	KRITISKA BEROENDEN.....	43
4.7.1	Kritiska beroenden i länet.....	44
4.7.2	Kritiska beroenden för Länsstyrelsen.....	45
5	RESURSER FÖR ATT MOTSTÅ ALLVARLIGA STÖRNINGAR OCH HANTERA KRISER	46
5.1	LÄNSSTYRELSENS RESURSER.....	46
5.1.1	Personella resurser	46
5.1.2	Materiella resurser.....	46
5.2	LÄNETS RESURSER.....	46
6	FÖRMÅGA ATT MOTSTÅ OCH HANTERA IDENTIFIERADE HOT OCH RISKER.....	48
6.1	LÄNSSTYRELSENS GENERELLA KRISHANTERINGSFÖRMÅGA	48
6.2	LÄNETS GENERELLA KRISHANTERINGSFÖRMÅGA	48
6.3	FÖRMÅGEBEDÖMNING AV IDENTIFIERADE HOT OCH RISKER.....	49
6.4	FÖRMÅGA TILL KLIMATANPASSNING	49
6.5	SAMMANFATTNING AV ANALYSERAD FÖRMÅGA I HALLANDS LÄN	50
7	SÄRSKILD FÖRMÅGEBEDÖMNING.....	51
8	PLANERADE OCH GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER.....	53
8.1	GENERELL FÖRMÅGA	53
8.1.1	Länsstyrelsen.....	53
8.1.2	Länet.....	54
8.2	SPECIFIKA RISKER.....	54
8.2.1	Översvämningar, höga flöden och dammbrott	55
8.3	OLYCKOR	55
8.3.1	Utsläpp av kemikalier – farligt gods och farliga verksamheter	55
8.3.2	Utsläpp av radioaktiva ämnen	55
8.4	TEKNISK INFRASTRUKTUR OCH FÖRSÖRJNINGSSYSTEM.....	55
8.4.1	IT-relaterad störning.....	55
8.4.2	Störningar i de finansiella systemen	56
9	REFERENSLISTA.....	57
	BILAGA 1 – LAGSTIFTNING	60
	BILAGA 2 – LÄNSSTYRELSENS INTERNA RISK- OCH SÅRBARHET	61
	BILAGA 3 – RISKHANTERINGSPROCESSEN.....	63
	BILAGA 4 – RISKINVENTERING.....	65
	BILAGA 5 – SÄRSKILD FÖRMÅGEBEDÖMNING 2014.....	67

1 Länsstyrelsens ansvarsområde

1.1 Bakgrund

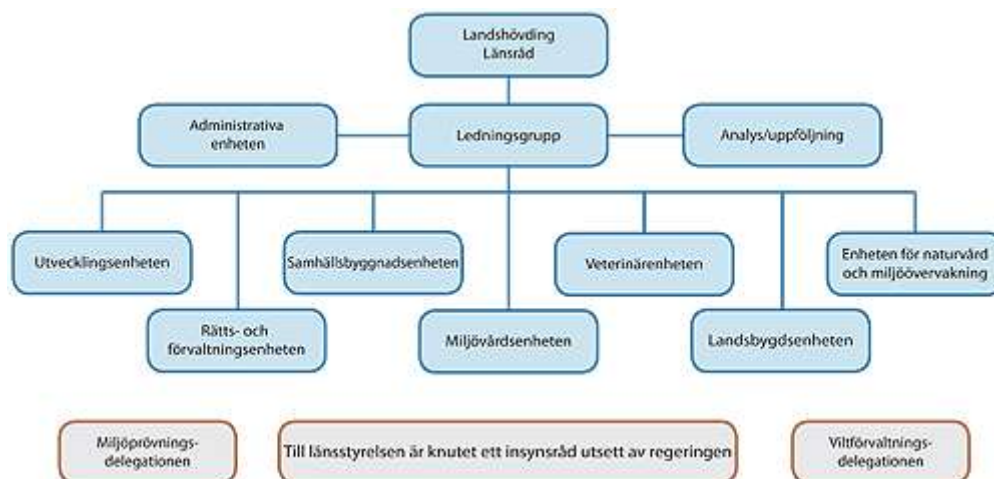
Länsstyrelsen är en statlig myndighet som ska fungera som en länk mellan å ena sidan kommuner och människor i länet och å andra sidan regering, riksdag och centrala myndigheter. Verksamheten är bred och innefattar bland annat samordning, tillsyn och stöd inom många olika ämnesområden. Länsstyrelsens övergripande uppdrag framgår av länsstyrelseinstruktionen (2007:825) och det årliga regleringsbrevet.

Inom området krisberedskap har Länsstyrelsen ett särskilt ansvar som regleras i flera olika lagar och förordningar (Bilaga 1). Länsstyrelsen har ett geografiskt områdesansvar enligt förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap. Områdesansvaret innebär att länsstyrelsen vid stora räddningstjänstinsatser, extraordinära händelser samt höjd beredskap och krig ska samordna verksamheten mellan kommuner, landsting och sektorsmyndigheter. Det regionala samordningsbehovet berör även företag och organisationer. Vidare innebär områdesansvaret att länsstyrelsen ska skapa en regional lägesbild för ett effektivt resursutnyttjande och för att information till allmänheten ska kunna samordnas. I detta samordningsarbete utgör den regionala risk- och sårbarhetsanalysen ett viktigt verktyg och Länsstyrelsen ska verka för att en sådan årligen tas fram. Länsstyrelsen har även ett ansvar att stödja de aktörer som har ansvar för krisberedskap avseende planering, risk- och sårbarhetsanalyser samt utbildning och övning.

Enligt Lagen om skydd mot olyckor (2003:778) ansvarar Länsstyrelsen för räddningstjänst och sanering vid utsläpp av radioaktiva ämnen. I och med Ringhals kärnkraftverk har Länsstyrelsen i Hallands län en beredskapsorganisation för kärnteknisk olycka. Länsstyrelsen kan även vid andra stora räddningsinsatser ta över ansvaret för räddningstjänsten i de berörda kommunerna. Länsstyrelsen har även ett särskilt ansvar tillsammans med Jordbruksverket när det gäller bekämpningen av allvarliga smittsamma djursjukdomar. Länsstyrelsen sköter det förebyggande smittskyddet av djur och samordnar verksamheten vid epizooti- eller zoonosutbrott.

1.2 Länsstyrelsen i Hallands län

Länsstyrelsen i Hallands län har cirka 180 anställda fördelat på åtta enheter (Figur 1) och återfinns i Hallands residensstad Halmstad. Det förebyggande krisberedskapsarbetet bedrivs främst på Samhällsbyggnadsenheten i samverkan med andra berörda enheter. På Länsstyrelsen finns även funktionen ”tjänsteman i beredskap” (TiB), som initierar och samordnar det inledande arbetet i en krissituation. Länsledningen beslutar om Länsstyrelsens krisledningsorganisation ska upprättas och däri kan stora delar av Länsstyrelsens personal involveras beroende på händelse. Detta beskrivs i Länsstyrelsens beredskapsplan.



Figur 1. Organisationsschema för Länsstyrelsen i Hallands län.

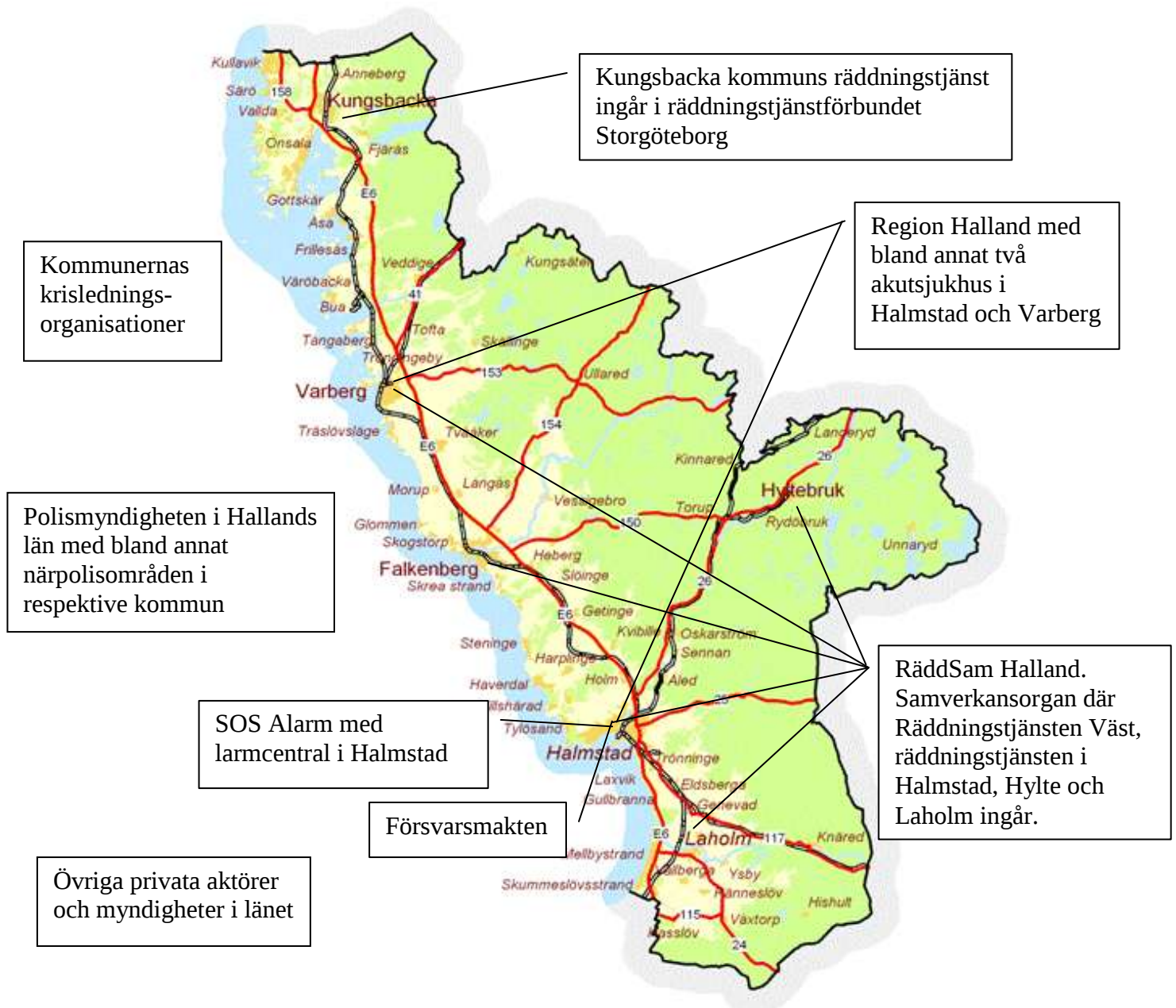
1.3 Hallands län

Hallands län omfattar sex kommuner (Halmstad, Kungsbacka, Falkenberg, Varberg, Laholm och Hylte) med drygt 300 000 invånare och en total areal på 5719 km² (Figur 2). Länet är en del av två storstadsregioner med E6:an och Väst kustbanan som viktiga förbindelser. I länet finns även tre hamnar och två flygplatser. Länet har en god utveckling och betydande turism som gör att folkmängden ökar betydligt under sommaren.

Ett karaktäristiskt inslag för riskbilden i Halland är:

- Ringhals kärnkraftverk och ett antal större industrier
- Stora mängd farliga ämnen som transporteras genom länet och utmed kusten.
- Kraftiga väderstörningar, såsom västliga och sydvästliga vindar med stormstyrka, åskväder och snöoväder, drabbar länet årligen med varierande konsekvenser.
- Närheten till kusten och många reglerade vattendrag innebär en inneboende fara för översvämningar och dammbrott.
- Flera och stora jordbruk med djurhållning, vilket innebär risk för epizootier och zoonoser.

Länets beredskap för att hantera extraordinära händelser utgörs bland annat av:



Figur 2. Översiktlig kartbild över Hallands län.

I detta kapitel presenteras Länsstyrelsens avgränsningar, syfte och mål samt arbetsprocess och metod för framtagandet av den regionala risk- och sårbarhetsanalysen.

2 Arbetsprocess och metod

2.1 Avgränsningar

Risk- och sårbarhetsanalysens innehåll och disposition följer Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om statliga myndigheters risk- och sårbarhetsanalys (MSBFS 2010:7). Länsstyrelsen har även beaktat de punkter som nämns i 9 § i förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap gällande risk- och sårbarhetsanalysens innehåll.

I enlighet med Länsstyrelsens geografiska områdesansvar omfattar den regionala risk- och sårbarhetsanalys dels sådana risker som medför en regional påverkan, men även övriga risker som kan påverka Länsstyrelsens förmåga att bedriva verksamhet.

Riskerna som framkommit vid inventeringen har avgränsats utifrån regional påverkan med hjälp av följande kriterier:

- *Konsekvensen av en händelse bör vara i storleksordningen att minst två kommuner drabbas.*
- *Konsekvensen av en händelse i en kommun påverkar hela eller stora delar av länet. Till exempel: Om två fåglar påträffas döda i en halländsk kommun till följd av fågelinfluensa kan detta snabbt påverka hela länet och därför bör risken för epizooti analyseras i en regional risk- och sårbarhetsanalys.*

Länsstyrelsen bedriver även en intern riskhantering och risker som tagits upp i den interna risk- och sårbarhetsanalysen (Bilaga 2) har avgränsats enligt följande kriterier:

- *Risker som anställda på Länsstyrelsen utsätts för i sitt dagliga arbete och som kan leda till att samhällsviktig verksamhet inte kan bedrivas.*
- *Risker som kan påverka Länsstyrelsen som myndighet och dess förmåga att bedriva samhällsviktig verksamhet.*

2.2 Syfte och mål

Syftet med risk- och sårbarhetsanalysen är att:

- Identifiera, analysera och dokumentera de hot och risker inom Länsstyrelsens ansvarsområde som kan allvarligt försämra både Länsstyrelsens och länets förmåga till samhällsviktig verksamhet.
- Bedöma sårbarheten för dessa risker.
- Identifiera och prioritera behov av åtgärder för att stärka Länsstyrelsens och länets krishanteringsförmåga.

Resultatet ska kunna användas som planeringsunderlag för Länsstyrelsen, men även för kommuner, landsting, sektorsmyndigheter samt näringsliv och andra organisationer i länet. Målgruppen för rapporten är därmed Länsstyrelsens ledning och anställda, kommunala, statliga och privata beslutsfattare samt länets invånare.

Målet är att öka medvetenheten och kunskapen hos beslutsfattare, verksamhetsansvariga och tjänstemän om vilka hot och risker som finns inom deras verksamhetsområde eller geografiska områdesansvar. Länsstyrelsen önskar även höja allmänhetens kunskaper om risker och sårbarheter som kan påverka samhällets funktionsförmåga.

2.3 Sekretess

Den regionala risk- och sårbarhetsanalysen baseras på information från kommuner, Region Halland, myndigheter och näringsliv, vilka lämnar denna information i förtroende till Länsstyrelsen varför det är av största vikt att kraven på sekretess upprätthålls. De uppgifter som ingår i denna rapport är i nuläget inte av sådan karaktär att de omfattas av 18 kap. 13§ i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), det vill säga uppgifterna är inte av sådan karaktär att ”det allmännas möjligheter att förebygga och hantera framtida kriser motverkas om uppgifterna röjs”. För att kunna uppnå målet med risk- och sårbarhetsanalysen kommer eventuella skyddsvärda uppgifter i framtiden att presenteras i en separat bilaga.

2.4 Arbetsprocess

Länsstyrelsen i Hallands län har sedan 2001 genomfört regionala riskinventeringar, men den egentliga grunden till den regionala risk- och sårbarhetsanalysen i dess nuvarande form lades under 2007. Regionala risker identifierades då i Länsstyrelsens externa riskhanteringsgrupp, bestående av säkerhetssamordnarna i länets kommuner, säkerhetsansvariga på Region Halland och polismyndigheten. Sedan dess har riskinventeringen uppdateras kontinuerligt genom omvärldsbevakning och en systematisk jämförelseanalys av andra länsstyrelsers regionala risk- och sårbarhetsanalyser samt med underlag från kommunernas och Region Hallands risk- och sårbarhetsanalyser.

Årets arbete med den regionala risk- och sårbarhetsanalysen har fokuserat på uppdatering av innehåll utifrån kommunernas och Region Hallands regelbundna uppföljning och rapportering enligt MSBFS 2010:6 samt utifrån resultatet i årets särskilda förmågebedömning. Endast mindre uppdateringar har gjorts av scenarier. Sammanställningen har gjorts av Länsstyrelsens beredskapsfunktion, medan den särskilda förmågebedömningen för skyfall har baserats på en workshop med länets kommuner och Region Halland.

Länsstyrelsen har tidigare bedömt att den regionala risk- och sårbarhetsanalysen behöver utvecklas vad gäller metoder för att på ett mer effektivt och kvalitetssäkert sätt kunna analysera och sammanställa kommunernas och Region Hallands underlag. Under 2015 kommer Länsstyrelsen att fortsätta utveckla arbetssättet och metoden för risk- och sårbarhetsanalysen. Kommunerna och Region Halland kommer samtidigt att uppdatera sina risk- och sårbarhetsanalyser och rapportera dessa till länsstyrelsen hösten 2015. Det ger ytterligare möjligheter att förbättra den regionala risk- och sårbarhetsanalysen.

2.5 Metod

Denna risk- och sårbarhetsanalys ska ses som en del i riskhanteringsprocessen (Bilaga 3). Nedan redovisas och motiveras de metoder som Länsstyrelsen i Hallands län har valt att använda för att uppnå risk- och sårbarhetsanalysens syfte och mål. Även ett kort resonemang kring underlagets kvalitet och analysens validitet och reliabilitet förs.

Risk- och sårbarhetsanalysen baseras på en riskinventering (Bilaga 4) som årligen uppdateras genom omvärldsbevakning och en jämförelseanalys av länets kommuners, andra länsstyrelser och sektorsmyndigheters risk- och sårbarhetsanalyser. Av de inventerade riskerna har ett antal analyserats mer ingående efter samråd med representanter från kommuner, Region Halland och polismyndigheten i Halland. Val av vilka risker som analyseras mer ingående har även anpassats för att tillgodose kraven på förmågebedömning från MSB.

Länsstyrelsen har använt en scenariobaserad metod och analyserat varje risk utifrån sannolikheten för att den aktuella händelsen ska inträffa samt vilka negativa konsekvenser som kan uppstå. I bedömningen av konsekvens har även länets krishanteringsförmåga samt förmågan att motstå störningar i samhällsviktig verksamhet inkluderats. Länsstyrelsen har strävat efter att göra så goda bedömningar som möjligt och använda kvantitativa mått där underlag finns att tillgå. De flesta av riskerna (som identifierats enligt givna kriterier) är dock av sådan art att sannolikheten är låg och konsekvensen stor, vilket medför att risken som helhet inte kan kvantifieras utan att osäkerheten blir alltför hög. Utgångspunkten blir således att både kvalitativa och kvantitativa metoder bör användas.

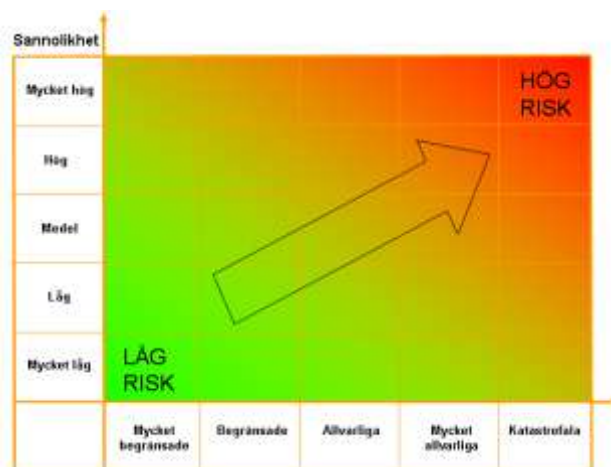
Det finns många osäkerheter förenade med riskanalyser och bedömningen av risker är i stor utsträckning subjektiv. Länsstyrelsen har bedömt sannolikheten utifrån erfarenhet och kunskap inom respektive område samt utifrån tidigare händelser i och utanför länet. Tillgång till olycksstatistik ökar reliabiliteten i bedömningen, men trots detta garanterar det inte en hög validitet. Även konsekvenserna har bedömts utifrån Länsstyrelsens egna erfarenheter eller erfarenheter från liknande fall i Sverige eller utomlands. Vidare har vissa risker analyserats tillsammans med representanter från kommunerna, expertkompetens från ansvarig sektorsmyndighet och andra länsstyrelser för att höja validiteten i bedömningarna. Det är viktigt att bedömningsnivåerna för sannolikhet och konsekvens är konsekventa och tydliga, vilket Länsstyrelsen har försökt att förbättra i årets analys.

Inom en scenariobaserad metod är det svårt att få en fullständig täckningsgrad och i ett föränderligt och komplext samhälle är det svårt att täcka in alla risker. Genom riskinventeringens jämförelseanalys framgår att valda scenarier stämmer väl överens med övriga aktörers risk- och sårbarhetsanalyser. Dessa har även använts som underlag i riskbedömningen tillsammans med rapporter från sektorsmyndigheter och branschorganisationer och dessa källor anses vara relevanta och betrodda. Sammanfattningsvis är det viktigt att riskbedömningen blir så korrekt som möjligt, då en felaktig sådan kan bidra till en felaktig prioritering av åtgärder.

2.5.1 Riskanalysverktyg

Länsstyrelsen har valt att använda sig av en riskmatris för att beskriva de regionala riskerna. Riskmatriser är ett vanligt verktyg för att åskådliggöra en grov rangordning av samtliga händelser och deras risknivåer. Den vertikala axeln anger sannolikheten att en händelse inträffar, medan den horisontella axeln visar konsekvensen av händelsen. Båda axlarna kan anges med antingen kvalitativa eller kvantitativa metoder, vilket medför att riskmatrisen i sig kan vara semikvantitativ. De händelser som hamnar högt upp till höger i riskmatrisen är av sådan karaktär att åtgärder bör övervägas, medan händelser som placeras långt ner till vänster oftast inte behöver åtgärdas.¹

¹ Räddningsverket, 2003. *Handbok för riskanalyser*.



Figur 3. Exempel på riskmatris, fritt efter MSB:s "Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser"

Konsekvenserna har bedömts genom en kvalitativ beskrivning med hjälp av en rankingskala. Den har använts för att beskriva konsekvenserna ur ett regionalt samhälleligt perspektiv och samtidigt redovisa hur allvarliga de olika riskscenarierna är i förhållande till varandra. Konsekvensernas omfattning påverkas av scenariot och länets hanteringsförmåga.

Nivå	Konsekvenser	Beskrivning
1	Mycket begränsade	Små direkta hälsoeffekter, mycket begränsade störningar i samhällets funktionalitet, övergående misstro mot enskild samhällsinstitution, mycket begränsade skador på egendom och miljö
2	Begränsade	Måttliga direkta hälsoeffekter, begränsade störningar i samhällets funktionalitet, övergående misstro mot flera samhällsinstitutioner, begränsade skador på egendom och miljö
3	Allvarliga	Betydande direkta eller måttliga indirekta hälsoeffekter, allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner eller förändrat beteende, allvarliga skador på egendom och miljö
4	Mycket allvarliga	Mycket stora direkta eller betydande indirekta hälsoeffekter, mycket allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner och förändrat beteende, mycket allvarliga skador på egendom och miljö
5	Katastrofala	Katastrofala direkta eller mycket stora indirekta hälsoeffekter, extrema störningar i samhällets funktionalitet, grundmurad misstro mot samhällsinstitutioner och allmän instabilitet, katastrofala skador på egendom och miljö

Tabell 1. Bedömningsnivåerna för konsekvens

Sannolikheten har bedömts genom en kvantitativ beskrivning med hjälp av en rankingskala och intervaller, eftersom det ger en större möjlighet att kunna jämföra resultatet med andra analyser. Länsstyrelsen har dock valt att inte använda samma bedömningsnivåer som majoriteten av kommunerna då det inom en kommun förekommer flera risker som inträffa så frekvent som dagligen eller varje vecka. Frekvensen för de risker som identifierats på regional nivå bedöms som lägre, varför den lägsta bedömningsnivån är fler än 1 gång per år.

Nivå	Sannolikhet	Frekvens
1	Mycket låg	<1 gång på 1000 år
2	Låg	1 gång per 100-1000 år
3	Medel	1 gång per 10-100 år
4	Hög	1 gång per 1-10 år
5	Mycket hög	>1 gång per år

Tabell 2. Bedömningsnivåerna för sannolikhet

Syftet med att bedöma sannolikhet och konsekvens enligt givna bedömningsnivåer är att avslutningsvis kunna värdera riskerna och därigenom även kunna prioritera eventuella åtgärder.² Bedömningarna av sannolikhet och konsekvens är dock subjektiva och innehåller stora osäkerheter. De bör därför tolkas med försiktighet. Vissa händelser är mer abstrakta, såsom olika sociala risker. Detta innebär att dessa konsekvenser är svåra att bedöma utifrån samma gradering som en konkret händelse, exempelvis storm eller problem med dricksvatten. Länsstyrelsen och länets kommuner har under 2013 använt sig av Västra Götalandsmodellen för att bedöma de sociala riskerna och dess bakomliggande faktorer.³

2.5.2 Sårbarhetsanalysverktyg

Sårbarhet ”betecknar hur mycket och hur allvarligt samhället eller delar av samhället påverkas av en händelse. De konsekvenser som en aktör eller samhället – trots en viss förmåga – inte lyckas förutse, hantera, motstå och återhämta sig från anger graden av sårbarhet”.⁴ Länsstyrelsen har i årets analys i viss mån inkluderat bedömning av sårbarhet i bedömning av förmåga. I framtida risk- och sårbarhetsanalyser hoppas Länsstyrelsen bättre kunna använda sårbarhetsanalysverktyg och bedöma både intern och extern sårbarhet, det vill säga hanteringsförmåga, robusthet och återhämtningsförmåga i ett system respektive exponering mot yttre hot och risker.⁵

2.5.3 Förmågebedömning

För de flesta risker har Länsstyrelsens respektive länets förmåga bedömts i enlighet med MSB:s föreskrifter⁶. Varje förmågebedömning består av två delar: krishanteringsförmåga och förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar. Förmågebedömningarna har bedömts enligt MSB:s fyrgradiga skala (Tabell 3) och utifrån ett de indikatorer som nämns i föreskrifterna. Dessa presenteras i kapitel 6 i en sammanfattande tabell (Figur 5) tillsammans med en kort beskrivning av den generella förmågan. Den generella bedömningen av förmåga som länet har som helhet bygger främst på det arbete som bedrivs i kommunerna⁷, samverkan med sektorsmyndigheter och privata aktörer.

² MSB, 2011. *Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser*.

³ Länsstyrelsen i Västra Götaland, 2013. Sociala risker. <http://www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/sv/manniska-och-samhalle/krisberedskap/risk-och-sarbarhetsanalys/sociala%20risker/Pages/sociala-risker.aspx?keyword=v%c3%a4stra+g%c3%b6talandsmodellen>

⁴ Ibid.

⁵ MSB, 2010. *Att mäta sårbarhet mot naturolyckor - Om sårbarhet som begrepp och indikatorer*.

⁶ MSBFS 2010:7

⁷ Bedömningarna av kommunernas förmåga baseras bl.a. på deras svar på MSB:s särskilda förmågebedömning 2012. Nackdelen med dessa typer av frågeformulär är att frågorna kan uppfattas olika. Kvalitetssäkring har genomförts genom att kommunernas och Region Hallands säkerhetssamordnare har fått ta ställning till bedömningarna.

Krishanteringsförmåga

Med krishanteringsförmåga avses att det förmåga att vid allvarliga störningar kunna leda den egna verksamheten, fatta beslut inom eget verksamhets- eller ansvarsområde, sprida snabb korrekt och tillförlitlig information och vid behov samverka med andra aktörer. Krishanteringsförmågan omfattar även förmågan att snabbt påbörja åtgärder för att hantera eller medverka i hanteringen av konsekvenserna av inträffade händelser, samt genomföra de åtgärder som krävs för att avhjälpa, skydda och lindra effekterna av det inträffade.

Förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar

Med detta avses förmågan att trots en allvarlig händelse kunna bedriva verksamheten på en sådan nivå att samhället fortfarande kan fungera och säkerställa en grundläggande service, trygghet och omvårdnad.

Nivå	Beskrivning av förmåga
1	Förmågan är god
2	Förmågan är i huvudsak god, men har vissa brister
3	Det finns viss förmåga, men den är bristfällig
4	Det finns ingen eller mycket bristfällig förmåga

Tabell 3. MSB:s fyrgradiga skala för förmågebedömning

2.5.4 Identifiering av åtgärdsbehov

Utifrån riskanalysens och förmågebedömningens resultat identifieras behov av åtgärder för att stärka både Länsstyrelsens och länets förmåga. Planerade och genomförda åtgärder presenteras utifrån generell förmåga och varje identifierad risk. Åtgärdsförslagen beaktas sedan i Länsstyrelsens och Regionala rådets verksamhetsplanering.

2.5.5 Kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser

Samtliga sex kommuner i länet och Region Halland har en risk- och sårbarhetsanalys som baseras på ett brett analysarbete i respektive organisation. Kommunerna utgår från en gemensam metod (med vissa olikheter) och de flesta av analyserna utgår från MSB:s föreskrifter, vilket ökar jämförbarheten. De begränsningar och osäkerheter som tas upp är bland annat att analyserna endast är en ögonblicksbild och fler händelser kan identifieras samt att de värderingar som gjorts är förknippat med osäkerheter. Bedömningsunderlaget kan därför förbättras och antalet aktörer som deltar kan bli fler. Analyserna görs framförallt över kommunal verksamhet, vilket innebär att bedömningen över förmågan för hela geografiska området blir väldigt osäker.

Länsstyrelsens övergripande bedömning av risk- och sårbarhetsanalyserna är att de flesta har en tillräcklig kvalitet gällande innehåll och dokumentation. Bedömningarna av risker är generellt sett god, medan bedömning av förmåga, sårbarheter och kritiska beroenden samt beskrivning av tillgängliga resurser på lokal nivå kan utvecklas. Ovanstående osäkerheter bör minskas i möjligaste mån.

3 Identifierad samhällsviktig verksamhet

I detta kapitel presenteras resultatet av Länsstyrelsens arbete med att identifiera samhällsviktig verksamhet i Hallands län.

3.1 Samhällsviktig verksamhet i Hallands län

Samhällsviktig verksamhet har identifierats i samband med arbetet med länets övergripande pandemiplanering. Identifieringen har tagit utgångspunkt i MSBs definition av samhällsviktig verksamhet, såsom den uttrycks i publikationen ”*Samhällsviktig verksamhet- definition av samhällsviktig verksamhet ur ett krisberedskapsperspektiv*”. Definitionen motsvarar föreskriften MSBFS 2010:7 genom att en samhällsviktig verksamhet uppfyller minst ett av följande villkor:

- Ett bortfall av eller en svår störning i verksamheten kan ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.
- Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.

Länsstyrelsen, Region Halland och länets kommuner har under 2009 arbetat tillsammans med att identifiera samhällsviktiga aktörer samt underleverantörer till de samhällsviktiga verksamheter som bedrivs inom länet. Identifierade samhällsviktiga privata verksamheter fick sedan besvara en enkät, i vilken en av frågorna var om de i sin tur hade identifierat kritiska beroende av andra aktörer. Länsstyrelsen har noterat att MSB på uppdrag av regeringen har utgivit en strategi för samhällsviktiga funktioner, med ett nytt förslag på definitioner på detta område.⁸

3.1.1 Energiförsörjning

Här avses produktion och distribution av el, fjärrvärme, fossila bränslen och drivmedel. I Hallands län finns betydande elproduktion i form av kärnkraft samt vattenkraft och vindkraft. I Halmstad och Varberg finns drivmedelsdepåer, varav depån i Halmstad är utrustad för att kunna fungera vid elavbrott. I Halmstad kommun finns ett betydande naturgaslager, i händelse av störningar i naturgassystemet. Det finns en gasturbinanläggning i Halmstad, som är en del av den nationella störningsreserven och som kan startas upp vid kraftiga störningar i elnätet. För distribution av el har det identifierats ett antal större nätbolag samt mindre, lokala nätbolag och reparatörer. Det finns även ett antal fjärrvärmeanläggningar som bör betraktas som samhällsviktiga. Totalt har 27 verksamheter identifierats utöver de samhällsviktiga verksamheter som sköts i kommunal regi.

⁸ MSB, 2011. *Nationell strategi för skydd av samhällsviktig verksamhet*, <https://www.msb.se/RibData/Filer/pdf/25935.pdf>

3.1.2 Information och kommunikation

Här avses teletjänster, Internet, radio- och TV-utsändningar, distribution av post, produktion och distribution av dagstidningar samt radio och TV. Bland de identifierade verksamheterna återfinns bl.a. tidningstryckeri, mediebolag inom radio, tidningar och TV, verksamheter inom IT och teletjänster samt distribution av post. Totalt har 30 verksamheter identifierats utöver de samhällsviktiga verksamheter som sköts i kommunal regi.

3.1.3 Finansiella tjänster och socialförsäkringar

Här avses betalningsförmedling, tillgång till kontanter, privata försäkringstjänster och värdepappershandel samt utbetalningar från sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen respektive det allmänna pensionssystemet. Den finansiella tjänstesektorn består i hög grad av privata aktörer och sektorsmyndigheter som den lokal och regionala nivån är beroende av. Samhällsviktig verksamhet gällande socialförsäkringar återfinns framförallt hos kommunerna och vissa myndigheter. Totalt har 11 verksamheter identifierats utöver de samhällsviktiga verksamheter som sköts i kommunal regi.

3.1.4 Hälso- och sjukvård samt omsorg

Här avses akutsjukhus, primärvård, psykiatri, läkemedelsförsörjning samt omsorg för barn, funktionshindrade och äldre. Region Halland och länets kommuner är de primära aktörerna som bedriver samhällsviktig verksamhet inom detta område. Det finns dock även ett antal identifierade privata aktörer i länet, exempelvis privata vård- och omsorgsgivare, apotek och leverantörer av förbrukningsmaterial eller andra tjänster som är viktig inom sektorn. Flera av dessa ligger dock lokaliserade utanför Halland. Totalt har 26 verksamheter identifierats utöver de samhällsviktiga verksamheter som sköts i kommunal eller Region Hallands regi.

3.1.5 Skydd och säkerhet

Här avses räddningstjänst, polis, domstolar, kriminalvård samt tull- gräns- och immigrationskontroll. I länet har varje kommun egen räddningstjänst, med undantag av Kungsbacka som tillhör räddningstjänstförbundet Storgöteborg. I länet har identifierats ett antal privata aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet eller som samhällsviktiga verksamheter är beroende av, exempelvis vaktbolag och SOS Alarm AB. Totalt har åtta privata verksamheter identifierats som samhällsviktiga i förhållande till skydd och säkerhet.

3.1.6 Transporter

Här avses väg-, järnväg-, sjö- och flygtransport samt förvaltning av transportinfrastruktur och väghållning. Det har identifierats ett stort antal privata mindre aktörer i länet som var för sig inte kan betraktas som samhällsviktiga, men som tillsammans fyller en samhällsviktig funktion. Exempel på detta är åkerier, lastbilscentraler, hamnar, flygplatser och bolag som utför icke akuta sjuktransporter och färdtjänst åt länets vårdgivare. Inom länet bedrivs även samhällsviktiga verksamheter gällande persontransporter exempelvis Hallandstrafiken, olika buss- och tågbolag. Persontransporter bedöms vara samhällsviktiga för att övriga samhällsviktiga verksamheter ska kunna bemannas, då arbetspendling är ett tydligt inslag i länets transportmönster. Kommunerna och Trafikverket bedöms vara de primära aktörerna som bedriver samhällsviktig verksamhet i förhållande till förvaltningen av transportinfrastrukturen. Totalt har 17 särskilt viktiga samhällsviktiga aktörer identifierats

gällande godstransport, och 13 inom persontransport utöver kommunerna, Trafikverket och Region Hallands samhällsviktiga verksamheter inom området transporter.

3.1.7 Kommunalteknisk försörjning

Här avses dricksvattenförsörjning, hantering av avlopp, renhållning samt sophantering. En stor del av ovanstående sköts av kommunala förvaltningar eller bolag. Det har dock även identifierats privata samhällsviktiga verksamheter bland annat inom renhållnings- och dricksvattensektorn t.ex. leverantörer av kemikalier, laboratorier för analys av dricksvatten och så vidare. Totalt har sju privata aktörer identifierats som samhällsviktiga för länet, varav flera dock är lokaliserade utanför länets geografiska område.

3.1.8 Livsmedel

Här avses jordbruk samt tillverkning, distribution och kontroll av livsmedel. I länet har det identifierats ett stort antal livsmedelsproducenter, som var för sig inte kan betraktas som samhällsviktiga, men som tillsammans fyller en samhällsviktig funktion. Exempel på identifierade samhällsviktiga verksamheter omfattar leverantörer av storkök, leverantörer av livsmedel till hälso- och sjukvård samt omsorg, regionala logistikfunktioner och lager som försörjer stora delar av länet och västra Sverige. Totalt har 30 samhällsviktiga verksamheter identifierats utöver verksamhet som bedrivs inom kommunerna och Region Halland.

3.1.9 Handel och industri

Här avses företag som är av särskild vikt för kommunerna och Region Halland exempelvis stora arbetsgivare och viktiga ekonomiska aktörer. Totalt har 13 aktörer identifierats.

3.1.10 Offentlig förvaltning och begravningsverksamhet

Här avses primärt nationell, regional och lokal ledning, krishanteringsorganisation men även begravningsverksamhet och andra funktioner inom offentlig förvaltning som kan anses samhällsviktiga ur ett krishanteringsperspektiv. Det har inte identifierats någon nationell ledning eller krishanteringsorganisation som är lokaliserad i Halland. Dock finns ett antal regionala och lokala ledningsplatser och krisledningsorganisationer inom exempelvis kommunerna, Region Halland, Länsstyrelsen, Polismyndigheten Halland samt privata och offentliga samhällsviktiga aktörer. Det är även tydligt att förmågan inom länet att hantera vissa typer av händelser är kritiskt beroende av nationella sektorsmyndigheter och övriga samhällsviktiga verksamheter som har sin krisledning, krishanteringsorganisation och resurser lokaliserad utanför Hallands geografiska område. Inom begravningsverksamheten har 12 verksamheter identifierats, inklusive Göteborgs stift och Svenska begravningsbyråers riksförbund.

4 Hot, risker och sårbarheter samt kritiska beroenden

I detta kapitel redogörs för de risker som Länsstyrelsen anser vara av sådan dignitet att de bör redovisas i en regional risk- och sårbarhetsanalys. Kapitlet behandlar även kritiska beroenden övergripande. Förmågebedömningen presenteras i kapitel 6.

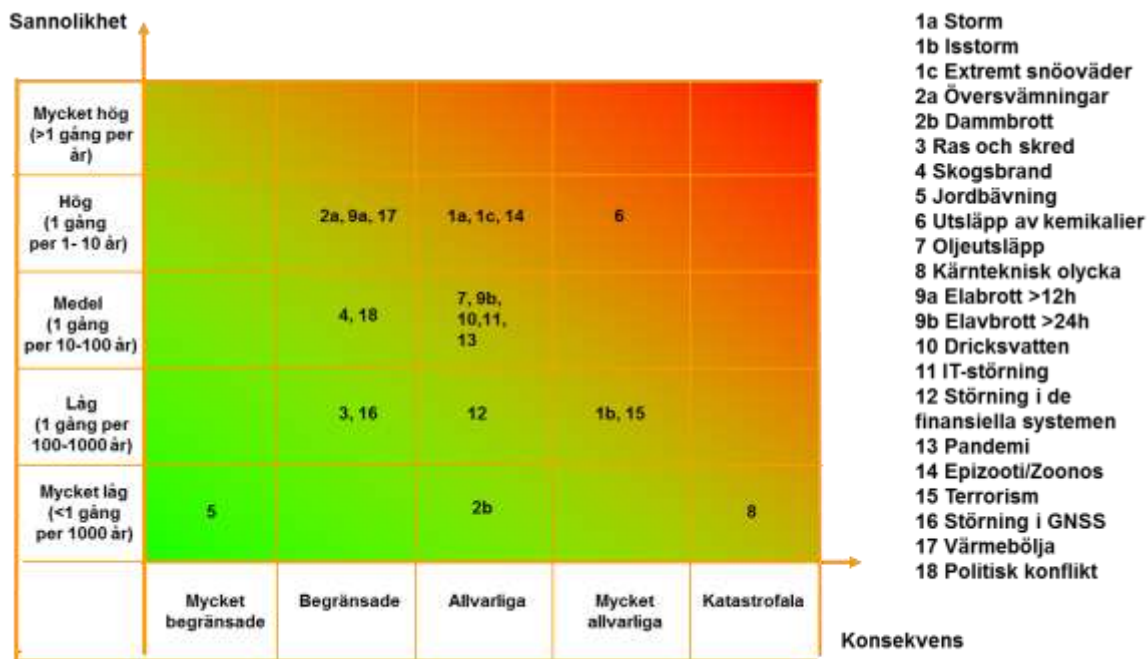
Länsstyrelsen har gjort en riskinventering (Bilaga 4) och 15 risker som anses utgöra de största i länet har analyserats mer ingående. Därutöver presenteras 14 övriga risker som anses angelägna, men som av motiverad anledning inte har analyserats i år. I riskmatrisen (Figur 3) presenteras en sammanställning av de regionala riskerna, som är placerade utifrån Länsstyrelsens bedömning av dess sannolikhet och konsekvens.

Följande risker har identifierats och analyserats:

1. Storm, isstorm, kraftigt snöoväder och extrem kyla
2. Översvämningar, höga flöden och dammbrott (samt skyfall)
3. Ras och skred
4. Skogsbrand
5. Jordbävning
6. Utsläpp av kemikalier – farligt gods och farliga verksamheter
7. Utsläpp av kemikalier eller olja till havs
8. Utsläpp av radioaktiva ämnen
9. Störningar i elförsörjningen
10. Störningar i dricksvattenförsörjningen
11. IT-relaterad störning
12. Störning i de finansiella systemen
13. Pandemi
14. Epizooti/zoonos
15. Terrorism
16. Omfattande störning i GNSS
17. Värmebölja
18. Sociala risker (scenario Politisk konflikt med våldsinslag)

Följande risker har identifierats, men inte analyserats:

1. Solstorm
2. Händelser med masskadesituationer
3. Avbrott i tele- och radiokommunikationerna
4. Avbrott i de samhällsviktiga transporterna
5. Avbrott i avloppsreningen
6. Avbrott/brist i naturgasförsörjningen
7. Angrepp av skadeinsekter
8. Resistenta bakterier och resistens mot antiviraler
9. Störningar i försörjning av läkemedel
10. Väpnat angrepp
11. Händelser utanför Halland



Figur 4. Sammanfattning av resultaten av riskanalysen för ett antal representativa scenarier.

4.1 Naturolyckor

I detta avsnitt analyseras risk och sårbarhet för stormar, isstormar, extremt snöoväder, översvämningar, ras och skred och skogsbränder. Även värmeböljor, jordbävningar, solstormar och vulkanutbrott berörs kortfattat. Naturolyckor uppstår endast i ett komplext samspel mellan dessa potentiella naturrisker och sårbarheten i samhället, vilken påverkas av geografiska, demografiska och ekonomiska faktorer, det vill säga "naturkatastrofer blir endast katastrofer när människors liv eller deras livsmiljöer hotas".⁹

Klimatförändringar kommer att påverka sannolikheten för och konsekvensen av framtida naturolyckor. Osäkerhet i beräkningarna gör det dock svårt att bedöma vilka effekterna blir och vilka åtgärder som bör vidtas. Klimatanalyser från SMHI med tidsperspektivet 100 år visar att Hallands län kommer att få en ökning av medeltemperaturen med ca 2 °C, en ökning av årsnederbörden med cirka 10 procent och ökad extrem nederbörd samt en höjning av havsnivån med upp till en meter. Detta leder bland annat till längre värmeböljor, ökade flöden i länets vattendrag samt ökad risk för ras, skred och erosion.¹⁰ Ytterligare information om klimatförändringarnas påverkan på länet presenteras i skriften "Introduktion till klimatanpassning i Halland".

⁹ MSB, 2009. Att mäta sårbarhet mot naturolyckor - Om sårbarhet som begrepp och indikatorer. <https://www.msb.se/RibData/Filer/pdf/25601.pdf>

¹⁰ Länsstyrelsen i Hallands län, 2011. Klimatförändringar i Halland. <http://www.lansstyrelsen.se/halland/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/planfragor/klimatanpassning/klimatforandringar-i-halland/Pages/default.aspx>

4.1.1 Storm, isstorm, kraftigt snöoväder och extrem kyla

Hallands geografiska läge innebär att västliga och sydvästliga vindar kan förväntas leda till kraftiga väderrelaterade påfrestningar. Risken för storm, isstorm och kraftigt snöoväder och extrem kyla analyseras i samma avsnitt då konsekvenserna av dessa väderhändelser i stor utsträckning är de samma. Risk- och förmågebedömning (kapitel 6) för isstorm bygger på MSB:s scenario i den särskilda förmågebedömningen från 2010.

Sannolikhet

Hallands län har under det senaste decenniet drabbats av en rad allvarliga stormar, främst stormen Gudrun 2005 och Per 2007, men även Berit 2011. Den senaste stormen, Simone, inträffade i oktober 2013. Även kraftiga snöoväder har inträffat under de senaste åren. Ingen statistik för extrem kyla har inhämtats. I Sverige förekommer stormar i genomsnitt mer än en gång per år och orkaner genomsnitt en gång per år. SMHI har bedömt sannolikheten för isstorm motsvarande katastrofen i Kanada 1998 ska drabba Sverige som mycket låg. Dock har sex isstormsliknande händelser i Sverige identifierats t.ex. händelsen 1921. Om tillfrysningsspekten bortses ifrån och andra fall där vind och eller snö orsakat liknande skador också beaktas, så ökar sannolikheten till ”hög” enligt SMHI.¹¹

Länsstyrelsen bedömer sannolikheten för att en ny storm i storleksklassen Gudrun ska inträffa för medel. Sannolikheten för isstorm, kraftiga snöoväder och extrem kyla som låg, hög respektive hög. Klimatförändringarna kommer att innebära att snösäsongen bli kortare och därmed bedöms sannolikheten för extremt snöoväder minska i framtiden.

Konsekvens

Konsekvenserna av dessa väderhändelser beror på vindstyrka, temperatur och samhällsviktiga verksamheters förmåga att motstå störning. Störningar i elförsörjningen med avbrott i värme- och vattenförsörjningen samt IT/telekommunikationerna bedöms utgöra de huvudsakliga konsekvenserna, trots att många luftledningar har ersatts med jordkablar efter stormen Gudrun. Vägar och järnvägar kan påverkas med betydande störningar i transportsektorn som följd. Detta innebär stora ekonomiska konsekvenser och svårigheter för både privat och offentlig sektor att bedriva verksamhet, då dessa är beroende av att både personal och materiel kan nå fram. Även enskilda personer kan drabbas hårt ekonomiskt på grund av skador på sin egendom (fastigheter, skog etc). En erfarenhet från tidigare stormar är att brist på fungerande reservkraft i lantbruk med djurhållning kan leda till påtagliga konsekvenser i djurskyddshänsyn. Stormar har tidigare också orsakat högt havsvattenstånd och översvämningar längs Västkusten.¹² Stormen Gudrun orsakade många av ovanstående konsekvenser och de totala kostnaderna för stormens skadeverkningar (skogsskador och övriga samhällskostnader inräknade) uppskattas till ca 10 miljarder kronor.¹³

Det är viktigt att poängtera att konsekvenserna påverkas även av samhällets förmåga att motstå en störning¹⁴, till exempel om det finns tillgång till reservkraft vid elavbrott med plan för drivmedelslogistik och värmestugor. Den enskildes förmåga påverkas i stor utsträckning

¹¹ MSB, 2010. *Samhällets förmåga vid isstorm*. https://www.msb.se/Upload/Kunskapsbank/utvarderingar-strategiska-analyser/bedomningar/Isstormsscenario_rapport_101210_webb.pdf

¹² För ytterligare information om detta se följande avsnitt.

¹³ Energimyndigheten, 2005. *Stormen Gudrun – Konsekvenser för nätbolag och samhälle*. (ER 16:2005)

¹⁴ I detta avsnitt fokuseras konsekvensbedömningen på störningar i värmeförsörjningen. För en mer omfattande beskrivning av konsekvenser av störningar i elförsörjningen se 4.3.1 Regional avbrott i elförsörjningen samt kapitel 7 Särskild förmågebedömning.

av vilken typ av bostad och vilka alternativa uppvärmningsmöjligheter man har. Det tar ½-2 dygn för villor att kylas ned till sådan temperatur att evakuering är nödvändig. Nedkylning för flerbostadshus tar betydligt längre tid.

Sammanfattningsvis bedömer Länsstyrelsen konsekvenserna som mycket allvarliga för storm och isstorm samt allvarliga för kraftigt snöoväder och extrem kyla.

4.1.2 Översvämningar, höga flöden och dammbrott

”Med översvämning menas att vatten täcker ytor utanför den normala gränsen för sjö, vattendrag eller hav.” Även markområden som normalt inte gränsar till vatten kan drabbas av översvämning på grund av häftigt regn. Vårflod leder ofta till översvämningar och orsakas av ett stort snölager, snabb avsmältning och regn.¹⁵ I Hallands län är översvänningsutsatta områden mycket kända längs vattendrag, sjöar och kusten. Då dammbrott riskerar att översvämma stora delar av befolkade områden presenteras även denna risk i detta avsnitt.

Sannolikhet

Historiskt sett har Halland vid flera tillfällen drabbas av översvämningar och höga flöden. Genom uppdrag från MSB angående översvänningsförordningen¹⁶ har Länsstyrelsen under 2010 kartlagt tidigare inträffade översvämningar i länet (Tabell 5). I och med klimatförändringarna kan det förväntas en ökad frekvens av extremväder som medför översvämningar i länet, från både vattendrag och havet.¹⁷

Sannolikheten för att väderrelaterade översvämningar ska drabba Halland bedöms som hög, medan sannolikheten för betydande dammbrott bedöms som mycket låg.

Årtal	Vattendrag	Återkomsttid
1951	Nissan, Ätran	200-årsflöde
1990	Viskan, Nissan	okänd
2002	Nissan m.fl.	20-årsflöde
2006	Kungsbackaån	100-årsflöde
2007	Smedjeån	30-årsflöde
2014	Suseån, Nissan	100-årsflöde

Tabell 4. Ett urval av tidigare inträffade översvämningar med större omfattning.

Konsekvens

Konsekvensen av översvämning och höga flöden är främst att egendom skadas, även om det i sällsynta fall förekommer att människor skadas eller förolyckas. Översvämningarna kan även öka risken för ras och skred på grund av erosion eller att släntstabiliteten sjunker i samband med att vattnet drar sig tillbaka. Översvämningar av förorenade områden kan bidra till att föroreningarna sprids med negativa miljökonsekvenser som följd, exempelvis genom bräddade avloppsreningsverk, översvämmad gödslad lantbruksmark, industrier eller förorenade markområden. Vid höga havsvattenstånd i kombination med höga flöden och ogynnsamma vindförhållanden blir situationen särskilt problematisk. Under januaristormen 2005 översvämmades även delar av länets hamnverksamheter av höga havsvattennivåer.

¹⁵ Krisinformation.se, 2011. Vad är en översvämning?

http://www.krisinformation.se/web/Pages/Page_11211.aspx

¹⁶ EU:s direktiv för hantering av översvämningar hanteras i Sverige genom Förordning (2009:956) om översvänningsrisker och genom föreskrifter om länsstyrelsens planer för hantering av översvänningsrisker (MSBFS 2010:1).

¹⁷ Länsstyrelsen i Hallands län, 2011. Introduktion till klimatanpassning i Halland. aa.

Övriga översvämningsshotade områden i Halland omfattar bland annat Veddige, Knäred, Åled, Oskarström samt delar av centrala Falkenberg och Kungsbacka.

Den regionala samhällsviktiga infrastrukturen, bland annat Väst kustbanan eller E6, kan bli oframkomliga, vilket skedde 2006. Kommunerna kan drabbas genom att samhällsviktiga verksamheter och infrastruktur skadas eller blir otillgängliga. En situation med översvämningar och höga flöden föranleds som regel av en vädervarning från SMHI och utvecklas relativt långsamt över tid, vilket ger ett visst tidsutrymme för länets aktörer att organisera och förbereda krishanteringsåtgärder.

Översvämningar och höga flöden kan dock på kort tid eskalera till allvarliga konsekvenser om ett dammbrott inträffar. I dagsläget finns det fyra dammar i länet som vid dammbrott utgör en omedelbar fara för människoliv, infrastruktur och samhällsviktiga verksamheter. Dessa fyra dammar är av riskklass 1 enligt Flödeskommitténs riktlinjer.¹⁸ Hotbilden är särskilt påtaglig i Lagan och Nissan. I angränsade län uppströms finns även fler dammar, som om de brister kan antas att leda till en dominoeffekt av dammbrott.

Länets förmåga att förebygga och hantera denna typ av händelser stärks genom pågående samarbete mellan berörda offentliga och privata aktörer kring säkerhetsfrågorna runt de fyra stora halländska åarna Lagan, Nissan, Ätran och Viskan i s.k. älvgrupper. Under 2013 genomfördes bland annat en förmågebedömning tillsammans med älvgrupp Viskan.

Erfarenheter från översvämningarna i Suseån och Nissan 2014 har visat att länet har förmåga att agera i dessa situationer. Konsekvenserna kommer i framtiden även att påverkas av klimatförändringarna. Simuleringar av flödena i de halländska vattendragen visar att framtidens 100-års flöden kommer att vara kraftigare och att dagens 100-års flöden kommer att få en ökad frekvens. Detaljerade studier av Lagan indikerar att 100-årsflödet kommer att öka i storleksordningen 20 procent fram till 2100.

Den samlade bedömningen är att konsekvenserna vid en översvämning begränsade på regional nivå, medan ett dammbrott kan leda till mycket allvarliga konsekvenser.

4.1.3 Ras och skred

Ras och skred kan orsakas både av naturliga skäl (t.ex. översvämningar, erosion och förändringar i grundvattennivån) och människans påverkan på naturen (t.ex. skogsavverkning, schaktning och fyllning). I Hallands län är riskområden relativt kända längs vattendrag, sjöar och kusten. Översiktliga stabilitetskarteringar av bebyggda områden för respektive kommun togs fram under mitten 1990-talet.¹⁹ En fördjupad stabilitetskartläggning har även gjorts utmed Lagan i bland annat Laholms kommun 2009-2011.

Sannolikhet

I Sverige sker årligen ras och skred, men de flesta är små och utgör en del av förändringsprocessen i naturen. Det har dock förekommit stora ras och skred, till exempel i Tuve 1977, Vagnhärad 1997 och Munkedal 2006.²⁰ I Hallands län har inga ras eller skred med allvarliga konsekvenser inträffat enligt SGI:s skreddatabas eller Länsstyrelsens

¹⁸ Svenska Kraftnät, 2007. *Riktlinjer för bestämning av dimensionerande flöden för dammanläggningar*.

¹⁹ MSB, 2010. *Skred, ras och slamströmmar*. <https://www.msb.se/sv/Forebyggande/Naturolyckor/Skred-ras-och-erosion/>

²⁰ MSB, 2009. *Beredskap inför ras och skred*. <https://www.msb.se/sv/Insats--beredskap/Naturolyckor/Ras--skred/>

kännedom. Sannolikheten bedöms av vara störst i områden som ligger i nära anslutning till ett vattendrag, och stabilitetskartläggningarna visar att risk förekommer längs varje av de fyra större vattendragen. Klimatförändringarna bedöms öka risken för erosion, ras- och skred.²¹

Sannolikheten bedöms som låg.

Konsekvens

I skedriskområden med bebyggelse kan konsekvenserna innebära risker för liv och hälsa samt betydande materiella skador. I samband med stora ras och skred kan konsekvenserna bli långtgående även utanför själva olycksområdet. Exempelvis kan olika typer av infrastruktur (transportleder, el- och vattenförsörjning m.m.) drabbas vilket medför att hela samhällen och regioner blir påverkade i olika grad.²²

I Hallands län kan även naturgasnätet, främst de grövre rören (transmissionsnätet), påverkas av ras, skred och erosion. Problem kan uppstå om det blir sättningar i marken till följd av mycket nederbörd, speciellt känslig är passager av vägar eller våtmarker. Manöver- och reglerstation i naturgasnätet har batteribackup och det finns mobila reservelverk.

Konsekvenserna av ett ras eller skred i Halland bedöms dock bli begränsade, då det endast i begränsad omfattning finns bebyggelse på skredfarlig mark samt att glidyrtorna i allmänhet är förhållandevis grunda.

4.1.4 Skogsbrand

Skogsbränder kan uppkomma under långa perioder av höga temperaturer och torka. De vanligaste orsakerna är mänskliga aktiviteter, såsom avverkning eller lägereld. Bränder kan även vara anlagda eller orsakas av naturliga fenomen såsom blixtnedslag. Spridningshastigheten beror på brandtyp, bränsle, topografi och väder.

Sannolikhet

Länsstyrelsen har avtal med Frivilliga flygklubben för att upptäcka skogsbränder. Under sommaren 2013 upptäcktes totalt sju bränder på brandflygets södra slinga. Storleken på dessa har inte rapporterats, men alla har kunnat hanteras av räddningstjänsten. Den allvarligaste kända skogsbranden i länet inträffade 1960, då 20 km² skog brändes av i Tönnersjö. Norra Hallad drabbades 2008 vid skogsbranden i Åsa då 25 familjer evakuerades och tågtrafik stoppades på stambanan. I och med klimatförändringarna kan skogsbrandssäsongen förlängas till året om och det förutses att antalet brandriskdagar ökar med 50 procent till år 2100.²³

Länsstyrelsen bedömer i nuläget sannolikheten för skogsbrand som mellan.

Konsekvens

Konsekvenserna av en skogsbrand kan vara långvarigt släckarbete som är resurskrävande på räddningstjänsterna, skador på byggnader och infrastruktur med omfattande ekonomisk skada som följd. Det kan även uppstå behov av evakuering. Genom att skogsbrandflyg verkar under riskperioder så kan bränder upptäckas innan de får stor spridning. Räddningstjänsten kan få

²¹ SMHI, 2011. *Ras och skred*.

<http://www.smhi.se/klimatanpassningsportalen/sapaverkassamhallat/paverkanssektorer/ras-och-skred-1.7743>

²² MSB, 2009. *Beredskap inför ras och skred*. aa.

²³ Räddningsverket, SMHI & SLU. (2007). *Vegetationsbrand 2002, 2050 och 2010*. Underlagsrapport utarbetad för klimat- och sårbarhetsutredningen, Bilaga B21.

stöd genom nationella förstärkningsresurser då det regionala samarbetet inte räcker till. Dock bör det beaktas att det vid skogsbrandssäsong kan förekomma mer allvarliga bränder i andra län.

Konsekvenserna bedöms sammanfattningsvis som begränsade.

4.1.5 Jordbävning

Sannolikhet

På grund av landhöjningen förekommer jordbävningar eller jordskalv i Sverige. I Västsverige sker skalv som kan kännas av människan någon gång vartannat eller vart tredje år men helt oregelbundet. Det största skalvet i Sverige i modern tid inträffade 1904 utanför Kosteröarna. Den 15 juni 1985 inträffade ett skalv utanför Halmstad med styrka 4,6 på Richterskalan. På senare år har kännbara jordskalv inträffat 1995, 2008, 2011 och 2012, men med mycket begränsade konsekvenser.

Sannolikheten för ett jordbävning med regionala konsekvenser bedöms som mycket låg.

Konsekvens

En jordbävning kan teoretiskt sett orsaka dammbrott, ras och skred samt föranleda skador på industrier, byggnader och kritisk infrastruktur som el- och telenätet, gasledningar, vägar osv. För att en jordbävning ska få ovanstående konsekvenser i regional omfattning krävs dock att styrkan på jordbävningen är väsentligt högre än de som tidigare drabbat länet. Konsekvenserna av en kärnteknisk olycka, dammbrott, ras- och skred och utsläpp av kemikalier från farliga verksamheter behandlas separat och mer ingående i egna kapitel.

Kärnolyckan i Fukushima har lett till myndighetskrav på nya sårbarhetsanalyser, så kallade stresstester, av svenska kärnkraftverk. Av Ringhals svar till Strålskyddsmyndigheten (SSM) framgår att anläggningarna klarar de belastningar som utgör grundförutsättningen för deras konstruktion. Konstruktionen baseras på en jordbävning med sannolikheten 10^{-5} /år, dvs. motsvarande en gång på hundrausen år. Ur jordbävningsperspektiv har Ringhals bedömt att anläggningens inneslutningar, utsläppsfiler, bränslebassänger och bränslebyggnader kan bibehålla sina utsläppshindrande funktioner även efter en extrem jordbävning med fyra gånger högre acceleration än den dimensionerande jordbävningen. Sannolikheten för en sådan händelse bedöms vara i storleksordningen 10^{-7} /år, dvs. en gång på tio miljoner år. Kylsystemet för bränslebassängerna bör förstärkas för att motstå en kraftig jordbävning.²⁴

Konsekvenserna av de jordbävningar som kan antas drabba Halland bedöms som begränsade.

4.1.6 Värmebölja

Värmebölja definieras av SMHI som en period på minst fem dagar i sträck då dygnets högsta temperatur är minst 25°C. Den längsta uppmätta värmeböljan inträffade i Osby 1994 och pågick i 25 dygn.²⁵ Förekomsten av värmeböljor i Hallands län och effekter som kan uppstå på människors hälsa, tekniska system och näringsliv presenteras i Länsstyrelsens rapport "*Värmeböljor i Hallands län*". SMHI utfärdar värmevarningar enligt uppsatta kriterier. Länsstyrelsen bevakar dessa och kallar till regional samverkanskonferens vid behov.

²⁴ Ringhals AB, 2011-10-27, R1-R4 stresstest- Sammanfattande rapport

²⁵ Länsstyrelserna, 2011. Händelsescenario för Risk- och sårbarhetsanalys Värmebölja i nutid och framtid.

Sannolikhet

Värmeböljor förekommer numera nästintill varje år i länet. Långvariga perioder på flera veckor upp till nästan en månad har förekommit några gånger under de senaste 50 åren. Flertalet inträffar i juli och augusti. Beräkningar visar att antalet värmeböljor och även dessas längd kommer att öka. I framtidsklimatet, för perioden år 2021-2050, ökar antalet varma dygn till upp emot 20 dagar per år vid kusten. Värmeböljor uppstår inte lokalt utan berör i allmänhet stora delar av Sverige. Däremot finns lokala faktorer, såsom vind, luftfuktighet, höjdskillnad, och stadsmiljö, som kan påverka temperaturen några grader.

Länsstyrelsen bedömer sannolikheten för värmebölja som hög.

Konsekvens

Värmeböljor förväntas öka dödsfrekvensen, smittorisken, insjuknade och därmed även belastningen på sjukvården. Även teknisk infrastruktur och försörjningsystem, såsom elförsörjning, transportsystemet, dricksvattenförsörjningen, IT-system, kan påverkas av högre temperaturer. Näringslivet kan påverkas genom begränsningar i vattenförsörjningen från åarna, problem med djurhållning och störningar i livsmedelsproduktionen. Skogsbruket kan drabbas av skadeinsekter och skogsbränder, medan plötslig personfrånvaro pga. försämrad arbetsmiljö kan drabba flera sektorer. Torka kan även leda till ras, sättningar och skred. Vid värmeböljor påverkas även människors beteenden, t.ex. ökade aggressionsnivåer, ökad risk för självmord och temporär massförflyttning mot sjö och hav.

Sett till endast människors liv och hälsa bedöms värmebölja orsaka allvarliga konsekvenser genom att orsaka betydande direkta eller måttliga indirekta hälsoeffekter. Länsstyrelsens sammanvägda bedömning är dock att konsekvenserna på hela samhället och samtliga samhällsviktiga sektorer är begränsade.

4.1.7 Solstorm

En solstorm uppstår när aktiviteten på solen blir särskilt kraftig och utslungade partiklar bildar elektromagnetiska fält som kastas i hög hastighet mot jorden. Dessa kan orsaka störningar i jordens eget magnetfält. Vid sällsynta tillfällen kan det leda till földeffekter som störningar i radiokommunikationer eller strömavbrott. Solaktiviteterna har en cykel på ungefär elva år, men solstormar kan uppkomma när som helst. Svenska Kraftnät bedömer dock sannolikheten för att solstormar ska orsaka större skador som ytterst liten. Den senaste solstormen som orsakade ett mindre strömavbrott inträffade 2003. Samverkan sker med aktörer som övervakar solens aktiviteter, så den nationella beredskapen bedöms vara mycket god.²⁶

4.1.8 Angrepp av skadeinsekter (växtskadegörare)

Växtskadegörare är olika sjukdomar, insekter och parasiter som kan komma att angripa och skada växter. Konsekvenserna av ett angrepp från växtskadegörare kan bli allvarliga om de får fäste i Sverige på bland annat naturskog, biologisk mångfald samt näringsutlakning. Skogsnäringen är ett område som bedöms kunna bli hårt drabbat av växtskadegörare. Förutsättningen för hur naturen klarar ett skadegörande angrepp kan kopplas till det specifika områdets artssammansättning. Detta innebär i sak att artrika områden klarar av ett angrepp bättre än t.ex. ensartade skogar av plantagekaraktär.²⁷

²⁶ MSB, 2011, *Nationell riskidentifiering*, pågående remiss (ej publ. 2011-10-31)

²⁷ Jordbruksverket, Risk och sårbarhetsanalys 2010, dnr 90-11553/10

De risker som gäller nationellt i Sverige gäller även för Halland. Länsstyrelsen har inte tillräckligt med underlag för att göra en relevant bedömning av sannolikhet och konsekvens.

4.1.9 Klimatanpassning

Under 2014 har länsstyrelsen tagit fram en regional handlingsplan för klimatanpassning.²⁸ Den beskriver bland annat utmaningar som identifierats som särskilt viktiga inom klimatanpassning i länet och vilka åtgärder som bör vidtas för att hantera dessa.

Identifierade utmaningar:

- Tvärsektoriell hantering av anpassningsfrågan
- Dagvattenhantering (skyfall) i nya och befintliga områden
- Kustområdena
- Förändringar i grundvattenförhållanden
- Hantering av översvämningar vid vattendrag
- Beredskap för värmeböljor
- Jord- och skogsbrukets anpassningsfrågor

4.2 Olyckor

I detta avsnitt analyseras risk och sårbarhet för olyckor som kan bli så allvarliga att de får regionala konsekvenser. Händelser med utsläpp av farliga ämnen har analyserats i tre olika scenarier: utsläpp av kemikalier från farligt gods eller farliga verksamheter, utsläpp av kemikalier eller olja till havs samt utsläpp av radioaktiva ämnen. Händelser med masskadesituationer kan innebära stora påfrestningar på länet, men dessa händelser har dock inte analyserats i detta sammanhang. Däremot finns utförligare analyser i en del kommunala risk- och sårbarhetsanalyser samt i Region Hallands analys.

4.2.1 Utsläpp av kemikalier – farligt gods och farliga verksamheter

På grund av sitt geografiska läge är Halland exponerat för ett stort antal farligt godstransporter på vägar, järnväg, och sjötransporter. Det går även en stor naturgasledning genom länet. Länsstyrelsen har gjort en inventering av farligt godstransporterna, vilken presenteras i rapporten *"Riskanalys av farligt gods i Hallands län"*. Denna rapport med bl.a. olycksfrekvenser och konsekvensberäkningar samt tidigare analys över farliga verksamheter står till grund för nedanstående bedömning av sannolikhet och konsekvens. Kemikalie- och oljeutsläpp till havs behandlas i separat avsnitt 4.3.2.

Sannolikhet

I länet finns även totalt 22 anläggningar som bedriver farlig verksamhet enligt 2 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor eller omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Dessa anläggningar hanterar ämnen som på olika vis kan orsaka skada på människor och miljö. Både större och mindre olyckor har inträffat anläggningar både i Halland (Tabell 5) och nationellt. Sannolikheten för en händelse med överhängande risk för allvarligt kemikalieutsläpp bedöms

²⁸ Länsstyrelsen i Hallands län, 2014. Regional handlingsplan för klimatanpassning.
<http://www.lansstyrelsen.se/halland/Sv/miljo-och-klimat/klimat-och-energi/klimatanpassning/regional-handlingsplan/Pages/default.aspx>

vara hög. När det gäller farligt godsolyckor på väg så visar statistik för länet ett genomsnitt på ca två olyckor per år, medan väldigt lite statistik finns över farligt godsolyckor på järnväg. I länet har dock inträffat tågurspårning med risk för klorgasläckage.

Sannolikheten för en olycka med farliga ämnen är mycket hög. På grund av säkerhetssystem sänks bedömningen av sannolikheten för en händelse med regionala följder från mycket hög till hög.

Händelse	Plats	Datum
Naturgasutsläpp	Naturgaslager, Halmstad	2003-10-05
Sönderfall/utsläpp av farligt ämne	Centrala Laholm	2005-07-01
Tankbilsolycka	E6, Heberg, Falkenbergs kommun	2005-11-21
Tågurspårning med klorgas	Kungsbacka	2005-02-28
Ammoniäkläckage vid livsmedelsfabrik	Falkenberg	2008-05-15
Svaveldioxidläckage vid pappersindustri	Hylte kommun	2009-12-02
Naturgasutsläpp	Naturgaslager, Halmstad	2011-07-14
Brand vid lagring av bl.a. natriumnitrit	Oceanhamnen, Halmstads kommun	2012-09-21

Tabell 5. Exempel på inträffade händelser med farliga ämnen i Hallands län.

Konsekvens

Konsekvensen av en farligt godsolycka beror främst på plats, typ av farligt ämne och vindriktning. De flesta ämnen (transportklasser) innebär konsekvenser på inom 100 meter, medan ett fåtal kan nå en kilometer eller mer. Oftast får farligt godsolyckor endast lokal påverkan, men en regional kris kan uppstå om olyckan inträffar i ett tätbefolkat område med många skadade som följd eller att samhällsviktig verksamhet påverkas, alternativt att viktiga miljöområden hotas. Vid branden i Oceanhamnen i Halmstad 2012 riskerade en stor del av tätorten att påverkas och ett 20-tal lokala, regionala och nationella aktörer deltog i hanteringen.

När det gäller transporter av farligt gods till havs bedöms en fartygskollision på kort tid medföra mycket allvarliga konsekvenser, bl.a. för att det är ogenomförbart för myndigheterna att hinna varna allmänheten innan gasmolnet har drivit in över kusten. Befintliga nätverk och kontaktnät ökar möjligheterna att minska konsekvenserna av ett utsläpp. Genom Länsstyrelsens projekt kring farliga ämnen har ett nätverk, motsvarande Regional samordningsfunktion (RSF), bildats. Därutöver finns ett gott samarbete med privata aktörer, t.ex. Sevesoföretag²⁹.

Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att ett utsläpp av farliga kemikalier med regional påverkan kan innebära allt från allvarliga till katastrofala konsekvenser. Kopplat till sannolikhetsbedömningen bedöms konsekvensen som mycket allvarlig.

4.2.2 Utsläpp av kemikalier eller olja till havs

Ett kemikalie- eller oljeutsläpp kan uppkomma från någon av de tusentals fartygstransporter som passerar Hallandskusten varje år. I Östersjön finns flera stora oljehamnar, vilket innebär ett betydande transportflöde av oljetankers. Informationen om kemikalietransporter är i nuläget bristfällig, men omfattande transporter förekommer. Halland har cirka 790 km kust varav stora delar är skyddsvärda ur miljöperspektiv, men även utifrån att sandstränderna är

²⁹ Företag som omfattas av lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

betydelsefulla för turistnäringen. Även Ringhals kärnkraftverk skulle kunna påverkas negativt av ett utsläpp då deras kylvatten intas från havet.

Sannolikhet

HELCOM³⁰ har i en kvantitativ riskanalys beräknat att det förväntade intervallet mellan oljeutsläpp med 300-5000 ton olja i Kattegatt i genomsnitt är ca 11 år. Motsvarande frekvens för oljeutsläpp över 5000 ton är beräknat till en genomsnittlig återkomsttid på 65 år.³¹

Med bakgrund till ovanstående bedöms sannolikheten för ett oljeutsläpp som medel.

Konsekvens

I en studie från 2006 har de socioekonomiska konsekvenserna av ett 30 000 ton stort oljeutsläpp uppskattats till ca 1,2 miljarder för Hallands räkning, fördelat på 65 % turismrelaterade verksamheter, 33 % i räddningstjänst och sanering och 2 % i fiskerinäringen. Dessutom skulle ett oljeutsläpp innebära allvarliga miljökonsekvenser.³² Genom den digitala miljöatlasen finns områden som är extra skyddsvärda ur miljösynpunkt utpekade. Denna kartläggning har tydliggjort att stora delar av kusten är skyddsvärd och även om man endast medtar de högst prioriterade områdena så är det till stora delar omöjligt att skydda merparten av dessa områden vid ett större oljeutsläpp.

Förmågan i länet att begränsa konsekvenserna har dock ökat till följd av den digitala miljöatlasen och genom aktuella lokala och regionala oljeskyddsplaner. Förmågan har även stärkts genom övningar, exempelvis "Oljan är lös". Under 2014 kommer en regional samverkansövning att genomföras utifrån scenariot omfattande oljeutsläpp. Syftet är bl.a. att testa respektive organisations oljeskyddsplan.

Genom Sveriges nya strategi för oljeskadeskydd och den handlingsplan som kommer att tas fram kommer också förmågan att öka på lokal, regional och central nivå.

Sammanfattningsvis gör Länsstyrelsen bedömningen att konsekvenserna av ett oljeutsläpp kan förväntas bli allvarliga.

4.2.3 Utsläpp av radioaktiva ämnen

Länsstyrelsen har enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778) samt förordningen (2003:789) regeringens uppdrag att organisera en beredskap om en kärnteknisk olycka skulle inträffa vid Ringhals kärnkraftverk. Detta gäller också om en kärnkraftolycka skulle inträffa utomlands och ett radioaktivt utsläpp skulle drabba vårt län. Länsstyrelsen har sedan 1981, då regeringen fastställde vissa krav på beredskapen, organiserat en beredskapsorganisation som totalt omfattar ca 1 400 deltagare från ett 80-tal olika myndigheter och företag m.fl.

Sannolikhet

Ringhals och de övriga svenska anläggningarna har omfattande säkerhetssystem som byggts för att förhindra eller minska effekterna av olyckor. De radioaktiva systemen har byggts in i betonginneslutningar och viktiga system har flerdubblats. Dessutom har som en extra säkerhet

³⁰ HELCOM är förkortning för Helsinki Commission, och är en mellanstatligt samarbetsorganisation för uppfyllandet av överenskommelsen i Helsingforskonventionen för att värna om miljön i Östersjön och Sveriges västkust.

³¹ BRISK, 2011. <http://www.brisk.helcom.fi/>

³² SSPA, 2006. *Socioekonomiska effekter av större oljepåslag – scenariostudier för Halland, Skåne, Blekinge och Kalmar län.*

varje anläggning försetts med ett reningsfilter med kapacitet att reducera eventuella utsläppsmängder. Sannolikheten för transportskador och utsläpp från andra radioaktiva källor t.ex. satelliter med radioaktiva ämnen som kraschar mot jordytan är svårare att bedöma men den sammanlagda risken bedöms vara mycket låg för att en sådan olycka skulle inträffa i Hallands län. När det gäller att dimensionera de förebyggande beredskapsåtgärderna så bedömer dock Länsstyrelsen inte om sannolikheten är hög eller låg för ett utsläpp med radioaktiva ämnen, utan förutsättningen för den statliga räddningstjänsten är att en olycka skulle kunna inträffa.

Sannolikheten för olyckor med mycket stora effekter på omgivningen liknande scenariot i förmågebedömningen 2011 bedöms vara mycket låg.

Konsekvens

Konsekvenserna av ett utsläpp av radioaktiva ämnen är primärt beroende av utsläppets innehåll och storlek, vindriktningen samt Länsstyrelsens och andra samverkande myndigheters förmåga att hantera händelsen och t.ex. genomföra en evakuering av allmänheten i den inre beredskapszonen, det vill säga ca 19 000 invånare. Ett eventuellt haveriutsläpp följer vindriktningen och beroende på de meteorologiska förutsättningarna kan närområdet eller områden längre från Ringhals drabbas av utsläppsplymen. I det svåraste fallet kan haveriutsläppet medföra en markbeläggning av radioaktiva ämnen vilket kan innebära att dessa områden måste utrymmas. Konsekvenserna för samhället och allmänheten skulle kunna bli mycket stora om en olycka som leder till utsläpp av radioaktiva ämnen skulle inträffa. Även om förebyggande åtgärder, såsom olika larmsystem, utrymningsplaner, mätsystem m.m., finns förberedda så kan det inte uteslutas att en sådan olycka medför katastrofala konsekvenser.

Komplexiteten i händelsens utfall och omfattning innebär en utmaning i förhållande till vad som rimligen kan planläggas på förhand gällande sanering. Länsstyrelsen har en planering för sanering, men förfogar inte till fullo över de materiella saneringsresurser som kan komma att krävas förrän olyckan har inträffat. En förmågebedömning för kärnteknisk olycka genomfördes 2011. Länsstyrelsen har även tillsammans med övriga kärnkraftslän i ett regeringsuppdrag identifierat områden där det finns ökat behov av samverkan. Förbättringsarbete har inletts. Länsstyrelsen har även reviderat planen för olycka vid kärnteknisk anläggning och saneringsplanen kommer också att revideras. Under 2015 kommer övning Gripen att genomföras. Ytterligare åtgärder som utvecklat förmågan är mottagningsövningar, förbättrade mätinstrument och utplacering av fasta mätpunkter.

Konsekvens av en kärnteknisk olycka motsvarande scenariot i förmågebedömningen bedöms bli katastrofala och av nationell dimension.

4.2.4 Händelser med masskadesituationer

En stor brand i en publiklokal, till exempel festlokal, hotell och idrottsanläggningar, kan leda till allvarliga masskadesituationer, liksom allvarliga flyg-, tåg- och bussolyckor samt trafikolyckor med många fordon inblandade. Denna typ av händelser försvåras om de drabbade exempelvis är turister och saknar närhet till sociala kontaktnät. Risker finns även i stadsmiljö och på stränderna sommartid ordnas aktiviteter som drar stora folkmängder, till exempel Tall Ships Races i Halmstad 2011 fick ca 400 000 besökare. Vid anordnade evenemang finns möjligheter för myndigheter att gemensamt förebygga och planera hanteringen av oönskade händelser.

4.3 Teknisk infrastruktur och försörjningssystem

I detta avsnitt analyseras risk och sårbarhet för avbrott i vattenförsörjningen, elförsörjningen och IT-kommunikationen samt störningar i de finansiella systemen. Även avbrott i tele- och radiokommunikationerna och i de samhällsviktiga transporterna har berörts kortfattat, medan fjärrvärmefall och drivmedelsbrist endast konstaterats som möjliga konsekvenser av ett par av ovanstående händelser. Övriga risker i teknisk infrastruktur som identifierats av kommunerna är avbrott i avloppsreningen samt avbrott/läckage i naturgasledningen.

4.3.1 Störningar i elförsörjningen

Ett regionalt avbrott i elförsörjningen kan orsakas av ledningsbrott med väderrelaterade orsaker, såsom åsknedslag, storm, snöoväder eller nedisning, och vid västkusten kan saltvattendroppar orsaka överslag på elledningar och kraftstationer vilket leder till kortslutning och bortkoppling från elnätet.³³ Övriga hot är tekniska fel i anläggningar eller stamnätet, sabotage (t.ex. fysisk skadegörelse eller IT-angrepp), kärnkraftsolycka, elektromagnetisk störning och störningarna i transporter med begränsad råvaruförsörjning som följd. Dessa händelser kan leda till att elproduktionen inte kan möta efterfrågan, vilket innebär risk för både kortvarig elbrist (effektbrist) som långvarig elbrist (elenergielbrist).³⁴

Sannolikhet

Sannolikheten för ett regionalt elavbrott är avhängt en rad faktorer och nedan görs ett försök att beskriva några viktiga förändringar och påverkansfaktorer. Energimyndigheten skriver i rapporten *”Trygg energiförsörjning 2010”* att liberaliseringen av energimarknaderna har lett till ökade avkastningskrav och därmed minskat intresse att hålla reservkapacitet, vilket i sin tur innebär en större risk för att det inte alltid går att distribuera önskad energimängd och att ett haveri i någon systemdel kan direkt leda till störningar i energileveransen. Detta innebär att lokala, regionala eller i värsta fall globala störningar kan uppkomma. På grund av den globala marknaden så kan störningarna sprida sig snabbare och över större regioner än tidigare.

Inom elförsörjningsområdet har det dock införts krav på att inga elavbrott får vara längre än 24 timmar (i vissa sammanhang inte längre än 12 timmar). Elbolagen drabbas då av skadestånd så vida det inte beror på orsaker utom elbolagets kontroll. Liknande krav finns inom naturgasförsörjningen, men saknas inom värme- och bränsleförsörjningen. Elbolagen har gjort betydande investeringar för att undvika kostsamma och långvariga elavbrott och det finns en organiserad samverkan mellan elbolagen för att hantera stora störningar. I Hallands län finns även gasturbiner för att hålla uppe effekten vid elbrist samt reservanläggningar för fjärrvärme. Dåvarande KBM har bedömt robustheten i fjärrvärmeförsörjningen för länets kommuner i genomsnitt som godtagbar baserat på en enkät från 2007.³⁵ Fjärrvärmeförsörjningen är i många fall beroende av att det finns el hos slutanvändaren till de pumpar som behövs för att distribuera värmen i fastigheten, och kan följaktligen falla om de enskilda fastighetsägarna inte har reservkraft.

³³ Energimyndigheten, 2009. *Funktionskrav inom elförsörjningen*. (ER 2009:23)

³⁴ Energimyndigheten, 2010. *Trygg energiförsörjning 2010*. (ER 2010:38)

³⁵ KBM, 2008, *Robustheten inom kommunernas tekniska försörjning- resultat av enkätstudie 2007*

Statistik från 2008 över elavbrott i lokalnäten visar att de flesta avbrotten pågår i max två timmar och orsakas av väderrelaterade händelser. Andelen som varande över sex timmar var 10 procent och över 24 timmar endast 2 procent.³⁶ Några definitiva slutsatser angående sannolikheten för regionala elavbrott kan inte dras från dessa siffror, men med bland annat Energimyndighetens samlade beskrivning om hot, risker och sårbarheter i energiförsörjningen som beslutsunderlag bedömer

Länsstyrelsen bedömer att sannolikheten för ett regionalt elavbrott på mindre än 12 timmar och längre än 24 timmar är hög respektive medel.

Konsekvens

Ett omfattande regionalt avbrott i elförsörjningen innebär avbrott i flera andra samhällsviktiga verksamheter bland annat inom värme- och vattenförsörjningen, IT/telekommunikation, betalningssystem, försörjning av drivmedel och livsmedel samt vård och omsorg. Enskildas dagliga liv kommer att påverkas i stor omfattning. Lantbruket kommer att få problem med djurhållningen och näringslivet, däribland producerande företag och dagligvaruhandeln, kommer att drabbas av stora ekonomiska förluster. De stora elanvändarna (t.ex. pappers- och massaindustri) är dock anslutna på högre systemnivåer i elnätet och har därmed en mer tillförlitlig elförsörjning. Elanvändare på landsbygden drabbas i högre utsträckning än boende i tätorter.³⁷

Beroende på utomhustemperaturen kan det finnas ett stort behov av att evakuera utsatta invånare, till exempel äldre på äldreboenden som saknar reservkraft. Även äldre som behöver hemtjänst kan behöva evakueras till en gemensam plats då trygghetslarmen inte fungerar vid elavbrott. En evakuering kan vara svår att genomföra om elavbrottet är följd effekten av exempelvis en storm. Flera äldreboenden i länet saknar fast reservkraft, men har uttag förberedda och kommunerna har tillgång till mobila reservkraftverk. och (Bilaga 6) för mer information.

Konsekvenserna av ett elavbrott kan begränsas om det finns tydliga riktlinjer för hur information ska nå ut till länets invånare trots bortfallet av vanliga kommunikationsalternativ. Länsstyrelsen bedömer att konsekvensen för ett regionalt elavbrott på mindre än 12 timmar och längre än 24 timmar är begränsade respektive allvarliga.

I länet finns erfarenheter från händelser som medfört elavbrott, främst från stormarna Gudrun och Per. Det finns även ett gott samarbete med berörda privata aktörer, t.ex. kraftbolag och teleoperatörer, genom bland annat Regionala rådet för samhällsskydd och beredskap och projektet StyrEl. En förmågebedömning för störningar i elförsörjningen genomfördes 2011.

4.3.2 Störningar i dricksvattenförsörjningen

Försörjning av dricksvatten är en känslig funktion i och med beroende av el och andra tekniska system samt risken för förorening av vattentäkter. Dessa kan förorenas genom mänskliga aktiviteter, såsom bristfällig avloppshantering, trafik på väg och järnväg, täkter som försämrar markens skyddsförmåga, jord- och skogsbruk genom hantering av bekämpningsmedel, gödsel och drivmedel samt spridning av föroreningar från förorenade områden och miljöfarlig verksamhet. Ytterligare hot som kan drabba dricksvattenförsörjningen och som bör beaktas är elavbrott, tekniska fel, frysrisker i

³⁶ Energimyndigheten, 2010. *Trygg energiförsörjning 2010*. (ER 2010:38)

³⁷ Ibid.

ledning, torka, översvämningar och bränder. Vattenförsörjningen kan även hotas av avsiktliga attacker, till exempel fysisk skadegörelse, förgiftning av vattnet eller sabotage av vattenverkets IT- och driftsystem.

Allmänna vattentäkter kan skyddas genom att besluta om vattenskyddsområden med skyddsföreskrifter, vilket kan göras av både kommun och länsstyrelse. Andra skyddsåtgärder för att förhindra utsläpp är till exempel att bygga skyddsräcken för att hindra avåkning, gräva diken och bygga ledningar och brunnar för avledning av dagvatten samt placera tyg och sand vid vägrenen för att hindra att föroreningen når grundvattnet. Trafikverket ansvarar för skyddet vid vägarna. För att förhindra avsiktliga attacker är det viktigt att förse vattenverken och andra produktionsbyggnader med inhägnader, tillträdessystem samt brand- och inbrottskydd i form av larm och/eller övervakningskamera samt att säkra grundvattenintag genom att överbygga dessa och förse dem med lås.

MSB har föreslagit följande resultatmål för samhällets krisberedskap för dricksvattenförsörjningen³⁸:

- att berörda aktörer med utgångspunkt i risk- och sårbarhetsanalyser, förmågebedömningar och annan beredskapsplanering vidtar åtgärder som minskar risken för allvarliga störningar i dricksvattenförsörjningen,
- att uppkomna störningar i dricksvattenförsörjningen inte påverkar samhällsviktig verksamhet som t.ex. hälso- och sjukvård samt vård och omsorg, vatten- och avloppssystem och livsmedelsförsörjning i sådan omfattning att det uppstår allvarliga konsekvenser för samhället,
- att varje individ vid en störning i dricksvattenförsörjningen i ett krisläge har tillgång till följande miniminivåer av dricksvatten: för upprätthållandet av kroppens vätskebalans inom 1 dygn 3–5 liter/dygn, för hälso- och smittskyddet inom 3 dygn ytterligare 10–15 liter/dygn samt inom några månader 50–100 liter/dygn.

Sannolikhet

I tätorter är det vanligast att utsläpp sker via dagvatten- och spillvattensystem och på landsbygden via diken och dräneringssystem. Generellt sett är ytvattentäkterna mer sårbara än grundvattentäkterna eftersom vattenytan är fritt exponerad för föroreningar.

I Sverige har flera händelser med problem i dricksvattenförsörjningen inträffat, till exempel i Östersund 2010 och Skellefteå 2011 då deras kommunala dricksvatten drabbades av ett utbrott av parasiten *Cryptosporidium* under flera månader. Vidare så drabbades Halmstads kommun av ett utsläpp av natriumlut 2012.

Klimatförändringarna innebär ökad risk för översvämningar, men även försämrad råvattenkvalitet i vattentäkterna, då humushalter och förorening av mikroorganismer tros öka. Även riskerna för vattenburen smitta genom encelliga parasiter och virus kommer sannolikt att öka, vilket kan kräva mer avancerad beredning än vad som generellt används i svenska vattenverk idag.

Med användningen av digitala kontroll- och styrsystem (SCADA-system) har det möjliggjorts för tänkbara angripare, såsom terrorister, aktivister, hackers och insiders, att ta över systemen.

³⁸ MSB, 2011. *Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjningen av dricksvatten, livsmedel och värme.*
https://www.msb.se/Upload/Insats_och_beredskap/Olycka_kris/Regeringsuppdrag%20F%C3%B6r%202010%20697.pdf

Detta hände till exempel i Australien 2000 då en missnöjd konsult tog kontroll över kontrollsystemet och lät tusentals kubikmeter obehandlat vatten svämma över ett område.³⁹ Forskare på FOI konstaterar att det sker cyberattacker mot svensk kritisk infrastruktur dagligen, dock av amatörmässig karaktär och inte utförda av kvalificerade och resursstarka aktörer.⁴⁰

Länsstyrelsen bedömer att sannolikhet för störningar i dricksvattenförsörjningen som medel.

Konsekvenser

Avbrott i vattenförsörjningen innebär stora konsekvenser för människors dagliga liv genom minskade matlagningsmöjligheter och sanitära problem. En stor del av den samhällsviktiga verksamheten, såsom sjukhus, vårdcentraler, förskolor och skolor, centralkök och djurhållare, får stora svårigheter att driva sin verksamhet. Föroreningar i dricksvattnet innebär sjukdomsspridning och belastning på sjukvården. Ett stort utbrott kan även orsaka personalbrist på samhällsviktiga verksamheter. Stöd i form av expertis och materiella resurser kan fås från den nationella vattenkatastrofgruppen VAKA. Dåvarande KBM har bedömt att robustheten i dricksvattenförsörjningen för länets kommuner i genomsnitt är godtagbar, baserat på en enkät från 2007.⁴¹

Länsstyrelsen bedömer att konsekvensen av störningar i dricksvattenförsörjningen enligt MSB:s scenario 2012 som mycket allvarliga.

4.3.3 IT-relaterad störning

IT-relaterade störningar kan delas in i avsiktliga och oavsiktliga incidenter. Exempel på avsiktliga incidenter är obehörig avlyssning, förändring av information under överföring, överbelastningsattacker mot myndigheterna eller övertagning av samhällsviktiga datoriserade styrsystem, t.ex. ett flygledartorn, kärnkraftverk eller liknande. Oavsiktliga incidenter omfattar bl.a. handhavandefel, avgrävning av kommunikationsledningar, brister i de tekniska systemen (strömbrott, serverhaveri, ledningsbrott osv.) högt tryck från allmänheten på en webbplats eller att sekretessbelagd information hamnar i orätta händer pga. ovarsamhet. De flesta åtgärderna för att höja informationssäkerheten⁴² riktas mot de tekniska delarna, både fysisk säkerhet och IT-säkerhet. Åtgärder kan även vidtas genom att utforma regler, policy och utbildning för personal.⁴³

Sannolikhet

De flesta attackerna riktar sig mot privatpersoner, men en del är riktade mot sjukhus, banker, universitet och industriföretag. Målet är att få information om t.ex. identiteter, kreditkortsnummer, inloggningsuppgifter till banker eller intellektuell egendom.⁴⁴

Riktade attacker mot myndigheter förekommer också, t.ex. flera angrepp mot regeringskansliet under det svenska EU-ordförandeskapet 2009.⁴⁵ Det förekommer även

³⁹ IDG, 2008. *Hackare kan orsaka dödsfall i fabriken*. 2008-06-19. <http://www.idg.se/2.1085/1.166889>

⁴⁰ Dagens Nyheter, 2010. *Sverige måste lära sig hantera cyberattackerna*, 2010-04-27. <http://www.dn.se/debatt/sverige-maste-lara-sig-hantera-cyberattackerna-1.1039791?rm=print>

⁴¹ KBM, 2008, *Robustheten inom kommunernas tekniska försörjning- resultat av enkätstudie 200*

⁴² Informationssäkerhet definieras här som förmågan att upprätthålla önskad sekretess, tillgänglighet och riktighet avseende information och informationstillgångar.

⁴³ KBM, 2006. *Basnivå för informationssäkerhet- BITS*.

⁴⁴ Hallandsposten, 2011. *Många riktade nätattacker i fjol*, 2011-04-05 <http://hallandsposten.se/nyheter/halland/1.1173409-manga-riktade-natattacker-i-fjol>

storskaliga attacker mot privata aktörer genomförda av kriminella, terrorister eller stater.⁴⁶ Under 2010 blev viruset Stuxnet känt och detta representerar en ny typ av skadlig kod med potential att störa industriella styrsystem (s.k. SCADA-system) i kritisk infrastruktur.⁴⁷

Länsstyrelsen bedömer att sannolikheten för en IT-relaterad störning enligt det angivna scenariot är hög. Sannolikheten att scenariot föranleder en regional påverkan bedöms som låg.

Konsekvens

Konsekvenserna av en IT-relaterad störning kan vara minskat förtroende från allmänheten för den drabbade organisationen och samhället sjunker. För myndigheter och aktörer som har tillgång till kvalificerat hemliga eller sekretessbelagda uppgifter, kan det om uppgiften röjs eller hamnar i orätta händer leda till allvarliga skador eller hot mot samhällsviktiga verksamheter, enskilda organisationer eller rättssäkerheten i samhället. Många samhällsviktiga verksamheter i länet är kritiskt beroende av informationssäkerhet, IT-stöd och fungerande kommunikation. Detta gäller särskilt de aktörer som har ansvar för att hantera kriser i länet.

Länsstyrelsen bedömer konsekvensen av en IT-relaterad störning som begränsad utifrån det angivna scenariot.

Ovanstående riskuppskattning (samt förmågebedömning i kapitel 6) bygger enbart på scenariot i den särskilda förmågebedömningen från 2008. På grund av scenariots begränsningar och det faktum att årets generella förmågebedömning visar att de flesta organisationer endast delvis uppfyller indikatorn för informationssäkerhet finns behov av att genomföra en ny regional förmågebedömning samt riskuppskattning. I nuläget bedömer kommunerna att IT-avbrott har en hög eller mycket hög sannolikhet med allvarliga konsekvenser eller begränsade⁴⁸.

Länsstyrelsen genomför under 2014 ett projekt för regional förmågebedömning samt riskuppskattning av störningar i elektronisk kommunikation. Resultatet presenteras av Halmstad Högskola i slutet på 2014.

4.3.4 Störningar i de finansiella systemen

Det finansiella systemet består av ett komplext nätverk av marknader, infrastrukturer och aktörer som är beroende av varandra för att fungera. Det finns främst två typer av hot inom systemet, dels mot den finansiella stabiliteten och dels mot det centrala betalningssystemet. Dagens finansiella system är uppbyggt av IT-lösningar och Internetbaserade tjänster, vilket innebär att hotbilden till stor del också är IT-relaterad. Övriga hot är störningar i el- och teleförsörjningen och antagonistiska attacker.⁴⁹

⁴⁵ Sveriges Radio, 2010. *Sverige utsatt för flera IT-attacker*, 2010-01-21.

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=3387106>

⁴⁶ DN, 2010. *Vanligt med storskaliga IT-attacker*, 2010-02-03. <http://www.dn.se/nyheter/sverige/vanligt-med-storskaliga-it-attacker-1.1039003>

⁴⁷ Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI, 2010. Stuxnet – en ny typ av IT-vapen.

http://www.foi.se/FOI/Templates/NewsPage_9549.aspx

⁴⁸ Kommunerna har använt sig av fyrgradiga skalor där stor och medelstor innebär årligen respektive under en tioårsperiod samt konsekvenserna innebär en mindre och kraftig störning där verksamheten kan upprätthållas respektive hjälpligen upprätthållas.

⁴⁹ MSB, 2009. *Samhällets informationssäkerhet 2009*.

Följande risk- och förmågebedömning (kapitel 6) bygger på MSB:s scenario i den särskilda förmågebedömningen från 2009.

Sannolikhet

Som presenterats ovan har IT-attacker ökat de senaste åren och både företag och myndigheter har utsatts. Sverige har i nuläget inte drabbats av något allvarligt avbrott i det centrala betalningssystemet vare sig på grund av någon avsiktig eller oavsiktligt händelse. Dock drabbas betalningssystemet ofta av olika tekniska incidenter av varierande grad.⁵⁰ Finansinspektionen redovisar i sin risk- och sårbarhetsanalys ett riskdiagram för finansiella företag där sannolikheten för händelser som kan ge mycket allvarliga och katastrofala konsekvenser bedöms som låg eller mycket låg.⁵¹ FI:s bedömning bygger på kvalitativa och subjektiva bedömningar med dåvarande KBM:s vägledning (2006:4) som grund.⁵²

Länsstyrelsen gör således bedömningen att sannolikheten för störningar i de finansiella systemen som låg.

Konsekvens

Störningar i de finansiella systemen kan leda till allvarliga ekonomiska konsekvenser som i sin tur kan leda till ökat missnöje mot politiker, myndigheter och samhället med demonstrationer och upplopp som följd. Dessa problem uppkommer dock relativt långsamt och är möjliga att förutspå. Störningar i det centrala betalningssystemet uppkommer däremot mer hastigt och konsekvenserna blir olika beroende på vilken typ av störning som betalningssystemet drabbas av och i vilken omfattning de finansiella tjänsterna slås ut, det vill säga avbrottets längd samt om det innefattar ett enskilt avbrott eller en kombination av avbrott. Till exempel vid ett avbrott i transfereringssystemen så kan inga elektroniska betalningar utföras. Sårbarheten varierar över tiden och är exempelvis större i slutet av månaden då löner etcetera betalas ut och fakturor förfaller. När alla sedvanliga betalningsmöjligheter försvinner blir det även svårt att införskaffa livsmedel, drivmedel och andra nödvändigheter. På mindre orter kan det vara möjligt att handla på kredit, medan det blir problematiskt i tätorter och på bensinstationer, där kundkretsen är större. Grundläggande för denna typ av händelse är att centrala myndigheter har ansvaret för de finansiella systemen, däribland de finansiella tjänsterna, där privata aktörer har ett stort ansvar. Då detta ansvar ligger utanför länet innebär Länsstyrelsens och övriga regional eller lokala aktörers ansvar främst att minimera konsekvenserna.

Länsstyrelsen bedömer att konsekvenserna av scenariot kan omfatta storleksordningen allvarliga till katastrofala. Kopplat till sannolikhetsbedömningen bedöms konsekvensen främst som allvarlig.

4.3.5 Omfattande störningar i GNSS

Samhällets användning och beroende av satellitbaserade navigationssystem har ökat de senaste åren. Verksamheter som tillhandahåller eller använder sig av tjänster för positionering, navigering, och synkronisering av tid och frekvens är helt beroende av att systemen fungerar. Det vanligaste GNS-systemet i Sverige är Global Positioning System (GPS) som drivs av USA:s försvarsdepartement. Fri radiosikt mellan mottagare och sändare

⁵⁰ Riksrevisionen, 2007. *Krisberedskap i betalningssystemet - Tekniska hot och risker*. RiR 2007:28

⁵¹ Finansinspektionen, 2009. *Redovisning enligt 9 § Förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap* (FI Dnr 08-12129)

⁵² E-postkontakt med Torkel Agnér, Risk Manager, Finansinspektionen, 2011-09-07

är en förutsättning för att GNSS ska fungera. Signaler kan störas ut på marken genom oavsiktligt brus, eller genom en avsiktlig handling som t.ex. användandet av störsändare. I teorin kan också satelliter slås ut till följd av astronomiska händelser eller kollision med rymdskrot.

Sannolikhet

GPS räknas som ett robust system med ett 30-tal aktiva satelliter i omlopp och reservsatelliter som kan skjutas upp vid behov. Sannolikheten för att hela systemet skulle störas ut i Sverige bedöms av MSB som låg. Både avsiktliga och oavsiktliga störningar av GPS-mottagare har förekommit, och sannolikheten bedöms vara stor att det ska hända igen. Effekten av sådana störningar är dock vanligtvis begränsad till ett mindre geografiskt område. Sannolikheten för att en satellit ska kollidera med rymdskrot är mycket låg, och redundansen i systemet innebär att en sådan händelse sannolikt inte skulle ha några större konsekvenser för systemet i stort.

Länsstyrelsen bedömer sannolikheten för störningar i GNSS på regional nivå som låg.

Konsekvenser

Det finns stora kunskapsluckor gällande samhällets beroende av GNSS, och därmed också kring vilka konsekvenser ett bortfall skulle få. Samhällets effektivitet skulle sannolikt försämras då t.ex. transporter, jordbruk och blåljusdirigering använder sig av positioneringstjänster. Om störningar i GNSS leder till avbrott i elförsörjningen, elektroniska kommunikationer och/eller IT blir konsekvenserna allvarligare. I dagsläget saknas dock kunskap om vilken effekt ett bortfall av GNSS skulle ha på dessa områden.

På nationell nivå bedöms konsekvenserna av otillgängliga GNSS-tjänster bli medelstora.⁵³ Länsstyrelsen bedömer de kända konsekvenserna som begränsade.

4.3.6 Avbrott i tele- och radiokommunikationerna

En omfattande störning i tele- och radiokommunikationerna kan orsakas av väderrelaterade händelser, tekniskt fel, elavbrott och sabotage och få konsekvenser på regional nivå. De största operatörerna i länet har jourverksamhet, reservkraft och kan förväntas ha generellt god robusthet.

4.3.7 Avbrott i de samhällsviktiga transporterna

Genom Hallands län går flera viktiga transportleder och avbrott i dessa är möjliga till exempel vid elavbrott eller översvämning. Järnvägstransporterna är beroende av fungerande elförsörjning. Transportsektorn är viktig då beredskapslager inte finns i någon större utsträckning. Varudistributionen kan försvåras genom ett elavbrott eller omfattande personalbortfall vid exempelvis en pandemi. Även avfallshanteringen försvåras. Störningar av transporter av livsmedel, drivmedel eller andra resurser som är kritiska för samhällsviktiga verksamheter (t.ex. vård och omsorg) kan på kort tid leda till allvarliga konsekvenser i ett regionalt perspektiv.

Senast 2007 gjorde Länsstyrelsen en förmågebedömning för omfattande avbrott i de samhällsviktiga transporterna, vilket innebär ett uppdateringsbehov.

⁵³ MSB, 2012. Risker och förmågor 2012 - Redovisning av regeringsuppdrag om nationell riskbedömning respektivebedömning av krisberedskapsförmåga. <https://www.msb.se/RibData/Filer/pdf/26561.pdf>

4.4 Sjukdomar

I detta avsnitt presenteras stora sjukdomsutbrott som kan påverka både människor och djur. Smittspridning kan ske genom luft, vatten, föda, djur/djurprodukter och risken ökar vid utlandsvistelse och naturkatastrofer. Smittspridningen kan eventuellt få förvärrade konsekvenser om det rör sig om ett nytt smittoämne eller avsiktlig smittspridning. Klimatförändringarna kan långsiktigt bidra till förändrade utbredningsområden.⁵⁴

4.4.1 Pandemi

Välkända exempel på pandemiutbrott är Spanska sjukan och Hongkong-influensan, som slog mot stora delar av världen under 1918-19 respektive 1968-70. Spanska sjukan beräknas ha orsakat ca 20 miljoner människors död och i Sverige var dödligheten ca 4 % av det totala antalet smittade. Dagens samhälle är mer globaliserat och det stora antalet transporter medför att en pandemi har större möjligheter att spridas snabbare idag än tidigare.

Följande risk- och förmågebedömning (kapitel 6) bygger på MSB:s scenario i den särskilda förmågebedömningen från 2010.

Sannolikhet

Hotet för en pandemi har lyfts fram de senaste åren från FN:s världshälsoorganisation (WHO). Under 1900-talet drabbades världen av tre pandemier, Spanska sjukan, Asiaten och Hongkong-influensan. Under våren 2009 drabbades världen av en ny influensapandemi A(H1N1).

Baserat på frekvensen av tidigare pandemier, bedömer Länsstyrelsen sannolikheten till medel.

Konsekvens

Konsekvenserna av en pandemi är potentiellt hög sjukfrånvaro bland de anställda inom samhällets alla sektorer. Krisberedskapsmyndigheten har i skriften *Att planera inför en pandemi – en vägledning för verksamhetsansvariga* rekommenderat att myndigheter och företag planerar för att kunna hantera en frånvaro om minst 15 % under 6-8 veckor och 50 % under kulmen av frånvaron som tros komma i vecka 2 och 3⁵⁵. Frånvaron förväntas orsaka problem främst inom vård- och omsorgsverksamhet, men kan även påverka andra samhällsviktiga verksamheter. Erfarenheter från influensapandemin A(H1N1) visar att länet har en god förmåga att på relativt kort tid planera och genomföra en omfattande vaccinationskampanj, vilket till stor del är en förutsättning för att kunna begränsa konsekvenserna.

Länsstyrelsen bedömer att konsekvenserna av en pandemi i den omfattning som planeringsförutsättningarna anger skulle bli mycket allvarliga.

4.4.2 Epizooti/Zoonos

Epizootisjukdomar kallas de smittsamma djursjukdomar som anses så allvarliga för djurhälsa, animalieproduktion och ibland även humanhälsa att det finns ett samhälleligt intresse av att

⁵⁴ MSB, 2010. *Olyckor & kriser 2009/2010*.

⁵⁵ Krisberedskapsmyndigheten, 2006. *Att planera inför en pandemi – en vägledning för verksamhetsansvariga*

hålla dem borta ur den svenska djurpopulationen. Zoonos är när en sjukdom sprids mellan djur och människa. Spridningen mellan djur och människa sker bland annat genom närkontakt med djur eller via livsmedel, t.ex. salmonella och EHEC⁵⁶.

Sannolikhet

Sannolikheten för att en epizootisk sjukdom eller zoonos bryter ut i länet är delvis avhängigt antalet djurbesättningar, tätheten mellan dessa samt smittskyddsläget. Djurägare och veterinärer har obligatorisk anmälningsskyldighet till veterinära myndigheter om misstanke om epizootisk sjukdom föreligger. Kontinuerlig övervakning av det nationella smittskyddsläget sker genom obduktionsverksamhet och olika provtagningsprogram. Det finns vidare en organiserad djurhälsovård som främst arbetar förebyggande med de smittsamma djursjukdomar som förekommer i landet. Även vilda djur övervakas.

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) bedömer att det övergripande sjukdomsläget gällande zoonoser och epizootier är förhållandevis gott jämfört med flera andra länder i Europa och även andra delar av världen⁵⁷. Sveriges geografiska placering och relativt glest belägna djurbesättningar har tillsammans med det aktiva smittskyddsarbetet och andra åtgärder bidragit till att minska sannolikheten för ett utbrott av epizootisk sjukdom. Även risknivån inom landet kan variera beroende på den geografiska utbredningen av sjukdomsalstrande agens. Studier som SVA har genomfört visar att Halland är överrepresenterat vad gäller förekomst av VTEC⁵⁸ hos nötkreaturen.⁵⁹

I Hallands län har flera fall av zoonoser och epizooti förekommit de senaste åren. Sverige drabbades 2008 av en blåtungeepizooti där primärfallen konstaterades i Halland och ett antal får- och nötbosättningar smittförklarades. Genom en vaccinationskampanj blev det en nationell friförklaring från blåtunga 2010. Även under 2008 upptäcktes fall av mjältbrand på en gård i Halland. Efter en omfattande och kostsam sanering friförklarades gården 2010. Det har även förekommit Q-feber och Newcastle'sjukan i länet respektive grannlandet Skåne. Enligt länsveterinären finns det även risk för svinpest, dvärgbandsmask, West Nile feber och rabies.

Länsstyrelsen bedömer sannolikheten för en epizooti eller en zoonos med regionala konsekvenser som hög.

Konsekvens

Utbrott av en zoonos kan potentiellt sett leda till allvarliga konsekvenser för folkhälsan. Konsekvenserna av ett utbrott av en epizootisk sjukdom kan vara relativt stora främst ur djurskyddshänsyn med stort lidande för djuren, men även ur en samhällsekonomisk aspekt. Det praktiska arbetet med att hantera blåtunga och mjältbrand i Halland har gett en indikation om de svårigheter och kostnader som kan uppstå vid en epizooti bl.a. med restriktioner i djurtransporter och sanering. Utbrottet av blåtunga får dock sägas ha fått relativt lindriga konsekvenser i förhållande till andra tänkbara scenarier. Blåtunga smittar inte människor, och såväl mjölk som kött är ofarligt att konsumera.

⁵⁶ EHEC står för enterohemorrhagisk E. coli och skapar blodig diarré hos människor, vilket kan orsakas av vissa undertyper av VTEC.

⁵⁷ SVA, 2008. Sjukdomsrapportering 2008. <http://www.sva.se/upload/pdf/rapport/sjukdomsrap-2008-webb.pdf> (2009-06-01)

⁵⁸ Verotoxinproducerande E. Coli

⁵⁹ SVA, 2007. Svensk zoonosrapport 2007. Tillgänglig på www.sva.se

Länsstyrelsen bedömer konsekvensen av en epizooti eller en zoonos i Halland som begränsade.

4.4.3 Resistenta bakterier och resistens mot antiviraler

I den nationella riskbedömningen framtagen av MSB 2011 så tas den ökade användningen av antibiotika upp som risk för resistenta bakterier. Både bakterier och virus kan bli resistenta mot antibiotika eller antivirala läkemedel. Läget är relativt gynnsamt i Sverige i jämförelse med omvärlden. Periodvis och eller i vissa delar av Sverige kan större problem förekomma. Motåtgärder är bl.a. minskad antibiotikaförskrivning till både människor och djur eller försök att minska smittspridning från person till person eller från livsmedel och foder.

Sannolikheten bedöms som låg, men skulle kunna få stora konsekvenser nationellt. Länsstyrelsen gör ingen riskuppskattning för länet.

4.4.4 Störningar i försörjning av läkemedel

Även störningar i läkemedelsförsörjningen bedöms som en risk i den nationella riskbedömningen. Läkemedelsförsörjningen består av en kedja av verksamheter från läkemedelstillverkare till partihandlare till slutförsäljare och slutanvändare. Denna kedja är beroende av fungerande transporter, framförallt båt- och lastbilstransporter. Dessa är i sin tur beroende av övrig samhällsviktig verksamhet såsom el, drivmedel m.m. Avbrott i leveranser kan även ske om det är stor efterfrågan på ett visst läkemedel, t.ex. vid en pandemi. Socialstyrelsen har ett beredskapslager av läkemedel, men det är en sårbarhet att lagerhållning generellt minskas på apotek, sjukhus och grossister. Det finns inget beredskapslager för läkemedel och vaccin för veterinärt bruk.

Sannolikheten bedöms som låg, men skulle kunna få stora konsekvenser nationellt. Länsstyrelsen gör ingen riskuppskattning för länet.

4.5 Antagonistiska hot och social oro

I detta avsnitt analyseras risk och sårbarhet för antagonistiska hot, såsom terrorism och väpnat angrepp. Sociala risker kan ses som ett samlingsbegrepp för risker som har bakgrund i bland annat socio-ekonomiska missförhållanden och utanförskap och som leder till komplexa yttringar som kräver en god samverkan på regional nivå. En annan form av antagonistiskt hot är dataintrång, men detta hot har behandlats i avsnitt 4.3.3 IT-relaterad störning.

4.5.1 Terrorism

I svensk lag om terroristbrott är terrorism en gärning som allvarligt kan skada en stat eller mellanstatlig organisation om denna syftade till att:

1. injaga allvarlig fruktan hos en befolkning eller befolkningsgrupp,
2. tvinga offentliga organ eller en mellanstatlig organisation att vidta eller avstå från att vidta en åtgärd, eller
3. destabilisera eller förstöra grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturer.

De flesta terrornätverk är idag transnationellt organiserade och uppfattar sina motståndare i form av kulturer eller världsomspännande konspirationer. Detta innebär att terrorism inte bara berör det land där ett attentat sker. Även Sverige har berörts av konsekvenserna av attackerna 11 september 2001 i USA och 22 juli i Norge. Framför allt genom att attackerna uppfattas som hot mot demokratin. Det största terrorhotet mot Sverige bedöms komma från islamistisk extremism. Antagonistiska attacker kan även utföras av personer inom organiserad brottslighet, övriga fientliga och extrema grupper och enskilda individer. Hot från andra stater består främst av cyberterrorism/spionage. Dessa attacker kan även omfatta bombhot, hot mot anläggningar eller verksamheter eller skadegörelse mot samhällsviktiga funktioner.

Sannolikhet

Även Sverige har drabbats av terrorattentat (Stockholm, 2010) och Säkerhetspolisen (Säpo) har gjort gripanden av personer misstänkta för att planera terrorattentat. Säpo justerade 2010 bedömningen av hotbilden riktad mot Sverige från låg till förhöjd, dvs. steg 3 på en 5-gradig skala. Säpo ser dock ingen anledning att vidta några särskilda säkerhetshöjande åtgärder generellt i samhället till följd av detta. Hotbilden kan ändras snabbt på grund av internationella händelser, politiska utspel och snabbt informationsflöde. I Halland finns flera militära förband och anläggningar kopplat till Sveriges engagemang i internationella insatser. Även Ringhals kärnkraftverk utgör ett markant inslag i den regionala riskbilden gällande terrorism.

Med Säpos bedömning som grund gör Länsstyrelsen bedömningen att sannolikheten för länet är låg⁶⁰.

Konsekvens

Per definition innebär en attack psykologiska effekter på länets invånare i form av rädsla och osäkerhet. En attack kan även innebära ett stort antal skadade och omkomna samt materiella skador. Möjliga mål är allmänna platser, myndigheter eller samhällsviktiga funktioner. En terrorattack skulle medföra krav på effektivt beslutsfattande, god samordning och korrekt informationsspridning. Vid undermålig hantering är en följeffekt minskat förtroende för myndigheter. Beroende på skyldig antagonist och dess motiv kan motstånd mellan olika grupper uppstå i samhället.

Bedömningen är att konsekvenserna skulle bli mycket allvarliga.

4.5.2 Väpnat angrepp

Sveriges närområde ökar i strategisk betydelse. Närområdet inbegriper två säkerhetspolitiskt viktiga områden: Östersjöregionen och Barentsområdet inklusive delar av Arktis. Östersjön utgör ett allt viktigare innanhav för transport-, handels och energifrågor för en rad aktörer vilket påverkar det säkerhetspolitiska situationen. Klimatförändringarna medför även att Arktis förändras, vilket leder till en ökad tillgänglighet av naturresurser samt en uppkomst av nya transportleder. Samtidigt har Ryssland en allt tydligare ambition att stärka sin stormaktsstatus vilket påverkar den säkerhetspolitiska utvecklingen i vårt närområde. Sammantaget innebär det ökade intresset för Östersjön och Arktis samt Rysslands positionering

⁶⁰ Det bör noteras att skalorna för bedömning av sannolikhet skiljer sig mellan Säpo och Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys.

att den strategiska betydelsen av närområdet ökar och därmed även Sveriges säkerhetspolitiska intressen.⁶¹

Mot bakgrund av den försvarspolitiska inriktningen som beslutades av regering och riksdag 2009 har regeringen beslutat om nya anvisningar för försvarsplaneringen. Bland annat presenterade försvarsberedningen i maj (2013) sin rapport – *Vägval i en globaliserad värld* där situationen idag presenteras.⁶²

4.5.3 Sociala risker

Sociala risker kan definieras som ”sannolikheten för oönskade händelser, beteenden eller tillstånd med ursprung i sociala förhållanden och som har negativa konsekvenser för det som bedöms vara skyddsvärt”. Dessa risker kan till exempel vara missbruk, hot och våld, ingen möjlighet till egen försörjning och organiserad brottslighet.⁶³

Under 2013 har samtliga kommuner i Hallands län inkluderat sociala risker i sina risk- och sårbarhetsanalyser enligt Västra Götalandsmodellen. Länsstyrelsen har haft rollen som projektledare och ansvarar även för att sammanställa resultatet på regional nivå. Endast resultatet från ett scenario presenteras här, medan hela projektets slutresultat kommer att presenteras på ett avslutande seminarium i december.

De scenarier som kommunerna analyserat är:

1. Psykisk ohälsa bland unga
2. Politiska konflikter med våldsinslag (här har även en regional analys gjorts)
3. Skolskjutning

För mer information om sociala risker generellt och i länet se ”Förstudie om sociala risker i Hallands län” som länsstyrelsen tog fram under 2012.

4.5.3.1 Politiska konflikter med våldsinslag

Följande scenario har analyserats dels av arbetsgrupper i kommunerna och dels av en tillfällig regional analysgrupp bestående av representanter från länsstyrelsen, Arbetsförmedlingen och Laholms kommun (ansvariga för integrationsfrågor).⁶⁴

Ett politiskt beslut har fattats om att utöka ett av länets asylboenden och samtidigt etablera ett nytt hem för ensamkommande flyktingbarn på den halländska landsbygden. Detta möter massivt motstånd då flera medborgare menar att beslutsprocessen inte gått riktigt till och att utökningen av mottagandet av asylsökande är olämpligt.

För- och emotgrupper bildas och missnöjesyttringarna utbreder sig i dagspress och i sociala medier. De politiker som anklagas för att felaktigt påskyndat beslutsprocessen hotas både skriftligt och verbalt, ibland även utanför sin bostad. Det hela förvärras och politiker från båda sidorna utsätts för hot. Det inträffar även skadegörelse mot det planerade boendet.

⁶¹ Försvarsmakten, 2013, *Försvarsmaktens redovisning av perspektivstudien 2013*, FM2013-276:1, www.forsvarsmakten.se

⁶² Försvardepartement, 2013, *Vägval i en globaliserad värld 2013*, Ds2013:33

⁶³ Länsstyrelsen i Västra Götaland, 2012. Västra Götalandsmodellen. Sociala risker i risk- och sårbarhetsanalyser – en vägledning. Rapport 2012:01.

⁶⁴ Migrationsverket fick tyvärr förhinder.

Händelserna väcker en debatt i hela länet om främlingsfientlighet och rasism och flera demonstrationer arrangeras runt om i länet. Vid ett av tillfällena har flera tusen invånare samlats. Ett tjugotal personer från extremhögern respektive den autonoma vänstermiljön hamnar i våldsamt bråk. Det sker även skadegörelse mot stadshuset och verksamheter runt torget. Demonstrationen har nu eskalerat till upplöpp.

Sannolikhet

De flesta kommuner bedömer sannolikheten som medel. Det är framförallt scenariots eskalering till ett flertal demonstrationer i länet med stort deltagande som minskar sannolikheten. Den låga sannolikheten påverkas även av att förekomsten av organiserade grupper inom extremhögern respektive den autonoma vänstermiljön är låg.

Den regionala analysgruppen lyfte dock att sannolikheten ökar i och med att antalet asylsökande och flyktingmottagande ökar just nu. Det innebär att snabba beslut fattas kring asylboende i nuläget och missnöje kan uppstå. En händelse med endast missnöje mot placering av boenden kan öka till hög. Hot mot politiker och tjänstemän generellt kan bedömas som mycket hög.

Den samlade bedömningen för sannolikheten för denna händelse i länet är medel.

Krishanteringsförmåga

Kommunernas generella krishanteringsförmåga varierar mellan ”god” och ”i huvudsak god med vissa brister”. Två kommuner bedömer att man har ”viss förmåga men bristfällig” att hantera detta scenario, medan övriga bedömer förmågan som ”i huvudsak god med vissa brister”. En möjlig orsak till den något sämre bedömningen är att de förvaltningar som berörs av scenariot inte vanligtvis deltar i krisledningsorganisationen och att kriser av mer social karaktär sällan övas. Polisen bedömer sin krishanteringsförmåga i detta scenario som god, då större delen är en del av dagligt arbete. Arbetsförmedlingen gör ingen bedömning av sin förmåga då myndigheten inte påverkas av scenariot.

Den samlade bedömningen för länet är att förmågan är ”i huvudsak god med vissa brister”. Positiva faktorer som påverkar bedömningen är att samtliga myndigheter har rutiner för hot och våld och flera kommuner har haft erfarenhet av missnöje av olika omfattning mot boenden, men har kunnat lugna ner situationen. Regionalt finns upprättade kontakter mellan Migrationsverket, länsstyrelsen och kommunerna vilket underlättar när problem uppstår. God förmåga kan ännu inte säkerställas då scenariot inte har övats eller upplevts i verkligheten.

Förmåga att motstå allvarliga störningar

Kommunernas generella förmåga att motstå allvarliga störningar är ”god” eller ”i huvudsak god med vissa brister”. Bedömningarna av detta scenario varierar dock över hela skalan från ”ingen eller mycket bristfällig” till ”god”. Vid en sammanvägning blir länets förmåga ”i huvudsak god med vissa brister”. Den regionala analysgruppen kunde inte göra en mer detaljerad bedömning. Det finns stora osäkerheter i denna bedömning då kommunerna gjort olika tolkning av vilken förmåga som avses.

Konsekvenser på samhället med hänsyn till förmågan

De kortsiktiga konsekvenserna kan bli minskat förtroende för den politiska beslutsprocessen och kommunen. Skadegörelse och oroligheterna leder till ekonomiska konsekvenser för

fastighetsägare och näringsidkare. Det finns risk för att personer bland allmänheten, myndighetsutövare och politiker ska skadas.

De långsiktiga konsekvenserna kan vara att bilden av berörda kommuner och länet påverkas negativt, vilket i sin tur kan påverka att inflyttning och satsning från företag minskar. De grundläggande demokratiska värdena kan påverkas genom att ingen vill eller vågar vara politiskt aktiv och att invånarna känner sig otrygga på allmän plats.

De två kommuner som bedömt att man endast har viss krishanteringsförmåga bedömer även konsekvenserna som mycket allvarliga, medan övriga bedömer dem som begränsade. De sammanvägda konsekvenserna i länet bedöms som begränsade, men kan bli allvarliga på längre sikt.

4.6 Händelser utanför Halland

Det globaliserade samhället och dess möjligheter bidrar till att länets invånare kan drabbas av händelser utanför Halland. Invånare kan befinna sig i områden som drabbas av katastrofer eller krig och hamnar då i stort behov av snabb evakuering, till exempel under flodvågskatastrofen 2004 eller kriget i Libanon 2006. Genom mediebevakning i realtid kan händelser utanför länet skapa oro, till exempel terrorattentatet i Norge eller kärnkraftsolyckan i Japan. Hanteringen av denna typ av händelser försvåras av möjligheten att snabbt inhämta information. Länsstyrelsen är beroende av information från media och centrala myndigheter. Även en fartygsolycka utanför den halländska kusten kan innebära att krisledningsorganisationer i länet måste aktiveras.

Händelser utanför Sverige kan även drabba invånare i Sverige. T.ex. under 2010 drabbades vulkan Eyafjallajökul på Island av ett utbrott. Vulkanaskan ledde till att lufrumsrestriktioner infördes i flera länder i Europa under drygt en vecka, vilket drabbade främst enskilda resenärer och näringslivet. Transporter till samhällsviktig verksamhet sker till största del med andra transportmedel, vilket begränsade konsekvenserna av denna händelse. Det har tidigare inträffat utbrott på Island som pågått i flera månader. Restriktioner i flygtrafiken i över en månad skulle få stora konsekvenser på samhället, t.ex. inom sjukvården.

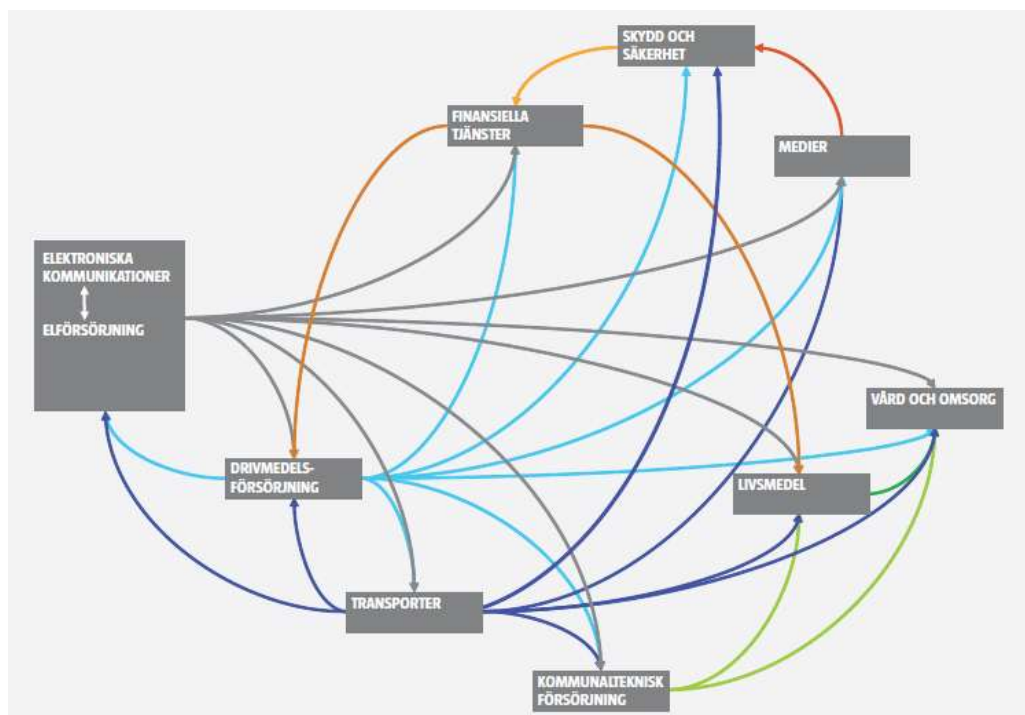
4.7 Kritiska beroenden

Kritiska beroenden finns definierat i 2§ MSBFS 2010:7 enligt följande:

”Beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fungera. Sådana beroenden karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning i levererande verksamheter relativt omgående leder till funktionsnedsättningar, som kan få till följd att en extraordinär händelse inträffar. Den drabbade verksamheten kännetecknas av att den saknar uthållighet, redundans och möjlighet att ersätta eller fungera utan den resurs som fallit bort.”

Utifrån denna definition bör en beroendeanalys fokusera på att finna externa beroenden, dvs. beroenden av verksamheter utanför den egna organisationen. För att värdera hur starkt ett beroende är, så analyseras *konsekvenser*, *stötdämpare* och *uthållighet*. Konsekvenser handlar om hur den egna verksamheten påverkas om verksamheten man är beroende av inte fungerar. Stötdämpare är alternativa sätt att tillgodose behovet av en levererande verksamhet och

uthållighet handlar om hur länge den egna verksamheten kan klara sig utan den levererande verksamheten. Ett kritiskt beroende råder om både stötdämpare och uthållighet saknas. Ett tydligt beroende råder om det finns vissa stötdämpare och viss uthållighet. Beroendet är svagt eller osäkert om verksamheten i normala fall kan klara sig utan den levererande verksamheten men under särskilda omständigheter kan drabbas av störningar.⁶⁵ Exempel på stötdämpare är avtal med flera olika leverantörer för telefoni och bredband medan lagerhållning av resurser för en viss tids förbrukning kan ge bättre uthållighet.



Figur 5. Översiktsbild av sektorsvisa beroenden

Figur 4 visar grovt beroenden mellan olika sektorer av samhällsviktig verksamhet och är en bra utgångspunkt för att analysera beroenden för en enskild verksamhet. Pilarnas riktning i figuren betyder att den sektor som pilen pekar på har ett tydligt eller kritiskt beroende av den sektor som pilen utgår från. Ur figuren framgår bland annat att i stort sett all samhällsviktig verksamhet har ett kritiskt eller tydligt beroende av elektroniska kommunikationer och elförsörjning, samt att de båda sinsemellan har ett beroende.⁶⁶

4.7.1 Kritiska beroenden i länet

De identifierade samhällsviktiga verksamheterna i länet är generellt sett tydligt eller kritiskt beroende av el, tele och IT. Sårbarheten gällande kritiska beroenden för elförsörjning har inom flera samhällsviktiga verksamheter i länet robustgjorts genom att säkerställa reservkraft, t.ex. gällande krisledningscentraler, dricksvattenverk och kritisk infrastruktur. För att hantera el- och telestörningar över längre tid krävs dock fungerande transporter både i och utanför länet då såväl reparatörer som materiel ofta behöver tas från andra delar av landet. Samhällsviktiga verksamheter som berör information, kommunikation och finansiella tjänster är kritiskt beroende av fungerande infrastruktur för elektronisk kommunikation och IT.

⁶⁵ KBM, 2007. *Beroendeanalys – så gör du!*

⁶⁶ MSB, 2009. *Faller en – faller då alla?*

Drivmedelsförsörjningen pekas ut av flera aktörer, då få organisationer idag har egna drivmedelsreserver utan är beroende av kommersiella bensinstationer. Vid störningar i elförsörjningen krävs då tillgång till bensinstationer som har eller kan förses med reservkraft. Drivmedelsförsörjningen utgör ett internt beroende inom transportssektorn, då distribution av drivmedel är en förutsättning för att övriga samhällsviktiga transporter ska kunna utföras. Transporter av livsmedel, gods och personer som behövs inom övriga samhällsviktiga verksamheter utgör exempel på kritiska beroenden som har identifierats inom länet. Personalintensiva samhällsviktiga verksamheter kan under vissa betingelser betraktas som tydligt beroende av fungerande persontransporter t.ex. i form av kollektivtrafik, då en relativt stor del av arbetskraften i Halland arbetspendlar. För att undvika dränering av personal är de samhällsviktiga verksamheterna generellt sett kritiskt beroende av att barn- och äldreomsorgen kan upprätthållas vid händelser som innebär stort personalbortfall, exempelvis vid en pandemi.

4.7.2 Kritiska beroenden för Länsstyrelsen

Länsstyrelsen är kritiskt beroende av att kunna samverka, kommunicera och inhämta lägesinformation från övriga samhällsviktiga aktörer och utifrån detta sammanställa en länsövergripande lägesbild. För att robustgöra detta beroende finns flera oberoende kommunikationsmöjligheter i Länsstyrelsens ledningscentral. Gällande Länsstyrelsens uppgifter för samordning av information till allmänheten finns ett tydligt beroende gentemot media, främst radio och TV, för att snabbt och effektivt kunna nå ut med information. Effektiv hantering av information bedöms vara en central del av krishantering för att upprätthålla allmänhetens förtroende och verka för att situationen kan förbättras, t.ex. genom att allmänheten kan vidta relevanta skyddsåtgärder och agera i enlighet med myndigheternas rekommendationer.

Länsstyrelsens krisorganisation är kritiskt beroende av att tillräckligt snabbt kunna samla nyckelkompetenser och personal för att bemanna krisledningsorganisationen. En tydligt identifierad sårbarhet baserat på erfarenhet från tidigare händelser är att upprätthålla tillräcklig uthållighet i krisledningsorganisationen. Länsstyrelsen är kritiskt beroende av att kunna använda sin ledningscentral, då det saknas praktiska förberedelser och övning i att flytta den samhällsviktiga verksamheten i form av krisledningsorganisation till annan ledningsplats.

5 Resurser för att motstå allvarliga störningar och hantera kriser

I detta kapitel redovisas de personella och materiella resurser som Länsstyrelsen kan disponera vid krissituationer.

5.1 Länsstyrelsens resurser

5.1.1 Personella resurser

Länsstyrelsen förfogar över personella resurser i form av egen personal med expertkunskaper som spänner över ett stort område. Länsstyrelsen har skapat en personalberedskap (beredskapspool) för att i första hand hjälpa annan drabbad kärnkraftlänsstyrelse, men också för att reglera länsstyrelsens samlade ansvar enligt 6 kap. 7 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, det vill säga delta i räddningsinsats och vid sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen. Denna beredskapspool håller på att göras om mellan kärnkraftslänen. Länsstyrelsens har även en tjänsteman i beredskap (TiB) som finns kontaktbar dygnet runt, 365 dagar om året via SOS Alarm. På Länsstyrelsen finns även en bred kompetens med flera olika ämnesexperter för rådgivning, till exempel inom miljö, smittskydd för djur, vatten och naturvård.

5.1.2 Materiella resurser

Länsstyrelsens ledningsplats, som ägs och förvaltas av MSB, är en viktig tillgång i krissituationer. Där kan även personer från andra myndigheter och organisationer ingå. Länsstyrelsen har även alternativa kommunikationer och det finns möjlighet att göra sändningar i radio. I egenskap av kärnkraftslän förfogar Länsstyrelsen över vissa materiella resurser, till exempel upplysningscentral, mätutrustning och skyddsmasker för personal i den inre beredskapszonen. Länsstyrelsen förfogar över tekniska resurser för att kunna hantera en kris och motstå en allvarlig störning under minst en vecka.

Länsstyrelsen ska inom sitt geografiska områdesansvar prioritera och inrikta de statliga och internationella resurser som ställs till förfogande enligt 7§ Förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap.

Riktlinjer för prioritering av resurser vid översvämningar har gjorts i länets älvgrupper och Samordningsgruppen för sydvästra Sveriges vattendrag. En grund för prioritering är väldigt viktigt då det vid större händelser kan innebära att drabbade kommuner inte kan få alla de resurser de begär. Detta gäller framförallt de statliga resurserna.

5.2 Länets resurser

Hallands län består av en mängd olika myndigheter och aktörer, bl.a. Polisen, Region Halland, kommuner inklusive räddningstjänst samt Storgöteborgs räddningstjänstsförbund, privata aktörer och frivilligorganisationer, som alla blir en del av länets totala krisorganisation. Dessa aktörer disponerar själva sina resurser.

Följande lista är en sammanställning på de resurser kommunerna har angivit i sina risk- och sårbarhetsanalyser att de har att tillgå:

- Personella resurser
 - Krisledningsorganisation
 - Personal som kan omfördelas
 - Räddningstjänst (Insatschef i beredskap eller motsvarande)
 - POSOM-grupper (Psykiskt och socialt omhändertagande vid kriser, olyckor och katastrofer)
 - Tolkar (via avtal)
- Materiella resurser
 - Ledningsplats med system för kommunikation och lägesbild
 - Krisledningsplaner
 - Tekniskt stöd för information till allmänheten, t.ex. hemsidor eller VMA (Viktigt meddelande till allmänheten)
 - Tekniska system t.ex. WIS, RAKEL (Radiokommunikation för effektiv ledning)
 - Reservkraft
 - Gasolkaminer och mindre elverk
 - Oljeskydd
 - Räddningsmaterial
 - Sjukvårdsresurser
 - Trygghetsplatser

Kommunerna har även angett ett behov av följande externa eller nationella resurser vid allvarliga störningar:

- Privata aktörers resurser
 - Via förvaltningarnas kontakter med näringslivet eller regionalövergripande genom Regionala rådet
- Frivilligorganisationernas resurser
 - FRG (Frivillig Resurs Grupp)
 - Övriga frivilligorganisationer, t.ex. Civilförsvarsföreningen, Svenska Kyrkan, Svenska Sjöräddningssällskapet, Röda Korset och idrottsföreningar.
- Statliga resurser
 - VAKA (Sveriges nationella vattenkatastrofgrupp)
 - Nationellt nödvattenlager
 - Socialstyrelsens beredskapslager
 - Försvarsmakten
 - MSB:s resurser vid oljeutsläpp eller höga flöden
- Övriga särskilt viktiga externa resurser
 - Skogsbrandflyget
 - Extern stabspersonal (samma stabsmetodik används i länets kommuner)

Samverkan är avgörande för god krishantering och i länet finns flera olika nätverk, varav det övergripande nätverket är Regionala rådet för samhällsskydd och beredskap. Rådet består av 60-tal olika aktörer, både offentliga och privata, och bidrar till den långsiktiga planeringen för större olyckor eller kriser i perspektivet före, under och efter.

Övriga nätverk, där Länsstyrelsen är sammankallande, fokuserar bland annat på frågor som berör översvämningar, farliga ämnen eller kriskommunikation. Det finns även nätverk på lokal nivå, till exempel Säkerhetsnätverk Halland som består av kommunernas säkerhetssamordnare.

6 Förmåga att motstå och hantera identifierade hot och risker

I detta kapitel presenteras bedömningar av Länsstyrelsens och länets samlade förmåga att motstå och hantera identifierade hot och risker, dels genom en generell beskrivning och dels genom en sammanfattande tabell.

6.1 Länsstyrelsens generella krishanteringsförmåga

Alla typer av risker ställer krav på en grundläggande krishanteringsförmåga som bl.a. handlar om att ha en krisledningsplan och krisledningsorganisation med utbildad och övad personal samt en ledningsplats med tekniska förutsättningar att kunna verka i en kris. Genom TiB finns goda rutiner för att ta emot larm och kunna agera vid en händelse. Länsstyrelsen har goda nätverk och verktyg för samverkan genom till exempel Sydlänssamverkan och Regionala rådet respektive WIS och Rakel. Länsstyrelsen uppfyller dessa krav och kan verka dygnet runt under minst en vecka. Erfarenheten från tidigare händelser indikerar en potentiell sårbarhet i förhållande till uthålligheten för personella resurser och nyckelkompetenser, t.ex. stabschef, informatörer, expertkompetenser som behövs för en särskild händelse. Uthålligheten kan förstärkas genom stöd utifrån, exempelvis från andra länsstyrelser. En annan identifierad sårbarhet är att Länsstyrelsen inte har förberett eller övat flytt till alternativ ledningsplats.

Länsstyrelsen har under 2014 påbörjat implementering av utbildning- och övningsplan för personer i krisledningsorganisationen, bl.a. har delar av personalen gått RSK strategisk, utbildning om joniserade strålning och indikering. Länsstyrelsen har numera enbart en digital (webbaserad) krisberedskapsplan och har under året gjort en uppdatering och genomgång av händelsespecifika planer, t.ex. värmebölja, utsläpp av kemikalier och epizooti.

Sammanfattningsvis bedöms den generella förmågan som god med viss brist.

6.2 Länets generella krishanteringsförmåga

Länsstyrelsen har i sin bedömning av länets generella krishanteringsförmåga valt att fokusera på kommunernas förmåga då dessa har det geografiska områdesansvaret på lokal nivå. Genom sitt dagliga arbete förväntas polis, räddningstjänst och sjukvård ha en god förmåga när det gäller ledning, samverkan och information. De privata aktörernas och frivilligorganisationers förmåga kan Länsstyrelsen inte bedöma i nuläget.

Länets kommuner planerar sin verksamhet när det gäller krisberedskap utifrån sina risk- och sårbarhetsanalyser och handlingsprogram för hantering av olyckor respektive extraordinära händelser. Det finns övergripande krisledningsplaner med informationsplan i samtliga kommuner. I varje kommun finns en utbildad och övad beredskaps- och ledningsorganisation. Kommunerna har även säkerställt ledningsförmågan genom tekniska förstärkningsåtgärder av sin ledningsplats med reservkraft. Uthålligheten är generellt sett en svag punkt i länets krisledningsorganisationer.

Det finns rutiner för larm och omvärldsbevakning. I länet har tre kommuner TiB samt Region Halland och Länsstyrelsen. Övriga kommuner har en insatschef i beredskap för att säkerställa att kommunen alltid är nåbar. Det finns flera former för samverkan i länet och länets storlek

möjliggör en tät kontakt. Det finns ett behov av att stärka de tekniska möjligheterna för effektiv samverkan. Formerna för, och innehållet i, samverkan mellan aktörer behöver förtydligas. Detta gäller även strukturen för privat-offentlig samverkan. Genom att en regional strategi för samverkan tagits fram i länet under 2012 har detta förbättrats. Regionala samverkansövningar genomförs årligen och bidrar till en förbättrade nätverk och ökad krishanteringsförmåga. Två av sex kommuner har under 2013 köpt in RAKEL apparater till förvaltningar och kommunledning.

Sammanfattningsvis är Länsstyrelsens övergripande bedömning att länets generella krishanteringsförmåga är god med viss brist.

6.3 Förmågebedömning av identifierade hot och risker

I följande tabell (Figur 6) presenteras en sammanfattning av Länsstyrelsens bedömning av krishanteringsförmåga och förmåga att motstå störning för både Länsstyrelsen och länet i sin helhet. Länsstyrelsen har valt att inte presentera påverkande faktorer på bedömningen av förmågan för respektive scenario i årets risk- och sårbarhetsanalys.

6.4 Förmåga till klimatanpassning

Länsstyrelsen fick under 2013 ett regeringsuppdrag att redovisa det klimatanpassningsarbete som sker på kommunal nivå. En enkätundersökning har gjorts i samtliga kommuner i länet och svaren visar att samtliga har uppmärksammat klimatförändringarna i sitt riskhanteringsarbete. De områden som bedöms som mest sårbara med hänsyn till ett förändrat klimat är stormar, värmebölja, torka, översvämning på grund av skyfall, höga flöden och havsvattennivån.

Fem av sex kommuner anger att de analyserat hur klimatförändringarna påverkar kommunens riskbild i sin RSA. I dessa analyser har i första hand väderrelaterade händelser såsom översvämningar, skred och kraftiga oväder analyserats med klimatförändringarna som en faktor. Dessa kommuner har även vägt in konsekvenser av ett förändrat klimat eftersom kommunens plan för extraordinära händelser ska baseras på RSA. Fyra kommuner inkluderar naturrelaterade olycksrisker i sitt handlingsprogram enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor.⁶⁷

Under 2014 har länsstyrelsen tagit fram en regional handlingsplan för klimatanpassning.⁶⁸ En effekt av detta arbete blir förhoppningsvis en ökad förmåga att både anpassa sig till ett förändrat klimat och hantera de händelser som kan vara problematiska redan i dagens klimat.

⁶⁷ Mer om kommunernas och länets klimatanpassning kan läsas länsstyrelsens delrapportering av uppdraget.

⁶⁸ Länsstyrelsen i Hallands län, 2014. Regional handlingsplan för klimatanpassning.

<http://www.lansstyrelsen.se/halland/Sv/miljo-och-klimat/klimat-och-energi/klimatanpassning/regional-handlingsplan/Pages/default.aspx>

6.5 Sammanfattning av analyserad förmåga i Hallands län

Länsstyrelsen har tillsammans med kommunerna och andra aktörer analyserat krishanteringsförmågan och förmågan att motstå störning. Sedan 2007 har MSB initierat särskilda förmågebedömningar för olika scenarier. Tolkningen av bedömningarna bör således beakta omfattningen som specificerats för de analyserade händelserna.⁶⁹

	Förmåga att motstå störning Krisanteringsförmåga		Förmåga att motstå störning Krishanteringsförmåga	
	Länsstyrelsen		Länet	
Generell förmåga				
Naturolyckor	Länsstyrelsen		Länet	
Storm				
Isstorm*				
Översvämningar och höga flöden				
Översvämning pga. skyfall*				
Skogsbrand				
Olyckor	Länsstyrelsen		Länet	
Utsläpp av farliga kemikalier				
Oljeutsläpp till havs				
Kärnteknisk olycka*				
Dammbrott				
Teknisk infrastruktur och försörjningssystem	Länsstyrelsen		Länet	
Regionalt elavbrott*				
Störningar i dricksvattenförsörjning*				
IT-relaterad störning*				
Störningar i GNSS*				
Störningar i de finansiella systemen*				
Sjukdommar	Länsstyrelsen		Länet	
Pandemi				
Epizooti / Zoonos				
Antagonistiska hot och social oro	Länsstyrelsen		Länet	
Politiska konflikter med våldsinslag				

* Förmågebedömning baserad på angivet scenario från MSB.

Nivå	Förmåga
1	God
2	God med viss brist
3	Bristfällig förmåga
4	Mycket bristfällig
	Ej gjort bedömning

Figur 6. Sammanställning av förmågebedömningar.

⁶⁹ Scenariobeskrivningarna har tagits bort från denna rapport på grund av utrymmesbrist, men kan fås från länsstyrelsen vid intresse.

7 Särskild förmågebedömning

I detta kapitel presenteras Länsstyrelsens förmågebedömning enligt de förutsättningar som MSB beslutat.

Länsstyrelsen redovisar en bedömning över den generella krishanteringsförmåga samt en särskild förmågebedömning för omfattande skyfall enligt ”formulär för särskild förmågebedömning 2014” i bilaga 5 samt i följande sammanfattande tabell. Observera att bedömningen baserats på de indikatorer som finns i MSBFS 2010:7.

Länsstyrelsens och länets generella förmåga har förändrats i någon mån det senaste året sett till bedömningen av indikatorerna. Kommunerna har genomfört åtgärder för att förbättra reservkraften de senaste åren. Bedömningen av förmågan har ändrats från uppfylld till delvis uppfylld då den inte har testats i en större omfattning. Länsstyrelsen har under året inte haft någon praktisk erfarenhet att motstå störningar, men detta påverkar inte bedömningen av förmågan i stort. Den indikator som visar den största bristen är möjlighet att flytta samhällsviktig verksamhet till annan plats, vilket länsstyrelsen inte har övat eller förberett. Gemensamma IT-system och åtgärder för att utveckla staber på distans ger förutsättningar att lyckas.

Generell förmåga

Krishanteringsförmåga	Länsstyrelsen	Länet
Ledning, samverkan och information	Delvis	Ja
Informationssäkerhet	Delvis	Delvis
Larm	Ja	Ja
Omvärldsbevakning	Ja	Ja
Materiella resurser	Ja	Delvis
Personella resurser	Delvis	Ja
Praktisk erfarenhet	Ja	Ja

Indikatorer på förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar

Informationssäkerhet	Delvis	Delvis
Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur	Ja	Ja
Reservkraft	Ja	Delvis
Möjlighet att flytta samhällsviktig verksamhet till annan plats	Nej	Delvis
Materiella resurser	Ja	Delvis
Personella resurser	Delvis	Ja
Samverkan	Ja	Delvis
Praktisk erfarenhet	Delvis	Ja
Krishanteringsförmåga	God med viss brist	God med viss brist
Förmåga att motstå störning	God med viss brist	God med viss brist

Omfattande skyfall

Krishanteringsförmåga	Länsstyrelsen	Länet
Ledning, samverkan och information	Delvis	Ja
Informationssäkerhet	Delvis	Delvis
Larm	Ja	Ja
Omvärldsbevakning	Delvis	Delvis
Materiella resurser	Ja	Delvis
Personella resurser	Delvis	Delvis
Praktisk erfarenhet	Ja	Ja

Indikatorer på förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar		
Informationssäkerhet	Delvis	Delvis
Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur	Ja	Delvis
Reservkraft	Ja	Delvis
Möjlighet att flytta samhällsviktig verksamhet till annan plats	Nej	Delvis
Materiella resurser	Delvis	Delvis
Personella resurser	Delvis	Delvis
Samverkan	Delvis	Ja
Praktisk erfarenhet	Nej	Ja
Krishanteringsförmåga	God med viss brist	God
Förmåga att motstå störning	God med viss brist	God med viss brist

Tabell 6. Sammanfattande tabell av årets särskilda förmågebedömning.

8 Planerade och genomförda åtgärder

8.1 Generell förmåga

8.1.1 Länsstyrelsen

Länsstyrelsens arbete utgår från verksamhetsplanen, där grunden består av krisberedskapsplanering, övningar, utbildningar och att leda och delta i olika regionala nätverk. Även länsstyrelsens

kärnkraftberedskap bedriver en särskild verksamhetsplanering tillsammans med övriga aktörer och implementering av åtgärder enligt regeringsuppdraget 2012 pågår. Länsstyrelsen har även ett uppdrag inom klimatanpassning och har numera även en regional handlingsplan klimatanpassning att utgå från. Därför redovisas inte åtgärdsförslag som berör löpande verksamhet, kärnkraftsberedskap och klimatanpassning.

I detta kapitel redovisas planerade och genomförda åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat. Föreslagna åtgärder bör beaktas i Länsstyrelsens och Regionala rådets planering av verksamhet. Åtgärderna kan med fördel utföras som projekt i samverkan med andra aktörer.

Risk- och sårbarhetsanalys

Föreslagna åtgärder för 2014: Länsstyrelsen ska se över grunden, det vill säga arbetssättet och metoden för risk- och sårbarhetsanalysen, för att utveckla den nuvarande arbetsformen. Detta ska ske genom samarbete med länets kommuner, Region Halland samt i Sydlänssamverkan. Tidigare åtgärdsförslag inkluderas i detta arbete.

Genomförda åtgärder: Åtgärderna har påbörjats men är inte slutförda. Exempel på åtgärder som omfattas är framtagande av ny metod och samordning av RSA-arbetsgrupp inom Sydlänssamverkan.

Förslag på åtgärder 2015: Åtgärderna ska slutföras.

Informationssäkerhet

Föreslagna åtgärder för 2014: Utbilda länsstyrelsens personal på den nya informationssäkerhetspolicyn. Ta fram en policy för mobila enheter i samband med att Länsstyrelsen byter telefoniplattform. Utveckla den interna organisationen för informationssäkerhetsarbete. Aktivt deltagande i de nätverk som krävställer funktionalitet på IT-enhetens system som används i krisberedskap. Tillsammans med Halmstad högskola (förutsatt att vi får 2:4 medel) kartlägga hur kommuner och Regionen arbetar med informationssäkerhet.

Genomförda åtgärder: Länsstyrelsen har arbetat med informationssäkerhet under året bl.a. genom projektet ”Regional förmågebedömning samt riskuppskattning av störningar i elektronisk kommunikation” med Halmstad högskola.

Förslag på åtgärder 2015: Genomföra utbildning av länsstyrelsens personal på den nya informationssäkerhetspolicyn.

Ledning, samverkan och information

Föreslagna åtgärder för 2014: Krisledningsplanen ska säkerställas i hela organisationen.

Genomförda åtgärder: Länsstyrelsen har en fungerande webbaserad plan som TiB:arna har kännedom om. Ytterligare förankring behövs.

Förslag på åtgärder 2015: Ytterligare förankring av krisledningsplanen behövs.

8.1.2 Länet

Genomförda åtgärder som nämnts i flera av kommunernas och Region Hallands uppföljning och redovisning av RSA:

- Utveckling av krisledningsorganisation
- Inkludering av störningar i GNSS i RSA
- Utveckling av lokala stödcentra och POSOM
- Deltagande i regionala övningar
- Gemensam stabsmetodikutbildning
- Förbättring i redundans av samhällsviktig verksamhet (t.ex. förbättring av reservkraft)
- Utbildning av Rakel för olika förvaltningar m.fl.
- Hantering av samhällsstörningar

Planerade åtgärder som nämnts i flera av kommunernas och Region Hallands uppföljning och redovisning av RSA:

- Deltagande i regionalt projekt om utrymning
- Fortsatta stabsmetodikutbildningar
- Deltagande i regionala övningar
- En övergripande revidering av kommunens RSA inför den nya mandatperioden
- Revidering av Styrel
- Utbildning i RAKEL och WIS
- Fortsatt arbete utifrån analys av sociala risker
- Utveckla kriskommunikationen

Ledning, samverkan och information

Föreslagna åtgärder för 2014: Regional samverkanskurs på strategisk nivå införs i den ordinarie verksamheten.

Genomförda åtgärder: Regional samverkanskurs på strategisk nivå genomförs årligen.

Förslag på åtgärder 2015: Åtgärden införd i ordinarie verksamhet.

8.2 Specifika risker

När det gäller hantering av specifika risker så har länsstyrelsen ett antal åtgärder som återstår. Eftersom länsstyrelsen påbörjat en ny metod för RSA under 2014 så har inga nya åtgärdsförslag ännu identifierats. Uppföljning av redan identifierade åtgärder redovisas här nedan.

8.2.1 Översvämningar, höga flöden och dammbrott

Riktlinjer för hur klimatförändringarna ska hanteras i fysisk planering/ Konsekvensutredning av översvämning och havsnivåhöjning

Föreslagna åtgärder för 2014: Ytterligare åtgärder inom klimatanpassning kommer att behandlas i kommande regional handlingsplan för klimatanpassning.

Genomförda åtgärder: En regional handlingsplan för klimatanpassning är framtagen.⁷⁰

Förslag på åtgärder 2015: Åtgärden infördes i ordinarie verksamhet.

Utreda rättsläget

Föreslagna åtgärder för 2015: Tydliggöra och sprida kunskap om de juridiska aspekterna av t.ex. vattendomar vid höga flöden och dammbrott.

8.3 Olyckor

8.3.1 Utsläpp av kemikalier – farligt gods och farliga verksamheter

Trafikseparering av Kattegatt

Föreslagna åtgärder för 2014: Länsstyrelsen bör fortsätta att följa upp arbetet med trafikseparering i Kattegatt och verka för att länets intressen ur beredskapssynpunkt bevakas. Enligt tidigare uppföljning så kan nya rutter implementeras tidigast fr.o.m 2013-07-01.

Genomförda åtgärder: Ny information är att åtgärden blivit framskjutet till 2017.

Förslag på åtgärder 2015: Länsstyrelsen bör följa upp detta fortsättningsvis.

8.3.2 Utsläpp av radioaktiva ämnen

Förslag på åtgärder 2015: Åtgärder vidtas enligt Ringhalsberedskapens verksamhetsplan.

8.4 Teknisk infrastruktur och försörjningssystem

8.4.1 IT-relaterad störning

Utvärdering och övning av Lst-IT ur ett krisberedskapsperspektiv

Föreslagna åtgärder för 2013: Fortsätta påbörjade projekt inom IT-enheten.

Genomförda åtgärder: IT-enheten har påbörjat arbetet med deltagande i krishanteringsarbetet på länsstyrelserna.

Förslag på åtgärder 2015: Uppföljning av IT-enhetens krisberedskaps åtgärder bör införas i ordinarie verksamhet.

⁷⁰ Länsstyrelsen i Hallands län, 2014. Regional handlingsplan för klimatanpassning.

<http://www.lansstyrelsen.se/halland/Sv/miljo-och-klimat/klimat-och-energi/klimatanpassning/regional-handlingsplan/Pages/default.aspx>

8.4.2 Störningar i de finansiella systemen

Förslag på åtgärder 2014: Länsstyrelsen bör i samverkan med centrala myndigheter och kommuner samt privata aktörer ta fram planer för att hantera denna typ av händelse. Privat-offentlig samverkan bör förbättras. För att stärka medborgarnas hanteringsförmåga bör dessa informeras om betalningssystemets risker och vilka konsekvenser som kan uppstå vid avbrott, men även om vilken beredskap som finns i samhället samt vilka åtgärder medborgarna själva kan vidta vid avbrott.

Genomförda åtgärder: Åtgärderna har inte påbörjats. Länsstyrelsen kommer inte att prioritera denna åtgärd 2015.

9 Referenslista

BRISK, 2011. <http://www.brisk.helcom.fi/>

Dagens Nyheter, 2010. *Sverige måste lära sig hantera cyberattackerna*, 2010-04-27.
<http://www.dn.se/debatt/sverige-maste-lara-sig-hantera-cyberattackerna-1.1039791?rm=print>

Dagens Nyheter, 2010. *Vanligt med storskaliga IT-attacker*, 2010-02-03.
<http://www.dn.se/nyheter/sverige/vanligt-med-storskaliga-it-attacker-1.1039003>

Energimyndigheten, 2005. *Stormen Gudrun – Konsekvenser för nätbolag och samhälle*. (ER 16:2005)

Energimyndigheten, 2009. *Funktionskrav inom elförsörjningen*. (ER 2009:23)

Energimyndigheten, 2010. *Trygg energiförsörjning 2010*. (ER 2010:38)

Energimyndigheten, 2011. *Uthållig kommun*.
<http://www.energimyndigheten.se/uthalligkommun>

Finansinspektionen, 2009. *Redovisning enligt 9 § Förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap* (FI Dnr 08-12129)

Finansinspektionen, 2011. E-postkontakt med Torkel Agnér, Risk Manager, 2011-09-07

Försvarsmakten, 2010, *Perspektivplanering 2009*, HKV 23 382:51674,
www.forsvarsmakten.se Dnr Fö2011/569/MFI

Hallandsposten, 2011. *Många riktade nätattacker i fjol*, 2011-04-05
<http://hallandsposten.se/nyheter/halland/1.1173409-manga-riktade-natattacker-i-fjol>

IDG, 2008. *Hackare kan orsaka dödsfall i fabriken*. 2008-06-19.
<http://www.idg.se/2.1085/1.166889>

Jordbruksverket, Risk och sårbarhetsanalys 2010, dnr 90-11553/10

KBM, 2006. *Risk- och sårbarhetsanalyser – Vägledning för statliga myndigheter*. (2006:4)

Krisinformation.se, 2011. *Vad är en översvämning?*
http://www.krisinformation.se/web/Pages/Page_11211.aspx

KBM, 2006. *Basnivå för informationssäkerhet- BITS*.

KBM, 2006. *Att planera inför en pandemi – en vägledning för verksamhetsansvariga*

KBM, 2007. *Beroendeanalys – så gör du!*

Länsstyrelsen i Hallands län, 2011. *Klimatförändringar i Halland*.
<http://www.lansstyrelsen.se/halland/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/planfragor/klimatanpassning/klimatforandringar-i-halland/Pages/default.aspx>

Länsstyrelsen i Hallands län, 2011. *Introduktion till klimatanpassning i Halland*. aa.

Länsstyrelsen i Hallands län, 2011, *Ansökan om anslag ur 2:4 Krisberedskap 2012*, dnr 450-1999-11

Länsstyrelsen i Hallands län, 2012, *Ansökan om anslag ur 2:4 Krisberedskap 2013*, dnr 450-6578-12

Länsstyrelsen i Hallands län, 2014. *Regional handlingsplan för klimatanpassning*.
<http://www.lansstyrelsen.se/halland/Sv/miljo-och-klimat/klimat-och-energi/klimatanpassning/regional-handlingsplan/Pages/default.aspx>

Länsstyrelsen i Västra Götaland, 2013. Sociala risker.
<http://www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/sv/manniska-och-samhalle/krisberedskap/risk-och-sarbarhetsanalys/sociala%20risker/Pages/sociala-risker.aspx?keyword=v%c3%a4stra+g%c3%b6talandsmodellen>

Länsstyrelsen i Västra Götaland, 2012. *Västra Götalandsmodellen. Sociala risker i risk- och sårbarhetsanalyser – en vägledning. Rapport 2012:01.*

Länsstyrelserna, 2011. *Händelsescenario för Risk- och sårbarhetsanalys Värmebölja i nutid och framtid.*

MSB, 2009. Att mäta sårbarhet mot naturolyckor - Om sårbarhet som begrepp och indikatorer. <https://www.msb.se/RibData/Filer/pdf/25601.pdf>

MSB, 2009. Beredskap inför ras och skred. <https://www.msb.se/sv/Insats--beredskap/Naturolyckor/Ras--skred/>

MSB, 2009. *Samhällets informationssäkerhet 2009.*

MSB, 2009. *Faller en – faller då alla?*

MSBFS 2010:7

MSB, 2010. Att mäta sårbarhet mot naturolyckor - Om sårbarhet som begrepp och indikatorer.

MSB, 2010. *Samhällets förmåga vid isstorm.*
https://www.msb.se/Upload/Kunskapsbank/utvarderingar-strategiska-analyser/bedomningar/Isstormsscenario_rapport_101210_webb.pdf

MSB, 2010. *Skred, ras och slamströmmar.*
<https://www.msb.se/sv/Forebyggande/Naturolyckor/Skred-ras-och-erosion/>

MSB, 2010. *Olyckor & kriser 2009/2010.*

MSB, 2011. *Nationell strategi för skydd av samhällsviktig verksamhet,*
<https://www.msb.se/RibData/Filer/pdf/25935.pdf>

MSB, 2011. *Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser.*

MSB, 2011, *Nationell riskidentifiering, pågående remiss (ej publ. 2011-10-31)*

MSB, 2011. *Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjningen av dricksvatten, livsmedel och värme.*
https://www.msb.se/Upload/Insats_och_beredskap/Olycka_kris/Regeringsuppdrag%20F%C3%B6rslag%20till%20resultatm%C3%A5l%20f%C3%B6r%20f%C3%B6rs%C3%B6rjningen%20av%20dricksvatten%20och%20livsmedel%20och%20v%C3%A4rme.pdf

MSB, 2012. *Risker och förmågor 2012 - Redovisning av regeringsuppdrag om nationell riskbedömning respektive bedömning av krisberedskapsförmåga.*
<https://www.msb.se/RibData/Filer/pdf/26561.pdf>

Riksrevisionen, 2007. *Krisberedskap i betalningssystemet - Tekniska hot och risker.* RiR 2007:28

Räddningsverket, 2003. *Handbok för riskanalyser.*

Räddningsverket, SMHI & SLU. (2007). *Vegetationsbrand 2002, 2050 och 2010.*

Underlagsrapport utarbetad för klimat- och sårbarhetsutredningen, Bilaga B21.

SMHI, 2011. *Ras och skred.*
<http://www.smhi.se/klimatanpassningsportalen/sapaverkassamhallet/paverkanssektorer/ras-och-skred-1.7743>

SSPA, 2006. *Socioekonomiska effekter av större oljepåslag – scenariostudier för Halland, Skåne, Blekinge och Kalmar län.*

SVA, 2008. *Sjukdomsrapportering 2008.* <http://www.sva.se/upload/pdf/rapport/sjukdomsrap-2008-webb.pdf> (2009-06-01)

SVA, 2007. *Svensk zoonosrapport 2007.* Tillgänglig på www.sva.se

Svenska Kraftnät, 2007. *Riktlinjer för bestämning av dimensionerande flöden för dammanläggningar.*

Sveriges Radio, 2010. *Sverige utsatt för flera IT-attacker*, 2010-01-21.
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=3387106>

Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI, 2010. *Stuxnet – en ny typ av IT-vapen.*
http://www.foi.se/FOI/Templates/NewsPage_9549.aspx

Bilaga 1 – Lagstiftning

Nedan redogörs för lagstiftningen som berör Länsstyrelsens ansvarsområde inom krisberedskap.

Lagstiftning

- Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)
- Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO)
- Förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap (Krisberedskapsförordningen)
- Förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion
- Förordning (2007:603) om intern styrning
- Förordning (1995:1300) om statliga myndigheters riskhantering
- Lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen)
- Epizootilagen (1999:657)
- Zoonoslagen (1999:658)
- Lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- Förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- Plan- och bygglag (2010:900)
- Miljöbalk (1998:808)
- Föreskrifter om statliga myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser, MSBFS 2010:7

Bilaga 2 – Länsstyrelsens interna risk- och sårbarhet

Grunden till den interna risk- och sårbarhetsanalysen lades 2007 och endast mindre förändringar har gjorts sedan dess. Inga förändringar sedan 2011. Analysen inleds av en genomgång av arbetsmetodik. Därefter redovisas en kort sammanställning av risker som kan drabba medarbetare på Länsstyrelsen. Avslutningsvis finns en förslagslista på åtgärder för att höja robustheten på Länsstyrelsen och minska riskexponeringen.

Arbetsmetodik

Länsstyrelsen avser i fortsättningen att bedriva arbetet med den interna riskhanteringen på ett mer systematiskt vis än tidigare och på så vis åstadkomma en ständig utveckling av arbetet. För att öka systematiseringen bör en intern riskhanteringsgrupp bildas, där representanter från samtliga enheter är utsedda. Denna riskhanteringsgrupp kan då fungera som analysgrupp för de scenarier som ska studeras framöver och som kan komma att påverka Länsstyrelsens arbete på olika vis. Vidare kan gruppens medlemmar fungera som informationsspridare på enheterna samt hjälpa till att lyfta frågor från enheterna till ansvariga för risk- och sårbarhetsarbetet. Detta för att förankra riskhanteringsarbetet bättre ute på enheterna. På sikt är tanken att detta ska leda till en utveckling av den säkerhetskultur som råder. Dock skall här tydliggöras att den säkerhetskultur som i dagsläget råder på Länsstyrelsen får betraktas som god, men med viss utvecklingspotential. Ytterligare en fördel med att ha en kontaktperson för varje enhet är att ansvarig för risk- och sårbarhetsanalysen har en ”expert” som kan tillhandahålla god sakkunskap som annars kanske skulle hamna utanför analysen. Exempelvis så finns ett stort antal områden inom vilka Länsstyrelsen har expertkompetens, vilken är nyttig att kartlägga och använda i risk- och krishanteringsarbetet.

Intern riskanalys

Länsstyrelsen är som myndighet en arbetsplats där riskerna är relativt små. Brand och fallolyckor samt andra arbetsmiljörelaterade olyckor bedöms utgöra de främsta riskerna inom länsstyrelsens lokaler. Lokaliseringen i Halmstad medför att en relativt liten risk för naturolyckor, kemikalieutsläpp eller kärnkraftsolycka. Riskerna är primärt av individkaraktär och arbetsmiljörelaterade, dvs. att enskilda kan drabbas av allehanda olyckor till följd av sin arbetsutövning. Särskilda arbetsmiljörisker föreligger vid arbete i fält. Enskilda handläggare på Länsstyrelsen riskerar även att utsättas för våld och hot om våld till följd av sin yrkesutövning. Historiskt sett har det inträffat ett antal hot varav vissa har varit av sådan allvarlighetsgrad att de har polisanmälts.

Förlust av personer med nyckelkompetenser kan allvarligt störa Länsstyrelsens förmåga att hantera sina ansvarsområden, inte minst vid en krissituation. En allvarlig händelse som drabbar en kollega, t.ex. arbetsmiljöolycka, hot eller dödsfall antas även påverka organisationens förmåga negativt på grund av den psykiska belastningen på kollegorna.

Utöver de risker som kan drabba enskilda anställda finns även vissa risker som kan slå mot Länsstyrelsen som organisation. För Länsstyrelsen som organisation bedöms brand tillsammans med informationsrelaterade störningar utgöra de största riskerna.

Erfarenheter från inträffade händelser

Potentiella sårbarheter i uthållighet och bristande redundans i nyckelkompetenser är de tydligast identifierade sårbarheterna utifrån Länsstyrelsen Hallands tidigare erfarenheter av krisarbete. Om flera händelser inträffar inom en kort tidsperiod eller en viss händelse drar ut

på tiden är krisledningsorganisationen sårbar, då de egna personella resurser kan behöva förstärkas genom stöd utifrån. Exempel på nyckelfunktioner där redundans är nödvändigt inkluderar de basala stabsfunktionerna stabschef, information, GIS, samband och dokumentation.

Erfarenheten från inträffade händelser med våld och hot om våld mot Länsstyrelsens tjänstemän understryker vikten av att det finns tydliga rutiner, riktlinjer, utbildning och stöd för hur såväl arbetsgivare och arbetstagare skall hantera hotfulla situationer. Under 2010 har ett antal av Länsstyrelsens medarbetare fått särskild utbildning i tekniker för att hantera hotfulla situationer, och det pågår en kontinuerlig förbättringsprocess av Länsstyrelsens säkerhetsinstruktion.

Åtgärdsförslag

TIB-organisationen

Länsstyrelsen har idag cirka 10 personer som tjänstgör som tjänsteman i beredskap (TiB). Dessa personer utgör en betydelsefull resurs och ska kunna agera som landshövdingens ställföreträdare vid en kärnteknisk olycka, till dess att länsledningen kan involveras i krishanteringsarbetet. Genom utbildning, övning och erfarenhetsutbyte avses denna organisation förstärkas för att kunna utgöra en resurs vid en kris. Då flera nya TiB:ar har tillträtt under de senaste åren är det viktigt att dessa, tillsammans med de mer erfarna, övas och utbildas kontinuerligt.

Scenarioövningar

Länsstyrelsen egna sårbarhet är ännu inte klargjord på ett tillfredställande vis. För att fortsätta arbetet med att kartlägga den egna sårbarheten behövs fler scenarioövningar som vänder sig till den egna personalen.

Flytt av samhällsviktig verksamhet

Möjligheten att flytta samhällsviktig verksamhet, främst krisledningsorganisation, bör undersökas och värderas.

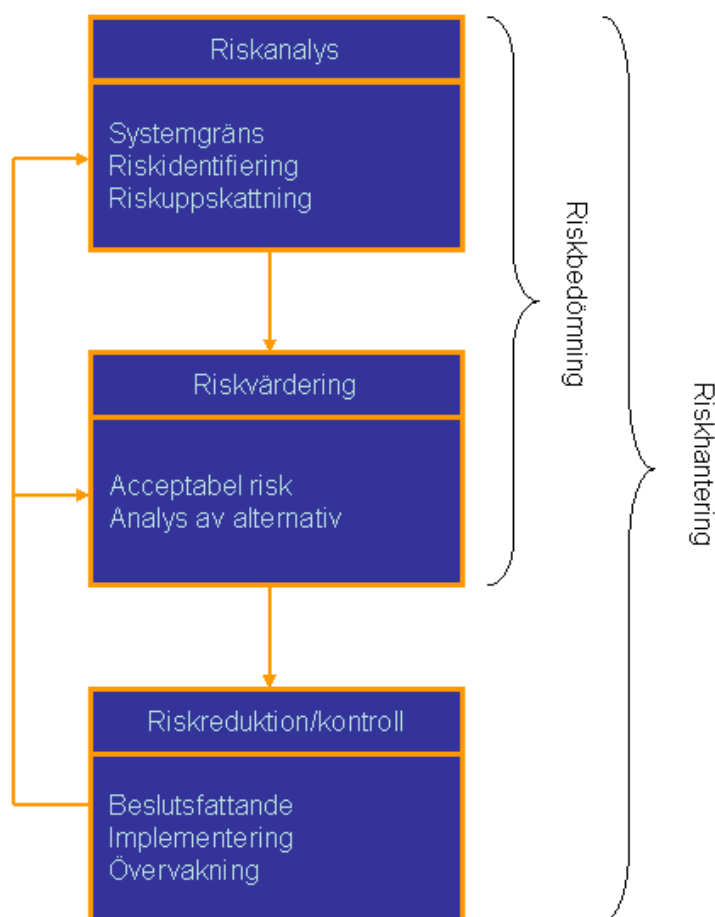
Bilaga 3 – Riskhanteringsprocessen

Nedan redogörs för delar av den bakomliggande teorin till risk- och sårbarhetsanalysen.

Riskhanteringsprocessen

Riskbegreppets komplexitet hänger samman med att begreppet täcker in ett mycket stort antal samhällssektorer. Detta medför att risker kan vara av ett stort antal olika slag, till exempel politiskt, miljömässigt och ekonomiskt slag. I denna rapport menas med risk sannolikheten för en negativ händelse och konsekvensen av densamma. Med konsekvenser avses i första hand påverkan på befolkningens liv och hälsa, men även miljömässiga och ekonomiska värden som kan gå förlorade.

Begreppet riskhantering definieras på olika sätt inom olika verksamhetsområden. De många definitionerna till trots är syftet alltid detsamma, nämligen att förhindra att oönskade och förlustbringande händelser uppstår. Detta gäller oavsett om det handlar om exempelvis en förlust av en nyckelperson eller om ett toxiskt utsläpp från en produktion till den omgivande miljön. En vanligt förekommande modell av riskhanteringsprocessen illustreras i figuren nedan.



Schematisk beskrivning av riskhanteringsprocessen (Efter IEC 1995)

Modellen för riskhanteringsprocessen är generell till sin natur, eftersom tanken med modellen är att den ska vara applicerbar inom många organisationer, tekniska system och industriella verksamhetsområden. Det första steget i riskhanteringsarbetet är delsteg ett i

riskbedömningen, nämligen riskanalysen. I riskanalysen inleds arbetet med att definiera de systemgränser som råder för att sedan övergå till att identifiera och uppskatta de risker som finns närvarande i systemet.

Nästa steg i riskbedömningen är att värdera de identifierade riskerna utifrån den fastlagda risknivå som anses vara acceptabel inom den aktuella organisationen. De risker som har identifierats, men som anses tillhöra den kategori som benämns acceptabla, sällas bort och analyseras inte. Den sista delen i riskvärderingsarbetet är att ta fram ett antal riskreducerande åtgärder.

Riskbedömningen ligger i sin tur till grund för den sista delen i riskhanteringsprocessen, nämligen riskreduktionen och riskkontrollen. Att fatta beslut, implementera arbetet och sedan följa upp detsamma är mycket viktigt. Om dessa bitar inte faller på plats kan inte ett kontinuerligt förbättringsarbete åstadkommas. Detta medför i sin tur att den tid och de resurser som tidigare lagts på riskhanteringsarbetet kan vara bortkastade.

Målet med riskhanteringsprocessen är alltså att förhindra att en olycka uppstår. Om en olycka trots allt inträffar kan konsekvenserna av densamma lindras genom en god krishantering. Syftet med en krishanteringsprocess är således att lösa de oönskade situationer som utvecklas till krisartade händelser. Krishanteringsarbetet kan ses som en del i en myndighets riskhanteringsarbete.



Illustration av krishanteringsarbetet roll i en myndighets arbete med riskhantering

Bilaga 4 – Riskinventering

Förteckning över regionala och nationella risker i Hallands län

Risker	Objekt	Samhällspåverkan N = nationell, R = regional
Nedfall av radioaktiva ämnen	Ringhals kärnkraftverk Annat kärnkraftverk Transportolycka	N, R N, R R
Svåra störningar i elförsörjningen	Produktionsanläggningar Ställverk Omformarstationer Ledningsnät Telekommunikationer	N, R N, R N, R N, R N, R
Svåra störningar i telekommunikationerna	Telestationer Master för radiolänktrafik Master för mobiltelefoni Kraftproduktion och distribution	N, R N, R R N, R
Svåra störningar i vattenförsörjningen	Dagvattentäkt i Varberg och Kungsbacka Grundvattentäkt i Laholm, Hylte, Halmstad, Falkenberg och Varberg Vattenverk Ledningsnät	R R R R
Svåra störningar inom radio/TV	Sändarstationer	N, R
Översvämningar och dammbrott	Dammbrott: Viskan, Ätran, Nissan och Lagan Översvänningsrisk: Samtliga vattendrag i länet Höjning av havsnivån	R R N,R
Massflykt av asyl- och hjälpsökande till Sverige	Hamnarna i Halmstad, Falkenberg och Varberg Inkvarteringsanläggningar	R N, R
Allvarlig smitta (pandemi, epizooti, skadeinsekter)	Människor, lantbruk med djur, natur, skogsnäringen	N, R
Terrorism	Ringhals kärnkraftverk Flygstation och banor i Halmstad SR och SVT anläggningar i Halmstad och Varberg Polisstationerna i länet Halmstads Garnison inkl förråd Oljedepå, Halmstad, Varberg Radiolänkstationer i länet Ställverk i länet Eldistribution Gasledning	N, R R N, R N, R N, R N, R N, R N, R N, R R
Kemikalieolyckor och utsläpp av farliga ämnen till sjöss	Handelsfartyg såväl i "T-leden" som i farleder in till Halmstad, Falkenberg och Varberg	N, R
Kemikalieolyckor och utsläpp av farliga ämnen på land och i vatten	Väg E6/E20 Väg 24 Väg 26 Väg 41 Väg 150 Väg 153 Västkustbanan Företag som omfattas av 2 kap. 4 § LSO och/eller Sevesolagstiftningen Hamnarna i Halmstad, Falkenberg och Varberg	N, R R R R R R R R R
Kemikalieolyckor och utsläpp av farliga ämnen vid farlig verksamhet (anläggningar enligt 2 kap 4 §	Halmstads Flygplats Stora Enso Hylte AB Ringhals Kärnkraftverk, Varberg Södra Cell, Varberg	R R N, R R

LSO)	Krönleins Bryggeri AB, Halmstad OK-Q8 AB Halmstad DIAB, Laholm Stena Recycling AB, Halmstad Torsåsens Fågelprodukter AB, Falkenberg SIA Glass, Falkenberg Västkustfilé AB, Varberg E.ON Värmekraft Sverige AB, Halmstad FP Festival Products AB, Kungsbäck Hammargrens Pyroteknik AB, Kungsbäck Statkrafts vattendammar Hylte, Laholm och Knäred Övre. Swedgas AB, Halmstad Falkenbergs Terminal AB Svenska Kraftnät Gasturbiner AB, Lahall Varberg- Getterön flygplats Almer Oil & Chemical Storage AB	R R R R R R R R R R R R R R
Kemikalieolyckor och utsläpp av farliga ämnen vid Seveso-verksamhet (anläggningar enligt lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor)	Swedgas AB, Skallen naturgaslager, Halmstad OK-Q8 AB, Halmstad Ringhals Kärnkraftverk, Varberg Almer Oil & Chemical Storage AB, Varberg FP Festival Products AB, Kungsbäck Gasturbin, Halmstad hamn Hammargrens Pyroteknik AB, Kungsbäck Stora Enso Hylte AB Södra Cell, Varberg Svenska kraftnät Gasturbiner AB, Lahall	R R R, N R R R R R R R
Svåra störningar i samhällsviktiga IT system	Databaser – virus Telestationer Elförsörjning	N, R N, R N, R
Väpnat angrepp	Se mål- och riskanalys (Hemlig- biläggs ej) Se skyddsobjektsförteckning (Hemlig – biläggs ej)	N, R N, R
Störning i samhällsviktiga transporter – Hamnar	Farligt gods i framförallt: Halmstad hamn Varbergs hamn	R R
– Flygplatser	Halmstad Flygplats Flygleder till och från Landvetter	R N, R
– Rangerbangårdar	Varberg och Halmstad	R
– Europavägar	Väg E6/E20 inkl broar	N, R
– Riksvägar	Väg 24 Väg 25 Väg 26 Väg 41 Väg 150 Väg 158	R N, R N, R N, R R R
– Järnvägar	Västkustbanan inkl broar Nissabanan Viskadalsbanan	N, R R R
– Farleder	Tungtrafikleden i Kattegatt Inloppen till Halmstad, Falkenberg och Varberg	N, R R
Svåra störningar i naturgasförsörjningen	Gaslager i Halmstad kommun Distributionsnät	N, R N, R
Masskadesituationer i storskaliga publika anläggningar	Ge-kås i Ullared Eurostop, Halmstad Flygstaden, Halmstad Maxi, Laholm Kungsmässan, Kungsbäck Freeport, Kungsbäck Örjans vall, Halmstad	R R R R R R R

Bilaga 5 – Särskild förmågebedömning 2014

Särskild förmågebedömning 2014 består av följande bedömningar:

- A. Myndighetens generella förmåga (oberoende av händelse)
- B. Sektorns eller länets generella förmåga (oberoende av händelse)
- C. Myndighetens förmåga vid omfattande skyfall
- D. Sektorns eller länets förmåga vid omfattande skyfall

Särskild förmågebedömning 2014

Länsstyrelsen i Hallands län

Bedömningar

- A) Myndighetens generella förmåga (oberoende av händelse)
- B) Ansvarsområdets generella förmåga (oberoende av händelse)
- C) Myndighetens förmåga vid skyfall
- D) Ansvarsområdets förmåga vid skyfall

Instruktioner för ifyllande av formuläret

För att underlätta arbetet med att bearbeta och sammanställa informationen ber vi er följa nedanstående anvisningar när formuläret fylls i:

- Fyll i svaren på avsedd plats direkt i mallen.
- Ta inte bort den inledande texten ("Kommentarer om..."), varken helt eller delvis.
- Undvik att svara "se ovan" utan kopiera och klistra in texten i så fall.
- Spara dokumentet i word-format (inte pdf-format).
- Inkludera myndighetens namn i filnamnet när dokumentet sparas.

Bedömda delförmågor utifrån scenariot

Detta berör bedömningarna C och D.

Vår myndighet har för myndighetens del och för ansvarsområdets del bedömt följande delförmågor:

☒ Krishanteringsförmåga och förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå störningar

☒ Endast förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå störningar (motivera nedan)

Motivering:

Bedömning av delförmågor:

Anpassning av scenariot

Detta berör bedömningarna C och D.

Vår myndighet har för myndighetens del och för ansvarsområdets del gjort följande anpassningar av scenariot:

Anpassning av scenario:

A. Myndighetens generella förmåga

Indikatorer på krishanteringsförmåga

Kryssa ja om myndigheten uppfyller indikatorns komponent(er). Kryssa delvis om vissa av komponenterna är uppfyllda alternativt delvis uppfylld om indikatorn endast har en komponent. Kryssa nej om ingen komponent finns. Observera att kryssen endast är en summering. Beskriv även indikatorn med samtliga komponenter i textrutan nedanför.

Ledning, samverkan och information

- Det finns en aktuell krisledningsplan som är känd i organisationen.
- Det finns en regelbundet utbildad och övad beredskaps- och ledningsorganisation.
- Beredskapsorganisationen disponerar nödvändiga resurser i form av lokaler samt tekniska system för bland annat kommunikation och lägesbild och den kan verka dygnet runt under minst en veckas tid.
- Det finns rutiner och tekniskt stöd för information till allmänheten och till media samt för intern information.
- Det finns nätverk (t.ex. med andra myndigheter, kommuner, landsting eller näringsliv) för samverkan och att samverkansövningar genomförs regelbundet.
- Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda

	Ja	Delvis	Nej
Ledning, samverkan och information	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till ledning, samverkan och information:

Det finns en aktuell krisledningsplan som är känd i organisationen

Delvis

En ny digital krisledningsplan är antagen 2013, den är känd bland TiB:arna, men ännu känd i hela organisationen. Fortsatt förankring genom stabsmetodikutbildning för krisledningsorganisationen 2015. Förankring med strategi för samverkan vid stora olyckor och kriser sker kontinuerligt i länet. Länsstyrelsen har under året gjort en uppdatering och genomgång av händelsespecifika planer.

Det finns en regelbundet utbildad och övad beredskaps- och ledningsorganisation

Delvis

Länsstyrelsen har under 2014 anställt en utbildnings- och övningssamordnare. En utbildning- och övningsplan för personer i krisledningsorganisationen har tagits fram. En del av personalen har bl.a. gått RSK strategisk, utbildning om joniserade strålning och indikering. Mindre övningar i WIS har genomförts för TiB, vars förmåga att använda RAKEL också har förbättrats. Det finns ett fortsatt behov av utbildning och övning av krisledningsorganisationen enligt den nya krisledningsplanen, då det finns en osäkerhet internt arbetet vid kris fungerar.

Beredskapsorganisationen disponerar nödvändiga resurser i form av lokaler samt tekniska system för bland annat kommunikation och lägesbild och den kan verka dygnet runt under minst en veckas tid

Ja

De nödvändiga resurserna i form av lokaler, tekniska system för kommunikation och reservkraft finns, men kan utvecklas. Länsstyrelsen förfogar över en ledningscentral som renoveras fr.o.m. årsskiftet 2014/2015. Länsstyrelsen har under denna period begränsningar i sina lokaler.

Med stöd av MSB har en behovsanalys i syfte att utveckla regional samverkan tagits fram. Denna har utmynnat i "Riktlinjer för tekniska stödsystem för regional samverkan i Hallands län" för att underlätta hanteringen av tekniska stödsystem (telefoni, Rakel, WIS, Lync, m.fl.) vid regional samverkan.

Det finns rutiner och tekniskt stöd för information till allmänhet och media samt för intern information

Ja

Det finns tekniskt stöd och Länsstyrelsens personal har rutin på att informera både media, allmänheten och den egna organisationen. Interna och externa informationskanaler är intranätet och e-post respektive Länsstyrelsens webbplats, pressmeddelanden samt WIS. Länsstyrelsen har en kriskommunikationsplan. Kommunikationsfunktionen består dagligen av fyra personer. Vid allvarliga händelser kan det fortfarande behöva kompletteras med personal från andra enheter eller länsstyrelser. Uthålligheten för kommunikationsresurserna behöver fortsatt utvecklas.

Det finns nätverk (t.ex. med andra myndigheter, kommuner, landsting eller näringsliv) för samverkan och samverkansövningar genomförs regelbundet

Ja

Länsstyrelsen har goda nätverk för samverkan både med kommuner och närliggande län, i bl.a. Regionala rådet för samhällsskydd och beredskap respektive Sydlänssamverkan. Halland är ett relativt litet län med tät kontakt vilket underlättar ett nära samarbete i krissituationer. Under 2014 genomförs en samverkansövning.

Veckovisa samverkansmöten har hållits med Polismyndigheten, SOS Alarm, HiLL – räddningstjänsterna i Hallands integrerade larm och ledning, Militärregion Väst, Trafikverket, TiB i Kungsbacka, på räddningstjänsten Väst samt Region Halland (TiB och ambulanschef i beredskap) sedan 2012.

Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda

Delvis

Genom ovanstående nätverk identifieras behov av samverkan. Privat-offentlig samverkan har förbättrats genom uppkomsten av Regionala rådet och kontakt i skarpa händelser, men kan ytterligare förbättras.

Informationssäkerhet

- Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet.

	Ja	Delvis	Nej
Informationssäkerhet	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till informationssäkerhet:

Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet

Delvis

Länsstyrelsen har en bra organisation för hantering av data med försvarssekretess. Det finns fastställda rutiner för hantering samt en signalskyddsorganisation. Länsstyrelsen har en antagen informationssäkerhetspolicy och –plan. Arbetet med informationssäkerhet och rutiner fortsätter genom implementering av plan samt projekt tillsammans med Halmstad Högskola.

Larm

- Det finns övade larmrutiner.
- Det finns en utbildad och övad tjänsteman i beredskap (TiB) som har beredskap dygnet runt alla dagar på året.

	Ja	Delvis	Nej
Larm	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till larm:

Det finns övade larmrutiner

Ja

Larmprov genomförs varje vecka i samband med att TiB avlöses. Larmrutinerna övas även regelbundet i samband med bl.a. uppstartsövningar inom kärnkraftsområdet.

Det finns utbildad och övad tjänsteman i beredskap (TiB) som har beredskap dygnet runt alla dagar på året

Ja

Utbildningsnivån och erfarenheten av övning och skarpa händelser varierar bland TiB:arna. Generellt har TiB:ar utbildats i introduktion till kärnkraftsberedskapen, stabsmetodik och Rakel. TiB-träffar genomförs regelbundet. TiB:arna berörs av Länsstyrelsens övnings- och utbildningsplan.

Omvärldsbevakning

- Det finns en omvärldsbevakning som tidigt kan varna för allvarliga kriser. Det finns rutiner och tekniskt stöd för att snabbt sprida information till den egna organisationen och andra aktörer.

	Ja	Delvis	Nej
Omvärldsbevakning	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till omvärldsbevakning:

Det finns en omvärldsbevakning som tidigt kan varna för allvarliga kriser. Det finns rutiner och tekniskt stöd för att snabbt sprida information till den egna organisationen och andra aktörer

Ja

Det finns dokumenterade rekommenderade rutiner för hur omvärldsbevakning kan genomföras för TiB. De håller också på att revideras. Det finns dock begränsningar i Länsstyrelsens omvärldsbevakning då detta sker i första hand på kontorstid. Länsstyrelsens TiB informeras ofta av andra aktörer i ett tidigt skede av en händelse, vilket leder till att omvärldsbevakningen ökar.

Länsstyrelsen deltar även på MSB:s nationella regelbundna samverkanskonferenser och genomför själv veckovisa samverkansmöten med aktörer i länet. Informationen till andra aktörer sprids vid en händelse genom WIS och e-post, samt på länsstyrelsens webbplats.

Materiella resurser

- Det finns materiella resurser för krishantering som kan tas i bruk med kort varsel och som har en uthållighet om minst en vecka.
- Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot externa materiella förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Materiella resurser	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till materiella resurser:

Det finns materiella resurser som kan tas i bruk med kort varsel och som har en uthållighet om minst en vecka

Ja

Länsstyrelsen förfogar över en ledningsplats med fast reservkraftverk som har en uthållighet om minst en vecka. Ledningsplatsen har även tank med UV-filter för dricksvatten. Denna måste fyllas upp på förhand. Länsstyrelsen har även de kommunikationssystem som behövs vid krishantering. Utöver detta har myndigheten inte mycket materiella resurser, då det behovet inte finns i den dagliga verksamheten. Det saknas

resurser för att skapa uthållighet för personal (övernattningsmöjligheter). Ledningsplatsen kommer till stor del att förbättras under renovering 2014-2015.

Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot externa materiella förstärkningsresurser

Delvis

Det finns förmåga att ta emot nationella förstärkningsresurser. Länsstyrelsen förfogar över en sammanställd lista från MSB. Det finns även behov av att förbättra rutiner och förmåga när det gäller internationella förstärkningsresurser.

Personella resurser

- Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka.
- Det finns möjlighet att omfördela personal inom det egna ansvarsområdet samt att ta emot extern personal som förstärkning.

	Ja	Delvis	Nej
Personella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till personella resurser:

Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka

Delvis

På Länsstyrelsen finns regelbundet utbildad och övad personal, men det finns sårbarhet i uthålligheten i förhållande till personal med nyckelkompetenser, t.ex. stabschef, info, GIS. Länsstyrelsen har en ny övnings- och utbildningsplan vilken innebär fler utbildningar för personalen än tidigare. Fokus ligger till stor del på hantering av kärnkraftsolycka inför övning Gripen 2015.

Det finns möjlighet att omfördela personal inom myndigheten och dess ansvarsområde samt att ta emot förstärkningsresurser

Ja

Länsstyrelsen är i egenskap av kärnkraftslän med i beredskapspoolen som består av personal från alla kärnkraftslän. Omfördelning av personal håller på att utvecklas genom "spegling av staber" och detta har även övats i övning Havsörn 2013. Det finns även möjlighet att få stöd från andra länsstyrelser, framförallt i Sydlänen finns ett gott samarbete. Halland skickade även personal till länsstyrelsen i Västmanland för att hantera branden 2014, vilket gav många lärdomar.

Praktisk erfarenhet

- Inträffad skarp händelse hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.
- Genomförd övning hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.

	Ja	Delvis	Nej
Praktisk erfarenhet	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens praktiska erfarenhet:

Skarp händelse har inträffat.

Ja

Länsstyrelsen har upprättat krisledningsstab och samordnat lägesbild och information under översvämningarna i augusti 2014 samt under stormarna Simone och Sven. Länsstyrelsen har även bidragit med att förmedla information då en vattenläcka inträffade i Halmstad kommun. TiB har larmats och agerat vid ett 20-tal händelser, t.ex. meddelande om värmebölja och skogsbranden i Västmanland. Skogsbranden innebar även erfarenheter för tre medarbetare som deltog i länsstyrelsen i Västmanlands stabsarbete på plats. Dessa erfarenheter har spridits internt.

Övning har genomförts.

Ja

Länsstyrelsen genomförde i slutet på 2013 övning Malte med fokus på utsläpp av farliga ämnen. I december 2014 genomförs en regional samverkansövning tillsammans med Region Halland, länets kommuner, Polismyndigheten och Försvarmakten. Övningens scenario är ett oljeutsläpp.

Indikatorer på förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar

Kryssa ja om myndigheten uppfyller indikatorns komponent(er). Kryssa delvis om vissa av komponenterna är uppfyllda alternativt delvis uppfylld om indikatorn endast har en komponent. Kryssa nej om ingen komponent finns. Observera att kryssen endast är en summering. Beskriv även indikatorn med samtliga komponenter i textrutan nedanför.

Informationssäkerhet

- Det finns redundans och robusthet inom myndigheten och dess ansvarsområdes kommunikationssystem (IT, tele, radio).
- Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet

	Ja	Delvis	Nej
Informationssäkerhet	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende informationssäkerhet:

Det finns redundans och robusthet inom myndigheten och dess ansvarsområdes kommunikationssystem (IT, tele, radio)

Ja

Telefoni

Länsstyrelsen har gått över till att använda mobiltelefoni (Office Extension) till vardags. Leverantör är Telia SNS och växellösningen är redundant. Hela Länsstyrelsen är utrustad med Telia Mobilt Fastighetsnät (MFN). Egen basstation i serverrummet som är fiberansluten till Telias mobilnät.

Fast telefoni. På ledningsplatsen finns fast telefoni kvar samt en egen beredskapsväxel. Länsstyrelsen har dubbla, fysiskt separerade, linjer ut till Telias nät, beredskapsväxeln är redundant. Anslutning till Försvarets telenät, FTN finns både centralt och lokalt..

Mobiltelefoni. Ledningscentralen är utöver MFN utrustad med GSM/UMTS repeater för bättre inomhustäckning.

Rakel. Länsstyrelsen har tre fasta Rakelstationer i ledningscentralen. Vidare finns ett antal handenheter. Ledningscentralen är utrustad med Rakelrepeater för bättre inomhustäckning. Rakel används av krisledningsorganisationen (vid larmning av TiB m.m.) och djurskyddshandläggare. För att övrig verksamhet ska fungera är Länsstyrelsen beroende av telefon och Internet. Rakelmobilerna är dubbelanslutna till Länsstyrelsernas telefonväxlar i Vänersborg och Stockholm

Övrigt. Länsstyrelsen har ett antal satellittelefoner.

Länsstyrelsen är ansluten till LstNet, ett robust redundant nätverk som knyter samman samtliga länsstyrelser. Viktig nätverksutrustning både lokalt och i Vänersborg är dubblerad. Som reservsamband har Länsstyrelsen ett par ADSL-abonnemang samt tillgång till mobilt bredband. Det finns möjlighet att köra VPN mot Vänersborg.

Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet

Delvis

Arbetet med antagen informationssäkerhetspolicy och -plan antagits fortsätter. När det gäller hantering av material med sekretess har en översyn påbörjats. Det finns brister i åtkomsten till IT-system om kommunikationen med Vänersborg faller.

Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur

- Det finns redundans och robusthet i myndighetens och dess ansvarsområdes infrastruktur.

	Ja	Delvis	Nej
Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur:

Det finns redundans och robusthet i myndighetens och dess ansvarsområdes infrastruktur

Ja

Länsstyrelsen har redundans i telefoni och datakommunikation. Reservsystem såsom Rakel, satellittelefoner och Vattenfalls analoga radio finns också. Kontinuitetsplanering pågår hos Länsstyrelsernas gemensamma IT-enhet.

Reservkraft

- Det finns testad reservkraft med uthållighet om minst en vecka.

	Ja	Delvis	Nej
Reservkraft	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende reservkraft:

Det finns testad reservkraft med uthållighet om minst en vecka

Ja

Länsstyrelsens ledningscentral har reservkraft med dubbla dieselaggregat och UPS. Även delar av övriga

huset har reservkraft. Nätverks- och telefoniutrustning i hela huset har UPS/reservkraft. Reservkraften testas en gång i månaden. För att upprätthålla tillräcklig uthållighet behövs påfyllning av drivmedel.

Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats

- Det finns genomförda förberedelser på den alternativa platsen.
- Flytt av verksamhet till alternativ plats är övad.

	Ja	Delvis	Nej
Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats	☐	☐	☒

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende möjlighet att flytta den till annan plats:

Det finns genomförda förberedelser på den alternativa platsen

Nej

Flytt av verksamhet till alternativ plats är övad

Nej

Länsstyrelsen har varken förberett eller övat flytt till alternativ ledningsplats. Det finns dock flera potentiella ledningsplatser som skulle kunna användas, främst bland andra myndigheter t.ex. räddningstjänstens ledningsplats BAS i Halmstad. Hit har Länsstyrelsen vid ett par tillfällen (2010 och 2012) flyttat sin stab då Halmstads kommun varit drabbad. Detta har handlat om ett fåtal personer. Erfarenheterna är att det fungerade bra. Länsstyrelsen har i de senaste händelserna (Oceanbranden och översvämning) haft en samverkansperson på BAS.

Det finns även ett presscentrum i Varberg upprättat för kärnkrafthändelser, vilket skulle kunna användas för att uppfylla Länsstyrelsens samordningsansvar för information. En fullständig ledningscentral kräver dock tillgång till Länsstyrelsens nätverk.

I och med länsstyrelsernas gemensamma organisation för IT-stöd ökar möjligheten att Länsstyrelsen i Hallands län kan utöva krisledning från en annan länsstyrelses ledningscentral. Det finns med andra ord flera möjligheter att flytta krisledningen till annan plats, men varken konkreta förberedelser eller övning har genomförts.

Materiella resurser

- Det finns materiella resurser för att motstå allvarliga störningar, vilka kan tas i bruk med kort varsel och som har uthållighet om minst en vecka.

- Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Materiella resurser	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende materiella resurser:

Det finns materiella resurser för att motstå allvarliga störningar, vilka kan tas i bruk med kort varsel och som har uthållighet om minst en vecka.

Ja

Länsstyrelsen förfogar över en ledningsplats med fast reservkraftverk som har en uthållighet om minst en vecka. Ledningsplatsen har även tank med UV-filter för dricksvatten. Denna måste fyllas upp på förhand. Länsstyrelsen har även de kommunikationssystem som behövs vid krishantering. Utöver detta har myndigheten inte mycket materiella resurser, då det behovet inte finns i den dagliga verksamheten. Det saknas resurser för att skapa uthållighet för personal (övernattningsmöjligheter).

Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot externa materiella förstärkningsresurser

Ja

Vid allvarliga störningar såsom väderhändelser m.m. kan det dock finnas svårigheter att ta emot externa materiella resurser. Detta är väldigt beroende av scenario.

Generellt finns det förmåga att ta emot nationella förstärkningsresurser. Länsstyrelsen förfogar över en sammanställd lista från MSB. Övning och utbildning krävs. Det finns även behov av att förbättra rutiner och förmåga när det gäller internationella förstärkningsresurser.

Personella resurser

- Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka.
- Det finns möjlighet att omfördela personal inom myndigheten och dess ansvarsområde samt att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Personella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende personella resurser:

Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka

Delvis

Det finns sårbarhet i uthålligheten på vissa nyckelkompetenser. När det gäller förmåga att motstå störningar i infrastruktur såsom väg och järnväg, så pendlar delar av Länsstyrelsens personal från grannkommuner och län. En närmare undersökning av hur krishanteringsorganisationen påverkas detta har inte genomförts.

Det finns möjlighet att omfördela personal inom myndigheten och dess ansvarsområde samt att ta emot förstärkningsresurser

Ja

Länsstyrelsen kan omfördela egen personal samt ta emot personal från kärnkraftslänens beredskapspool, varav det senare förutsätter att infrastruktur fungerar och att det är säkert att ta sig till Halmstad. Arbete med att utveckla stabsstöd på distans pågår inom kärnkraftslänet.

Samverkan

- Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda.

	Ja	Delvis	Nej
Samverkan	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende samverkan:

Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda

Ja

Åtgärdskalendrar för olika händelser som identifierats i risk- och sårbarhetsanalysen innehåller en lista på aktörer som det kan finnas behov av att samverka med vid en händelse. Samverkansbehov har identifierats genom de nätverk som Länsstyrelsen deltar i. Privat-offentlig samverkan behöver förbättras, bl.a. för att länsstyrelsen är beroende av samhällsviktig verksamhet som drivs av privata aktörer.

Praktisk erfarenhet

- Inträffad skarp händelse hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.
- Genomförd övning hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.

	Ja	Delvis	Nej
Praktisk erfarenhet	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende praktisk erfarenhet:

Skarp händelse har inträffat.

Delvis

Länsstyrelsen har under 2014 upprättat krisledningsstab under översvämningarna i Halmstad och Falkenberg. Översvämningen berörde inte länsstyrelsen.

Övning har genomförts.

Delvis

Länsstyrelsen har inte genomfört några övningar som berört förmåga i Länsstyrelsens samhällsviktiga verksamhet att motstå allvarliga störningar. Däremot har övningar genomförts som drabbar samhällsviktig verksamhet i länet.

Bedömning av myndighetens generella förmåga

	Behövs ej	Mycket bristfällig	Bristfällig	God med viss brist	God
Krishanteringsförmåga	☐	☐	☐	☒	☐
Förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar	☐	☐	☐	☒	☐

Kommentarer (frivilliga) om myndighetens bedömningar:

Det är svårt att göra en generell bedömning när det gäller förmåga att motstå allvarlig störning, då konsekvenserna på Länsstyrelsen beror på tidsperspektivet. En händelse som pågår i över en vecka börjar först då få konsekvenser på största delen av Länsstyrelsens samhällsviktiga verksamhet.

B. Ansvarsområdets generella förmåga

Indikatorer på krishanteringsförmåga

Kryssa ja om ansvarsområdet uppfyller indikatorns komponent(er). Kryssa delvis om vissa av komponenterna är uppfyllda alternativt delvis uppfylld om indikatorn endast har en komponent. Kryssa nej om ingen komponent finns. Observera att kryssen endast är en summering. Beskriv även indikatorn med samtliga komponenter i textrutan nedanför.

Ledning, samverkan och information

- Det finns en aktuell krisledningsplan som är känd i organisationen.
- Det finns en regelbundet utbildad och övad beredskaps- och ledningsorganisation.
- Beredskapsorganisationen disponerar nödvändiga resurser i form av lokaler samt tekniska system för bland annat kommunikation och lägesbild och den kan verka dygnet runt under minst en veckas tid.
- Det finns rutiner och tekniskt stöd för information till allmänheten och till media samt för intern information.
- Det finns nätverk (t.ex. med andra myndigheter, kommuner, landsting eller näringsliv) för samverkan och samverkansövningar genomförs regelbundet.
- Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda.

	Ja	Delvis	Nej
Ledning, samverkan och information	☒	☐	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till ledning, samverkan och information:

Det finns en aktuell krisledningsplan som är känd i organisationen

Ja

Övergripande krisledningsplaner med informationsplaner finns i alla sex kommuner och Region Halland. Falkenberg och Varberg har planer som överensstämmer med samarbete med räddningstjänsten Väst. Implementering sker löpande i organisationerna (t.ex. utskriven plan på varje förvaltning, chefsgrupper, övning och utbildning).

Det finns en regelbundet utbildad och övad beredskaps- och ledningsorganisation

Ja

Samtliga organisationer har en krisledningsorganisation. Samtliga har utbildat sina förtroendevalda och personal. Enligt årsuppföljning LEH för 2013 har kommunerna övat i första hand krisledningsnämnden, Beredningsgruppen/Tjänstemannaledningen, Informationsfunktionen, Berörda förvaltningsledningar, Krisstöd (POSOM), men även Tjänsteman i beredskap eller motsvarande funktion. Samtliga kommuner har deltagit i de regionala samverkansövningarna.

Beredskapsorganisationen disponerar nödvändiga resurser i form av lokaler samt tekniska system för bland annat kommunikation och lägesbild och den kan verka dygnet runt under minst en veckas tid

Ja

Varje kommun i länet har vidtagit åtgärder som säkerställer ledningsförmågan genom tekniska förstärkningsåtgärder av sin ledningsplats med reservkraftskalskydd och ökad kommunikationssäkerhet. Fasta reservkraftverk finns för alla kommuners ledningscentraler. Därmed kan IT-system och televäxlar upprätthållas. Även Länsstyrelsen och Region Halland disponerar nödvändiga resurser.

Det finns rutiner och tekniskt stöd för information till allmänhet och media samt för intern information

Ja

Varje kommun i länet har en informationsplan och beredskap för information till både allmänheten och egen personal vid krissituationer. Kommunernas, Region Hallands och polisens informatörer finns samlade i ett regionalt kommunikatörsnätverk, vilket innebär att resurser kan delas kommunerna emellan vid en kris, förutsatt att alla kommuner inte är drabbade. Alla kommuner är anslutna i WIS. Utbildning i WIS 2.0 har och kommer att genomföras. Förmågan att kommunicera genom sociala medier samt i WIS varierar i länet och bör förbättras.

Det finns nätverk (t.ex. med andra myndigheter, kommuner, landsting eller näringsliv) för samverkan och samverkansövningar genomförs regelbundet

Ja

Det finns en regional strategi för samverkan vid stora olyckor och kriser. Den övergripande samverkan sker i Regionala rådet för samhällsskydd och beredskap. Rådet har flera nätverk under sig, t.ex. kriskommunikatörsnätverket och Säkerhetsnätverket. Vid händelser samverkar berörda aktörer genom telefonkonferenser och WIS. Regionala samverkansövningar genomförs årligen. Privata aktörer involveras ibland.

"Riktlinjer för tekniska stödsystem för regional samverkan i Hallands län" har tagits fram för att underlätta hanteringen av tekniska stödsystem (telefoni, Rakel, WIS, Lync, m.fl.) vid regional samverkan. Samtliga kommuner har även fastställda rutiner för att rapportera samlade lägesrapporter till Länsstyrelsen.

Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda

Delvis

Behov av samverkan i länet har identifierats t.ex. genom i Regionala rådet för samhällsskydd och beredskap. Privat-offentlig samverkan har förbättrats genom uppkomsten av Regionala rådet, men kan ytterligare förbättras. Övriga forum är Säkerhetsnätverket Halland (samtliga säkerhetssamordnare i kommuner och Region Halland) samt Räddsam Halland (Räddningstjänster i samverkan med samtliga kommuner i länet utom Kungsbacka).

Informationssäkerhet

- Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet.

	Ja	Delvis	Nej
Informationssäkerhet	☐	☒	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till informationssäkerhet:

Det finns redundans och robusthet inom myndigheten och dess ansvarsområdes kommunikationssystem (IT, tele, radio)

Delvis

För ökad redundans i kommunikationsmöjligheterna så finns Försvarmaktens telenät och Rakel. "Blåljusmyndigheterna", Länsstyrelsen och samtliga kommuner har Rakel, men användningsomfattningen inom kommunerna varierar. Arbete pågår med rutiner. Reservkraft finns så att ovanstående organisationer kan upprätthålla IT-system och telefonväxel.

Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet

Delvis

Informationssäkerhet är ett stort och komplext område där utvecklingspotential finns. Vissa kommuner saknar styrdokument och policies för informationssäkerhet medan andra har inlett ett kontinuerligt arbete. Det finns behov av att t.ex. klassa villa system som hanterar informationstillgångar, analysera användningen och upprätta ett kontinuerligt informationssäkerhetsarbete.

Ett par kommuner och Region Halland anger att man har tillräcklig förmåga, men sammanfattningsvis i länet finns förbättringsbehov.

Under 2014 har Länsstyrelsen påbörjat ett 2:4 projekt i elektronisk kommunikation för att inventera hur det ser ut hos kommunerna och medvetandehöja IT-enheternas kunskap om deras betydelse i krisberedskapen. Detta projekt kommer fortsätta 2015.

Larm

- Det finns övade larmrutiner.
- Det finns utbildad och övad tjänsteman in beredskap (TiB) som har beredskap dygnet runt alla dagar på året.

	Ja	Delvis	Nej
Larm	☒	☐	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till larm:

Det finns övade larmrutiner

Ja

Alla kommuner har övade larmrutiner. Larmvägarna har inte övats regionalt sedan 2010, men länsstyrelsen har under senaste år kallat till flera samverkanskonferenser angående stormar och översvämning. Larmövningar för kärnkraftshändelse sker regelbundet.

Det finns utbildad och övad tjänsteman in beredskap (TiB) som har beredskap dygnet runt alla dagar

på året

Ja

Länsstyrelsen, Region Halland, räddningstjänsten Väst och Kungsbacka kommun har TiB. I övriga kommuner finns en ingång till kommunen genom räddningstjänsten. Regionala rådet för samhällsskydd och beredskap underlättar möjligheterna att larma, samverka, och sprida information till privata aktörer. Specifikt för händelser med översvämningar och höga flöden så finns kontaktvägar genom länets älvgrupper. Larmplaner har även upprättats för dammbrott.

Omvärldsbevakning

- Det finns en omvärldsbevakning som tidigt kan varna för allvarliga kriser. Det finns rutiner och tekniskt stöd för att snabbt sprida information till den egna organisationen och andra aktörer.

	Ja	Delvis	Nej
Omvärldsbevakning	☒	☐	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till omvärldsbevakning:

Det finns en omvärldsbevakning som tidigt kan varna för allvarliga kriser. Det finns rutiner och tekniskt stöd för att snabbt sprida information till den egna organisationen och andra aktörer

Ja

Varje vecka sker en samverkanskonferens på telefon/Rakel med Länsstyrelsen, Polismyndigheten i Hallands län, Region Halland, räddningstjänst (representant från HILL), Trafikverket och SOS Alarm för att ge en lägesinformation om kommande helg och vecka. Inom respektive organisation finns också rutiner för omvärldsbevakning.

Materiella resurser

- Det finns materiella resurser för krishantering som kan tas i bruk med kort varsel och som har en uthållighet om minst en vecka.
- Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot externa materiella förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Materiella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till materiella resurser:

Det finns materiella resurser som kan tas i bruk med kort varsel och som har en uthållighet om minst en vecka

Delvis

Resurser finns för att upprätthålla förmågan till ledning och samverkan. Tre kommuner anger att uthålligheten bara delvis kan upprätthållas i en vecka.

Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot externa materiella förstärkningsresurser

Ja

De flesta organisationer kan omfördela interna eller ta emot externa materiella resurser. Förmågan och möjligheterna att omfördela t.ex. reservkraftverk är beroende på bl.a. scenario, tidsomfattning och byggnadens förberedelser.

Personella resurser

- Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka.
- Det finns möjlighet att omfördela personal inom det egna ansvarsområdet samt att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Personella resurser	☒	☐	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till personella resurser:

Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka

Ja

I länets organisationer finns personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka, men däremot är inte alla regelbundet utbildade eller övade. Kommunerna bedömer att de har förmåga, medan de regionala aktörerna; Länsstyrelsen och Region Halland, bedömer att indikatorerna endast delvis uppfyllts.

Det finns möjlighet att omfördela personal inom myndigheten och dess ansvarsområde samt att ta emot förstärkningsresurser

Ja

Framförallt kommunerna har förmåga omfördela egen personal. Det finns även möjlighet att omfördela personal i länet då det används samma typ av stabsmetodik i kommunerna och Region Halland. Det finns även

möjlighet för kommunerna att ta emot stöd från Västra Götalands resurspool, men rutiner för detta finns dock inte. Länsstyrelsen kan ta emot stöd från andra länsstyrelser.

Länsstyrelsen är en sammanhållande länk vid fördelning av materiella och personella resurser, exempelvis från Försvarsmakten, MSB eller frivilligorganisationer.

Denna indikator är svår att bedöma generellt då personella resurser är så beroende på scenario.

Praktisk erfarenhet

- Inträffad skarp händelse hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.
- Genomförd övning hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.

	Ja	Delvis	Nej
Praktisk erfarenhet	☒	☐	☐

Kommentarer om ansvarsområdets praktiska erfarenhet:

Skarp händelse har inträffat

Ja

Fem av sex kommuner angav i enkätsvaren att någon form av skarp händelse har inträffat i. Stormen Simone drabbade dock hela länet efter detta. Halmstad drabbades av översvämningar i augusti 2014.

Övning har genomförts

Ja

Det har bl.a. genomförts lokala övningar, en regional övning avseende händelse med biologiskt ämne samt en övning av mottagningsplats i kärnenergiberedskapen.

Indikatorer på förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar

Kryssa ja om ansvarsområdet uppfyller indikatorns komponent(er). Kryssa delvis om vissa av komponenterna är uppfyllda alternativt delvis uppfyllt om indikatorn endast har en komponent. Kryssa nej om ingen komponent finns. Observera att kryssen endast är en summering. Beskriv även indikatorn med samtliga komponenter i textrutan nedanför.

Informationssäkerhet

- Det finns redundans och robusthet inom myndigheten och dess ansvarsområdes kommunikationssystem (IT, tele, radio).

- Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet

	Ja	Delvis	Nej
Informationssäkerhet	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende informationssäkerhet:

Det finns redundans och robusthet inom myndigheten och dess ansvarsområdes kommunikationssystem (IT, tele, radio).

Delvis

Mobilnätet kan bli överbelastat i krissituationer. Det finns behov av back-up-system, såsom Rakel, i övriga verksamheter i organisationerna och inte enbart krisledningarna och/eller räddningstjänsterna. Det finns även behov av att förstärka externa kommunikationskanaler såsom hemsida och växel. Flera kommuner använder sig också av Facebook som har en större kapacitet.

Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet

Delvis

Endast en kommun anger att förmågan uppnås. Det har tidigare framkommit behov av att analysera infrastrukturen för IT-kommunikation och informationshanteringen, detta för att få en bättre kunskap om hur konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet ska upprätthållas.

Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur

- Det finns redundans och robusthet i myndighetens och dess ansvarsområdes infrastruktur.

	Ja	Delvis	Nej
Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur	☒	☐	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur:

Det finns redundans och robusthet i samhällsviktig infrastruktur

Ja

Den samlande bedömningen är att redundansen och robustheten i den samhällsviktiga infrastrukturen har

förbättrats, men två av tre kommuner som ifjol bedömde att indikatorn endast uppfylldes delvis gör samma bedömning i år. Det finns en begränsning i bedömningarna då de flesta endast bedömt kommunal samhällsviktig verksamhet. Det saknas också kunskap om robusthet i Internetanslutningar och de finansiella systemen. Bedömningar för detta kan främst göras på nationell nivå.

Reservkraft

- Det finns testad reservkraft med uthållighet om minst en vecka.

	Ja	Delvis	Nej
Reservkraft	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende reservkraft:

Det finns testad reservkraft med uthållighet om minst en vecka

Delvis

Alla kommuner har reservkraftverk till sina ledningsplatser och räddningstjänster, men inte alla deltidsbrandstationer. Mobila reservkraftverk avses i stor utsträckning till äldreboende, särskilda boenden och skolor. Region Halland bedöms i stort ha reservkraft som krävs för att täcka deras viktigaste funktioner.

Transporter av drivmedel och rutiner för service och påfyllnad är kritiska moment och behöver ses över för att säkerställa uthålligheten. Detta är den främsta orsaken till att förmågan endast är delvis uppfylld. Försörjning av diesel kan möjliggöras genom att det i länet finns oljedepåer som har fast reservkraft. Dock finns inga avtal för distribution i nuläget. Prioritering av olja sker enligt poolorganisationen.

Det är oklart i vilken utsträckning reservkraften har testats i länet. Den samlade bedömningen är i alla fall att uthålligheten om minst en vecka inte har testats.

Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats

- Det finns genomförda förberedelser på den alternativa platsen.
- Flytt av verksamhet till alternativ plats är övad.

	Ja	Delvis	Nej
Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende möjlighet att flytta den till annan plats:

Det finns genomförda förberedelser på den alternativa platsen

Delvis

Det är möjligt att flytta respektive organisations krisledning till en annan plats och det är delvis förberett. Det finns även erfarenhet av att flytta vissa typer av samhällsviktig verksamhet pga. brand, skador på byggnader eller liknande. Det finns dock inte förberedelser för att flytta all typ av samhällsviktig verksamhet.

Flytt av verksamhet till alternativ plats är övad

Nej

Ingen av de som besvarat enkäten har övat flytt till alternativ plats.

Materiella resurser

- Det finns materiella resurser för att motstå allvarliga störningar, vilka kan tas i bruk med kort varsel och som har uthållighet om minst en vecka.
- Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Materiella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende materiella resurser:

Det finns materiella resurser för att motstå allvarliga störningar, vilka kan tas i bruk med kort varsel och som har uthållighet om minst en vecka.

Delvis

Generellt finns materiella resurser, men det finns tveksamheter när det gäller uthållighet. All samhällsviktig verksamhet har inte reservkraftverk, Rakelutrustning och back up för IT-system. Det finns dock ingen detaljerad kunskap om hur robust privat samhällsviktig verksamhet är.

Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot externa materiella förstärkningsresurser

Ja

Samtliga organisationer kan omfördela interna eller ta emot externa materiella resurser.

Denna indikator är svår att bedöma generellt då materiella resurser är så beroende på scenario.

Personella resurser

- Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka.
- Det finns möjlighet att omfördela personal inom myndigheten och dess ansvarsområde samt att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Personella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende personella resurser:

Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka

Delvis

I länets organisationer finns personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka, men däremot är inte alla regelbundet utbildade eller övade. Det kan också vara svårt för personal att ta sig till sitt arbete vid vissa händelser.

Det finns möjlighet att omfördela personal inom myndigheten och dess ansvarsområde samt att ta emot förstärkningsresurser

Ja

Framförallt kommunerna har förmåga omfördela egen personal. Det finns även möjlighet att omfördela personal i länet då det används samma typ av stabsmetodik i kommunerna och Region Halland. Det finns även möjlighet för kommunerna att ta emot stöd från Västra Götalands resurspool, men rutiner för detta finns dock inte. Länsstyrelsen kan ta emot stöd från andra länsstyrelser. Personer med nyckelkompetens kan vara svåra att ersätta.

Denna indikator är svår att bedöma generellt då personella resurser är så beroende på scenario.

Samverkan

- Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda.

	Ja	Delvis	Nej
Samverkan	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende samverkan:

Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda

Delvis

Det finns brister i identifierat och tillgodosett behov av samverkan när det gäller vissa delar av den samhällsviktig verksamhet (framförallt privat) inom länets geografiska område.

Praktisk erfarenhet

- Inträffad skarp händelse hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.
- Genomförd övning hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.

	Ja	Delvis	Nej
Praktisk erfarenhet	☒	☐	☐

Kommentarer om ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhets praktiska erfarenhet:

Skarp händelse har inträffat

Ja

Stormen Simone påverkade samhällsviktig verksamhet, bl.a. genom avbrott i elförsörjningen (begränsat) och kollektivtrafiken.

Övning har genomförts

Ja

Övningar som berört förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar har genomförts i alla organisationer utom en.

Bedömning av ansvarsområdets generella förmåga

	Behövs ej	Mycket bristfällig	Bristfällig	God med viss brist	God
Krishanteringsförmåga	☐	☐	☐	☒	☐
Förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå störningar	☐	☐	☐	☒	☐

Kommentarer (frivilliga) om ansvarsområdets bedömningar:

Resultatet i årsuppföljning av kommunernas arbete enligt LEH 2013 pekar också på en god förmåga i kommunerna: Samtliga kommuner bedömer att mål för förmåga och mål för geografiskt områdesansvar är helt uppnått. Pga. beroende av nyckelkompetenser, brister i privat-offentlig samverkan så bedömer Länsstyrelsen länets generella som god med viss brist.

C. Myndighetens förmåga vid skyfall

Scenario

Rikligt skyfall över Riskinge, se separat dokument.

Indikatorer på krishanteringsförmåga

Kryssa ja om myndigheten uppfyller indikatorns komponent(er). Kryssa delvis om vissa av komponenterna är uppfyllda alternativt delvis uppfylld om indikatorn endast har en komponent. Kryssa nej om ingen komponent finns. Observera att kryssen endast är en summering. Beskriv även indikatorn med samtliga komponenter i textrutan nedanför.

Ledning, samverkan och information

- Det finns en aktuell krisledningsplan som är känd i organisationen.
- Det finns en regelbundet utbildad och övad beredskaps- och ledningsorganisation.
- Beredskapsorganisationen disponerar nödvändiga resurser i form av lokaler samt tekniska system för bland annat kommunikation och lägesbild och den kan verka dygnet runt under minst en veckas tid.
- Det finns rutiner och tekniskt stöd för information till allmänheten och till media samt för intern information.
- Det finns nätverk (t.ex. med andra myndigheter, kommuner, landsting eller näringsliv) för samverkan och samverkansövningar genomförs regelbundet.
- Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda.

	Ja	Delvis	Nej
Ledning, samverkan och information	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till ledning, samverkan och information avseende scenariot:

Det finns riktlinjer för hur länet och angränsande ska samverka vid översvämningar i vattendragen, och en samordnad beredskapsplan håller också på att tas fram. För skyfall gäller samverkankonferens vid SMHI vådervarning klass 2. Generell krisledningsplan gäller med andra ord för denna händelse, men det finns stort stöd i framtagna planer och kontaktvägar för fluviala översvämningar. Länsstyrelsen har inte utbildat och övat specifikt för skyfallshändelse.

Informationssäkerhet

- Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet

	Ja	Delvis	Nej
Informationssäkerhet	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till informationssäkerhet avseende scenariot:

Informationssäkerhet är generellt ett utvecklingsområde. Länsstyrelsens ledningsplats ligger delvis under jord, den är generellt sett inte utsatt för översvämningrisk (ligger inte lågt i terrängen) men vid skyfall finns alltid risken med igensatta dagvattenbrunnar. Avlopp i ledningsplats har backventiler installerat.

Viktig serverutrustning står i Västra Götaland, se deras RSA.

Larm

- Det finns övade larmrutiner.
- Det finns utbildad och övad tjänsteman in beredskap (TiB) som har beredskap dygnet runt alla dagar på året.

	Ja	Delvis	Nej
Larm	☒	☐	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till larm avseende scenariot:

Larmrutiner skiljer sig inte för skyfall. TiB larmas alltid via Rakel.

Omvärldsbevakning

- Det finns en omvärldsbevakning som tidigt kan varna för allvarliga kriser. Det finns rutiner och tekniskt stöd för att snabbt sprida information till den egna organisationen och andra aktörer.

	Ja	Delvis	Nej
Omvärldsbevakning	☐	☒	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till omvärldsbevakning avseende scenariot:

Goda rutiner för omvärldsbevakning finns, men däremot är det svårt att uppfatta omfattningen och konsekvenserna av ett skyfall då även SMHI har svårt att göra prognoser, bl.a. på grund av att automatiska mätstationer saknas. Lokala mätningar och observationer och kontinuerlig samverkan med SMHI är viktig i detta fall. Länsstyrelsen kan uppmäna till detta.

Materiella resurser

- Det finns materiella resurser för krishantering som kan tas i bruk med kort varsel och som har en uthållighet om minst en vecka.
- Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot externa materiella förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Materiella resurser	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till materiella resurser avseende scenariot:

Länsstyrelsen förfogar över en ledningsplats med fast reservkraftverk som har en uthållighet om minst en vecka.

Personella resurser

- Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka.
- Det finns möjlighet att omfördela personal inom det egna ansvarsområdet samt att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Personella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till personella resurser avseende scenariot:

Vid en större händelse som kräver avlösningar och mycket personal kan det bli svårt med bemanningen om personal inte kan ta sig in eller larmas in. Länsstyrelsen kan ta emot stöd från andra länsstyrelser både på distans och på plats.

Praktisk erfarenhet

- Inträffad skarp händelse hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.
- Genomförd övning hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.

	Ja	Delvis	Nej
Praktisk erfarenhet	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens praktiska erfarenhet avseende scenariot:

Länsstyrelsen var informerad och mycket delaktig under översvämningarna i Halmstad 2014, bl.a. med egen stab i gång under tre dagar samt samverkansperson på räddningstjänsten i Halmstad.

Indikator vald av myndigheten

Ange här eventuella övriga indikatorer som ni anser relevanta i sammanhanget

- Kommentar som innefattar indikatorns komponenter

Kommentarer om myndighetens förmåga avseende indikator vald av myndigheten avseende scenariot:

Indikatorer på förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar

Kryssa ja om myndigheten uppfyller indikatorns komponent(er). Kryssa delvis om vissa av komponenterna är uppfyllda alternativt delvis uppfylld om indikatorn endast har en komponent. Kryssa nej om ingen komponent finns. Observera att kryssen endast är en summering. Beskriv även indikatorn med samtliga komponenter i textrutan nedanför.

Informationssäkerhet

- Det finns redundans och robusthet inom myndigheten och dess ansvarsområdes kommunikationssystem (IT, tele, radio).
- Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet.

	Ja	Delvis	Nej
Informationssäkerhet	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet till informationssäkerhet avseende scenariot:

När en tätort drabbas vid skyfall är det troligt med störningar i mobilnätet. Krisledningen kan använda Rakel och den fasta telefonin fungerar också. Länsstyrelsen har tillsammans med övriga aktörer i länet tagit fram riktlinjer för tekniska stödsystem för regional samverkan i Hallands län, vilket kommer att förenkla och förbättra samverkan när det gäller teknikanvändningen.

Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur

- Det finns redundans och robusthet i myndighetens och dess ansvarsområdes infrastruktur.

	Ja	Delvis	Nej
Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet till säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur avseende scenariot:

Länsstyrelsen har redundans i telefoni och datakommunikation. Vid skyfall påverkas eventuellt elförsörjningen, då har länsstyrelsen fungerande reservkraft.

Reservkraft

- Det finns testad reservkraft med uthållighet om minst en vecka.

	Ja	Delvis	Nej
Reservkraft	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende reservkraft avseende scenariot:

Reservkraften är testad och fungerar. För att uppnå uthålligheten krävs att dieselpåfyllning kan göras trots att en eventuell översvämning som blockerar vägen.

Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats

- Det finns genomförda förberedelser på den alternativa platsen.
- Flytt av verksamhet till alternativ plats är övad.

	Ja	Delvis	Nej
Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats	☐	☐	☒

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende möjlighet att flytta den till annan plats avseende scenariot:

Länsstyrelsen har varken förberett eller övat flytt till alternativ ledningsplats. I och med länsstyrelsernas gemensamma organisation för IT-stöd ökar möjligheten att Länsstyrelsen i Hallands län kan utöva krisledning från en annan länsstyrelses ledningscentral. Det finns med andra ord flera möjligheter att flytta krisledningen till annan plats om ett skyfall skulle drabba länsstyrelsens verksamhet.

Materiella resurser

- Det finns materiella resurser för att motstå allvarliga störningar, vilka kan tas i bruk med kort varsel och som har uthållighet om minst en vecka.
- Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot

förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Materiella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet till materiella resurser avseende scenariot:

Länsstyrelsens materiella resurser kan motstå störningar, men vi är till stor del beroende av privata samhällsviktiga aktörer och hur dessa påverkas vid skyfall är inte helt utrett.

Personella resurser

- Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka.
- Det finns möjlighet att omfördela personal inom myndigheten och dess ansvarsområde samt att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Personella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet till personella resurser avseende scenariot:

Vid en större händelse som kräver avlösningar och mycket personal kan det bli svårt med bemanningen om personal inte kan ta sig in eller larmas in. Länsstyrelsen kan ta emot stöd från andra länsstyrelser både på distans och på plats.

Samverkan

- Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda.

	Ja	Delvis	Nej
Samverkan	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende samverkan avseende scenariot:

Det finns brister i samverkan när det gäller vissa delar av den samhällsviktig verksamhet (framförallt privat) inom länets geografiska område.

Praktisk erfarenhet

- Inträffad skarp händelse hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.
- Genomförd övning hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.

	Ja	Delvis	Nej
Praktisk erfarenhet	☐	☐	☒

Kommentarer om förmåga i myndighetens samhällsviktiga verksamhets praktiska erfarenhet avseende scenariot:

Länsstyrelsen deltog i arbetet under översvämningarna i Halmstad 2014, men länsstyrelsens verksamhet var inte påverkad på något sett av skyfallen.

Indikator vald av myndigheten

Ange här eventuella övriga indikatorer som ni anser relevanta i sammanhanget

- Kommentar som innefattar indikatorns komponenter

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende indikator vald av myndigheten avseende scenariot:

Myndighetens förmåga vid skyfall

	Behövs ej	Mycket bristfällig	Bristfällig	God med viss brist	God
Krishanteringsförmåga	☐	☐	☐	☒	☐
Förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar	☐	☐	☐	☒	☐

Konsekvenser för samhället

Hur påverkas samhället och medborgarna av att myndigheten har den angivna förmågan att motstå och hantera det beskrivna scenariot?

Kommentarer om konsekvenser i samhället avseende myndighetens förmåga avseende scenariot:

Eftersom det i nuläget saknas kunskap om bl.a. hur fjärrvärmenätet, flygtrafiken, hamnverksamheten, elförsörjningen och IT-system i samhällsviktiga verksamheter skulle drabbas samt hur de större trafiklederna påverkas så är de uppbyggda kanalerna och samverkansrutinerna viktiga i länet. I och med att länsstyrelsen tar en proaktiv roll och det finns ett regionalt råd i länet förenklas kontakter för lägesbild och analys vid en händelse.

D. Ansvarsområdets förmåga vid skyfall

Scenario

Rikligt skyfall över Riskinge, se separat dokument.

Indikatorer på krishanteringsförmåga

Kryssa ja om ansvarsområdet uppfyller indikatorns komponent(er). Kryssa delvis om vissa av komponenterna är uppfyllda alternativt delvis uppfyllt om indikatorn endast har en komponent. Kryssa nej om ingen komponent finns. Observera att kryssen endast är en summering. Beskriv även indikatorn med samtliga komponenter i textrutan nedanför.

Ledning, samverkan och information

- Det finns en aktuell krisledningsplan som är känd i organisationen.
- Det finns en regelbundet utbildad och övad beredskaps- och ledningsorganisation.
- Beredskapsorganisationen disponerar nödvändiga resurser i form av lokaler samt tekniska system för bland annat kommunikation och lägesbild och den kan verka dygnet runt under minst en veckas tid.
- Det finns rutiner och tekniskt stöd för information till allmänheten och till media samt för intern information.
- Det finns nätverk (t.ex. med andra myndigheter, kommuner, landsting eller näringsliv) för samverkan och samverkansövningar genomförs regelbundet.
- Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda.

	Ja	Delvis	Nej
Ledning, samverkan och information	☒	☐	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till ledning, samverkan och information avseende scenariot:

Samtliga kommuner, Region Halland och länsstyrelsen har en krisledningsplan och -organisation. Personal är generellt utbildad och övad. Det finns uthållighet i länet för att verka dygnet runt i en vecka. Detta förutsätter dock vid ett skyfallsscenario att samtliga i krisledningsorganisationerna kan ta till sig till sin arbetsplats. Det finns många som pendlar i länet. Mycket kan också lösas genom telefonmöte, men då de flesta inkallas på mobil och nås de inte direkt vid störningar i mobilnätet. Även i kommunerna skulle krisledningsorganisationerna inkallas vid detta scenario.

Vid skyfall är samverkan med Trafikverket, SMHI, Sveriges radio och MSB viktig. Kontaktvägar finns genom länsstyrelsen och regionala rådet. Det finns behov av att ha dessa aktörer på plats i en regional stab. Inom kommunerna ser man ett ökat behov av att ha de olika kommunala förvaltningsstaberna på samma ställe för att förenkla informationsspridning m.m. Arbetssättet har varit en framgångsfaktor i Halmstad.

Informationsbehovet är stort i detta läge, webbplatser (på lokal och regional nivå samt krisinformation.se) och SR bör användas som informationskanaler. Även 11313 kan användas. I kommunerna finns även rutiner för att öppna trygghetspunkter där allmänheten kan få information, praktiskt och psykosocialt stöd m.m.

Informationssäkerhet

- Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet

	Ja	Delvis	Nej
Informationssäkerhet	☐	☒	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till informationssäkerhet avseende scenariot:

Informationssäkerhet generellt är ett stort och komplext område där utvecklingspotential finns. Vid skyfall handlar det om att få ut korrekt information väldigt snabbt. Trots åtgärder händer det att externa kommunikationskanaler såsom webbplats och växel kan bli överbelastade. Flera kommuner kan använda sig av Facebook som har en större kapacitet.

Larm

- Det finns övade larmrutiner.
- Det finns utbildad och övad tjänsteman in beredskap (TiB) som har beredskap dygnet runt alla dagar på året.

	Ja	Delvis	Nej
Larm	☒	☐	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till larm avseende scenariot:

Generellt har alla kommuner övade larmrutiner. Tjänsteman i beredskap finns hos Länsstyrelsen, Region Halland, räddningstjänsten Väst och Kungsbacka kommun. I övriga kommuner finns en ingång till kommunen genom räddningstjänsten.

Vid vädervarningar klass 1 vidtar de flesta inga åtgärder förutom att man följer läget. Samtliga aktörer får informationen genom egen omvärldsbevakning. Länsstyrelsen kallar in berörda aktörer till en samverkanskonferens först vid klass 2, eller om någon bedömer att det finns behov av samverkan innan, vilket skedde i samband med översvämningarna i Halmstad i augusti 2014.

Omvärldsbevakning

- Det finns en omvärldsbevakning som tidigt kan varna för allvarliga kriser. Det finns rutiner och tekniskt stöd för att snabbt sprida information till den egna organisationen och andra aktörer.

	Ja	Delvis	Nej
Omvärldsbevakning	☐	☒	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till omvärldsbevakning avseende scenariot:

Veckovisa samverkansmöten genomförs i länet med fokus på blåljusverksamhet. En stående punkt på dessa möten är "väder och varningar". Inom respektive organisation finns också rutiner för omvärldsbevakning. De större dammägarna i länet har automatiska mätstationer i vattendragen för flöde och nivåer. De har goda kontakter med räddningstjänsterna och länsstyrelsen genom älvgруппerna och vet att de genom länsstyrelsen kan kalla till samverkanskonferens om det behövs. Kungsbacka kommun har även systemet Floodwatch som varnar om höga flöden i Kungsbackaån. Omvärldsbevakningen bedöms som god vid väderhändelser. Trots goda rutiner finns det dock begränsningar i att uppfatta omfattningen och konsekvenserna av ett skyfall då även SMHI har svårt att göra prognoser, bl.a. på grund av att automatiska mätstationer saknas. Lokala mätningar och observationer och kontinuerlig samverkan med SMHI är viktig i detta fall.

Materiella resurser

- Det finns materiella resurser för krishantering som kan tas i bruk med kort varsel och som har en uthållighet om minst en vecka.
- Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot externa materiella förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Materiella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till materiella resurser avseende scenariot:

Tillgången på materiella resurser handlar om hur omfattande skyfalllets konsekvenser är. I detta fall behövs pumpar, båtar och eventuellt vallar. Räddningstjänsten har tillgång till detta och kan även genom Lagen om skydd mot olyckor begära in mer resurser. Troligtvis behöver drabbad kommun stöd från andra räddningstjänster i eller utanför länet samt från de nationella förstärkningsresurserna.

Personella resurser

- Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka.

- Det finns möjlighet att omfördela personal inom det egna ansvarsområdet samt att ta emot extern personal som förstärkning.

	Ja	Delvis	Nej
Personella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till personella resurser avseende scenariot:

I länet finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka. Framförallt kommunerna har förmåga omfördela egen personal. Samma stabsmetodik underlättar samarbete sinsemellan. Staberna måste dock få in ett bra beslutsunderlag och uthållighet bedöms saknas inom flera sakområden, t.ex. handläggare inom miljö och livsmedelskontroll. Regelverket medger dock möjlighet för kommunerna att "låna" handläggare av varandra trots att det handlar om myndighetsutövning, men rutiner för detta bör tas fram i förberedande skede. Uthålligheten påverkas i detta scenario om inte personal kan ta sig fram eller nås på sina mobiler. Länsstyrelsen är en viktig aktör för samordning och kan ta emot stöd från andra länsstyrelser både på distans och på plats.

Erfarenheter från både branden i Sala och översvämningarna i Halmstad visar att frivilliga (Hemvärnet m.fl.) är till stort stöd för samhället vid krissituationer både vad gäller personella, men även materiella resurser. När handeln inte är påverkad tenderar de drabbade att införskaffa det de behöver, men ifall ett skyfall skulle påverka t.ex. viktiga servrar för de finansiella systemen så skulle samhällets förmåga minska.

Praktisk erfarenhet

- Inträffad skarp händelse hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.
- Genomförd övning hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.

	Ja	Delvis	Nej
Praktisk erfarenhet	☒	☐	☐

Kommentarer om ansvarsområdets praktiska erfarenhet avseende scenariot:

I augusti 2014 drabbades framförallt Halmstad av omfattande regn (150 mm nederbörd mellan 17/8 och 18/8) vilket ledde till stigande vattennivåer i Suseån och Nissan och till slut klass 3-varning från SMHI. Kommunen klassade händelsen som "extraordinär händelse" och bemannade i sin krisledningsorganisation under en vecka. Länsstyrelsen höll i flera samverkanskonferenser med bl.a. älvgrupp Nissan. Övriga inblandade aktörer i händelsen var bl.a. Hemvärnet, SGI, E.on, HiLL systemledning, HFAB (bostadsbolag) och LBVA (VA-bolag).

Övning har inte genomförts men däremot en workshop i september för att diskutera hanteringen och bedöma förmågan för att hantera ett skyfall.

Indikator vald av myndigheten

Ange här eventuella övriga indikatorer som ni anser relevanta i sammanhanget

- Kommentar som innefattar indikatorns komponenter

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga avseende indikator vald av myndigheten avseende scenariot:

Indikatorer på förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar

Kryssa ja om ansvarsområdet uppfyller indikatorns komponent(er). Kryssa delvis om vissa av komponenterna är uppfyllda alternativt delvis uppfyllt om indikatorn endast har en komponent. Kryssa nej om ingen komponent finns. Observera att kryssen endast är en summering. Beskriv även indikatorn med samtliga komponenter i textrutan nedanför.

Informationssäkerhet

- Det finns redundans och robusthet inom myndigheten och dess ansvarsområdes kommunikationssystem (IT, tele, radio).
- Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet.

	Ja	Delvis	Nej
Informationssäkerhet	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende informationssäkerhet och scenariot:

När en tätort drabbas vid skyfall är det troligt med störningar i mobilnätet. Krisledningarna och räddningstjänsterna kan använda Rakel och den fasta telefonin fungerar också. Länsstyrelsen har tillsammans med övriga aktörer i länet tagit fram riktlinjer för tekniska stödsystem för regional samverkan i Hallands län, vilket kommer att förenkla och förbättra samverkan när det gäller teknikanvändningen.

Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur

- Det finns redundans och robusthet i myndighetens och dess ansvarsområdes infrastruktur.

	Ja	Delvis	Nej
Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur och scenariot:

Vid skyfall drabbas ofta viadukter, vilket leder till störningar i trafiken. I de flesta fall kan trafiken omledas. För

boende, räddningstjänst och ambulans kan andra åtgärder krävas. Störningar i fjärrvärmenätet påverkar inte så mycket i detta scenario då det är sommar. Elavbrott drabbar däremot många samhällsfunktioner.

Reservkraft

- Det finns testad reservkraft med uthållighet om minst en vecka.

	Ja	Delvis	Nej
Reservkraft	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende reservkraft avseende scenariot:

Alla kommuner har reservkraftverk till sina ledningsplatser och räddningstjänster och det finns flera mobila reservkraftverk avsedda för samhällsviktig verksamhet. I scenariot kan det bli problem med att få ut reservkraftverken, men omfattningen har inte diskuterats.

Det är även oklart i vilken utsträckning reservkraften har testats i länet. Den samlade bedömningen är i alla fall att uthålligheten om minst en vecka inte har testats.

Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats

- Det finns genomförda förberedelser på den alternativa platsen.
- Flytt av verksamhet till alternativ plats är övad.

	Ja	Delvis	Nej
Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende möjlighet att flytta den till annan plats avseende scenariot:

Det är möjligt att flytta respektive organisations krisledning till en annan plats och det är delvis förberett. Vid översvämningarna i Getinge, Halmstad 2014 stängdes en skola och två förskolor. Eftersom översvämningen drog undan inom ett par dag, behövdes ingen flytt till andra skolor, men under en längre tid är detta möjligt. Mycket av samhällsviktig verksamhet kan dock inte flyttas, men vid skyfall finns ofta möjlighet att använda andra lösningar inom t.ex. infrastruktur, kommunikation och elförsörjning. Vårdcentraler har möjlighet att

stänga och hänvisa till en annan.

Materiella resurser

- Det finns materiella resurser för att motstå allvarliga störningar, vilka kan tas i bruk med kort varsel och som har uthållighet om minst en vecka.
- Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Materiella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende materiella resurser och scenariot:

Det finns en god generell förmåga att omfördela interna eller ta emot externa materiella resurser i länet. Översvämningarna i Getinge visade att det finns en förmåga att ta emot förstärkningsresurser och att dessa resurser är viktiga vid en omfattande översvämning.

Personella resurser

- Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka.
- Det finns möjlighet att omfördela personal inom myndigheten och dess ansvarsområde samt att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Personella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende personella resurser och scenariot:

I länet finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka, men uthålligheten påverkas om det finns störningar i tåg- och vägtrafiken och anställda

inte kan ta sig till arbetet.

Samverkan

- Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda.

	Ja	Delvis	Nej
Samverkan	☒	☐	☐

Kommentarer förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende samverkan avseende scenariot:

I länet finns älvgrupper för Viskan, Ätran, Nissan och Lagan och vattenråd för flera mindre vattendrag. Därmed finns upprättade kontakter när det handlar om att hantera konsekvenser av höga flöden. Genom Regionala rådet för samhällsskydd och beredskap samt sydlänssamverkan finns andra kontakter etablerade. Vid skyfall behövs även samverkan med fastighetsbolag, privata leverantörer av utrustning m.fl. Det behövs mer kunskap om vilka områden som drabbas av skyfall för att kunna tillgodose allt behov av samverkan.

Praktisk erfarenhet

- Inträffad skarp händelse hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.
- Genomförd övning hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.

	Ja	Delvis	Nej
Praktisk erfarenhet	☒	☐	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhets praktiska erfarenhet avseende scenariot:

Vid översvämningen i Suseån (Getinge, Halmstad) drabbades förskolor och en skola, vägar och broar fick stängas av, avbrott i elförsörjningen drabbade 400 hushåll och ett äldreboende fick kopplas till reservkraft samt ett gruppboende flyttades. Med andra ord finns det en praktisk erfarenhet i Halmstad för att motstå en allvarlig störning vid skyfall. Övriga kommuner drabbades inte så hårt i detta fall.

Indikator vald av myndigheten

Ange här eventuella övriga indikatorer som ni anser relevanta i sammanhanget

- Kommentarer som innefattar indikatorns komponenter

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende indikator vald av myndigheten avseende scenariot:

Ansvarsområdets förmåga vid skyfall

	Behövs ej	Mycket bristfällig	Bristfällig	God med viss brist	God
Krishanteringsförmåga	☐	☐	☐	☐	☒
Förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar	☐	☐	☐	☒	☐

Konsekvenser för samhället

Hur påverkas samhället och medborgarna av att ansvarsområdet har den angivna förmågan att motstå och hantera det beskrivna scenariot?

Kommentarer om konsekvenser i samhället avseende ansvarsområdets förmåga avseende scenariot:

Årets förmågebedömning 2014-09-30 inleddes med att diskutera vilka konsekvenser det blir i verkligheten och om scenariot kan detta hända i Halland. I länet finns god erfarenhet och kunskap om vilka områden som översvämmas längsmed vattendrag, däremot är kunskapen om problemområden vid skyfall sämre, även om kommunerna känner till vilka orter som sannolikt kan drabbas. I första hand finns erfarenheter av att viadukter och vissa fastigheter översvämmas. Dagvattenhanteringen påverkas också. Det saknas i nuläget kunskap om hur fjärrvärmenätet, flygtrafiken, hamnverksamheten, elförsörjningen och IT-system i samhällsviktiga verksamheter skulle drabbas samt hur de större trafiklederna påverkas.

Erfarenheterna från årets översvämningar visade att samhällets aktörer har stor möjlighet och förmåga att minska konsekvenserna.

Risken för skyfall kan förebyggas och i länet finns en medvetenhet och vilja att förebygga. Vid workshopen 2014-09-30 diskuterades länets förmåga att förebygga och vad som krävs. I och med regionalt klimatanpassningsarbete finns möjligheter att arbeta vidare med frågan. Det finns det stort behov av kartering av tätorter. Laholms kommun har gjort en kartering av Mellbystrand vilken har visat sig vara ett bra beslutsunderlag för deras klimatanpassningsplan. Det är genom samhällsplanering skyfall och dagvattenproblem kan förebyggas på långsikt.



LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Länsstyrelsen i Hallands län
Slottsgatan 2 • 301 86 Halmstad
Telefon: 035-13 20 00
halland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/halland